

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน
กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

นายสุรินทร์ ชูมวงษ์

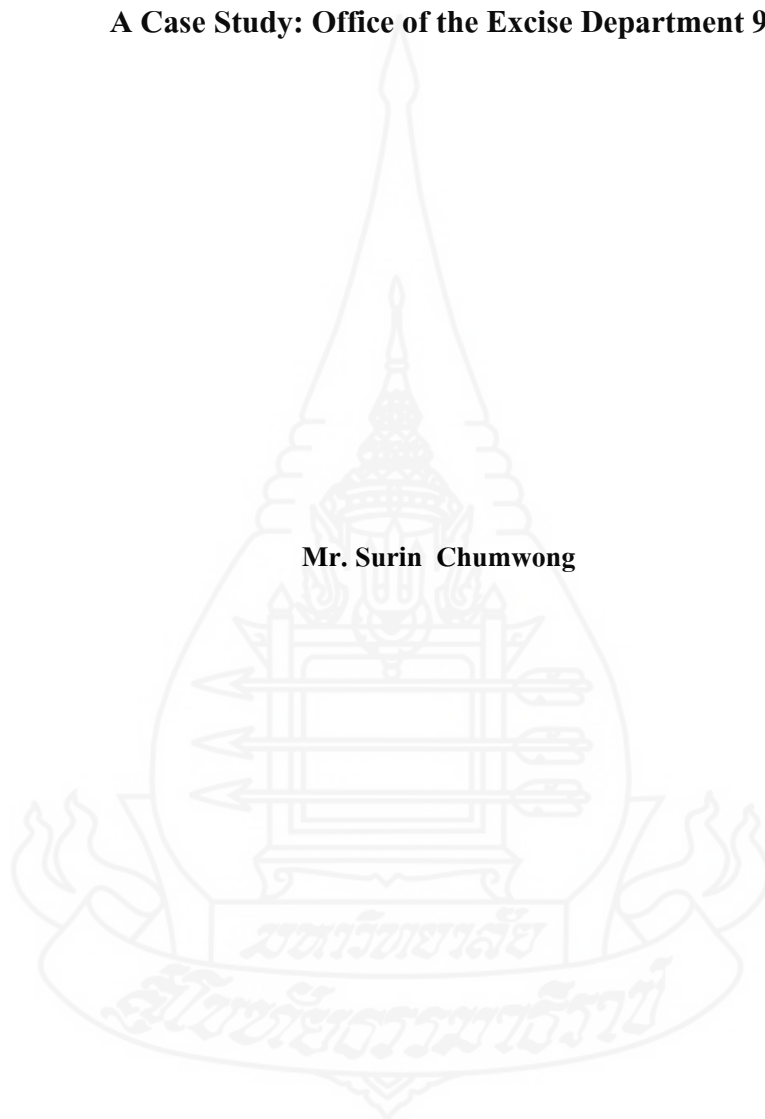
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

Factors Affecting the Tax Liquor Community Collection:

A Case Study: Office of the Excise Department 9

Mr. Surin Chumwong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Business Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน

กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

ชื่อและนามสกุล

นายสุรินทร์ ชุมวงษ์

แขนงวิชา

บริหารธุรกิจ

สาขาวิชา

วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์สุชมาลัย ชำนิง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์สุชมาลัย ชำนิง)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ หาดิไทย)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา คำนวณอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษา:

สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

ผู้ศึกษา นายสุรินทร์ ชุมวงษ์ รหัสนักศึกษา 2533003410 ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุพุมลย์ ชำนิจ ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 และ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการจำนวน 225 ราย ที่ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชนจากกรมสรรพสามิต ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนที่ได้รับอนุญาตทำและขายสุรากลั่นชุมชน โดยรวมเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี มีค่าเฉลี่ย 4.24 และด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ และ (2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน รายได้จากการประกอบสุรากลั่นชุมชนของโรงงานเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

Independent Study title: Factors Affecting the Tax Liquor Community Collection:

A Case Study: Office of the Excise Department 9

Author: Mr. Surin Chumwong; **ID:** 2533003410; **Degree:** Master of Bussiness Administration;

Independent Study advisor: Sukumarn Shumnij, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The purpose of this study were: (1) to study factors affecting the tax liquor community of Office of the Excise Department 9; and (2) to compare the opinion of entrepreneur relating to tax liquor community collection, classified by personal factors.

This study was a survey research. The population in this study was 225 entrepreneurs who were permitted to make and sell liquor community from the Office of the Excise 9. The instrument used for data collection was a questionnaire. For analyzing the data, the study used both descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics, t- Test, and ANOVA.

The results showed that: (1) the main factors affecting tax liquor community collection are service of office ($\bar{X} = 4.26$) followed by information technology for tax collection collecting ($\bar{X} = 4.24$) and the imposition of office ($\bar{X} = 4.04$). (2) By comparing the opinion entrepreneurs classified by personal factors, the results reported that their opinions are different at the level of significant 0.05.

Keywords: Factors Affecting the Tax Liquor Community Collection, Office of the Excise Department 9

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์สุขุมาลัย ชำนิง และรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย ที่อบรมสั่งสอน ให้ กำลังใจ ให้คำแนะนำและถ่ายทอดวิชาความรู้การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เป็นอย่างดี นับตั้งแต่ เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ กระทรวงการคลัง และกรมสรรพสามิต หน่วยงานต้นสังกัดที่เปิด โอกาสให้ผู้ศึกษาได้รับทุนการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน และประเทศชาติต่อไป ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอแนะ ปรับปรุง แบบสอบถาม รวมทั้งผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา อาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ แสงสว่างทาง การศึกษา รวมทั้งเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษาให้มีความพยายามจนการศึกษาค้นคว้า อิสระสำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สุรินทร์ ชุมวงษ์

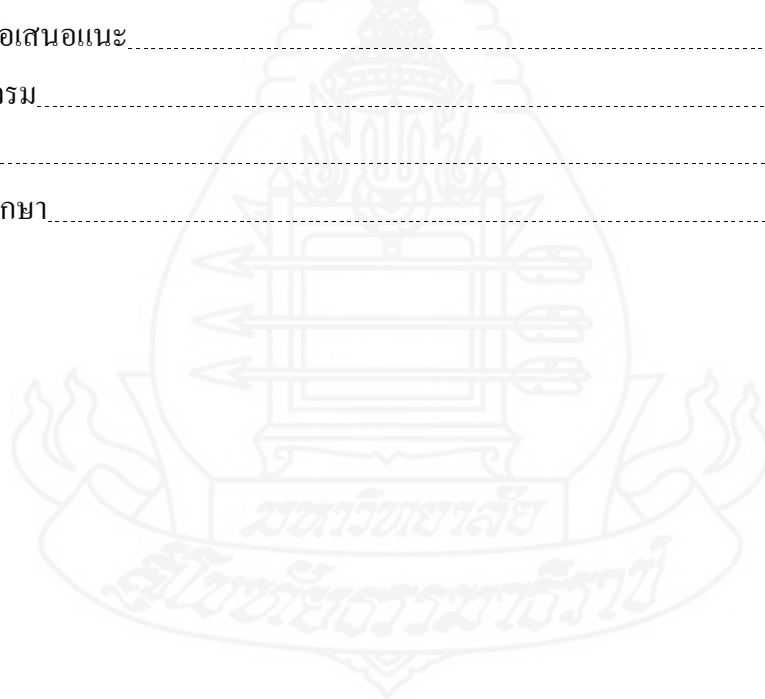
เมษายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ข้อมูลทั่วไปของกรมสรรพสามิต	8
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารการจัดเก็บภาษี	11
กฎหมายภาษีสรรพสามิต	23
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	44
แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจต่อการชำระภาษีอากร	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน.....	73
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตาม กลุ่มประชากร.....	77
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปการศึกษา.....	97
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	108
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	112
ประวัติผู้ศึกษา.....	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ผลการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9.....	3
ตารางที่ 1.2 จำนวนผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9.....	3
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวม.....	74
ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามเพศ.....	77
ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามอายุ.....	78
ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	79
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	80
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	81
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	81
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	82
ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บ ภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดเก็บภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	84
ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ย ต่อเดือน.....	85
ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	86
ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชนจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านกฎหมาย ภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	87
ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บ ภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	88
ตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บ ภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	89
ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้จากการประกอบสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ย ต่อเดือน.....	90
ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ.....	91
ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บ ภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บ ภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	93
ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	94
ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการสมัครใจ ในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	95
ตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	96
ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามสภาพของสถานประกอบการ.....	97

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....5

องค์การสุรา กรมสรรพสามิต ได้สิ้นสุดพร้อมกันเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2541 ให้มีการเปิดเสรีการผลิตและจำหน่ายสุรากลั่นได้ทุกชนิดตั้งแต่ 1 กันยายน 2541 เป็นต้นมาส่งผลให้มีการยกเลิกกิจการโรงงานสุราของรัฐไปโดยปริยายและได้มีการประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง วิธีการบริหารงานสุรา พ.ศ. 2543 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการบริหารที่เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐโดยตรงเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการทำและขายส่งสุราแต่ละชนิดที่ออกตามกรอบมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว รวมทั้งได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2546 ได้เห็นชอบตามนโยบายสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนของรัฐบาลโดยส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรทำสุรากลั่นชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นที่รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่เหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่อเนื่องซึ่งเป็นการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชนกระทรวงการคลังจึงได้ออกประกาศกำหนดวิธีการบริหารสุรา พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 21 มกราคม 2546 และกรมสรรพสามิตได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขออนุญาตทำและขายสุรากลั่นชุมชน พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2546 และให้กรมสรรพสามิตเป็นผู้ดำเนินการบริหารการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนดังกล่าว

ภาษีสุราถือได้ว่าเป็นรายได้ที่สำคัญในอันดับต้นๆ ของกรมสรรพสามิต ถึงแม้ว่าปริมาณการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชนจะมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับโรงงานสุราขนาดใหญ่ แต่เนื่องจากสุรากลั่นชุมชนสามารถทดแทนการบริโภคสุรากลั่นที่ผลิตจากโรงงานสุราขนาดใหญ่และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในระดับล่างได้ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อเป้าหมายการบริหารจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ คือปัจจัยนอก เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม นอกจากปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนแล้วปัจจัยภายในได้แก่ การบริหารการจัดเก็บปัจจัยด้านกฎหมาย ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้วย ปัจจัยที่เอื้อต่อการสมัครใจในการชำระภาษีและปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีเพื่อสร้างความสะดวกสบายให้แก่ผู้รับบริการ การที่จะให้การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดเก็บภาษีได้เต็มทีนั้น นอกจากจะต้องมีแนวทางในการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่รัดกุมและชัดเจนแล้วสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจที่ดีจากผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชน การร่วมมือร่วมใจของผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมาจากการมีทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีต่อหน่วยงานของกรมสรรพสามิต

สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 นับตั้งแต่มีการจัดเก็บภาษีจากผู้ได้รับอนุญาตทำสุรากลั่นชุมชน ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา แม้ว่าในภาพรวมแล้วจะสามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนได้ตามเป้าหมาย แต่ยังมีปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยผลการจัดเก็บภาษี 6 ปีซ้อนหลัง สามารถจัดเก็บภาษีได้ตามเป้าหมาย ดังปรากฏในตารางที่ 1.1 และมีผู้ประกอบการทั้งหมดจำนวน 225 ราย ตามตารางที่ 1.2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1.1 ผลการจัดเก็บรายได้สุรากลั่นชุมชน สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

รายการ	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
เป้าหมาย	15,509,000.00	18,465,100.00	21,842,800.00	20,030,200.00	22,775,000.00	23,583,000.00
จัดเก็บได้	20,398,658.69	23,168,773.10	23,363,364.97	24,000,059.52	23,502,807.30	24,205,306.65
ผลต่าง	4,889,658.69	4,703,673.10	1,520,564.97	3,969,859.52	727,807.30	622,306.65
ร้อยละ	31.53	25.47	6.96	19.82	3.20	2.64

ที่มา: ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและบริหารจัดการเก็บภาษี สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9: 2556

ตารางที่ 1.2 จำนวนผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ภาคที่ 9

ผู้ประกอบการ	จำนวนผู้ประกอบการ (ราย)
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ สงขลา	102
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ ตรัง	15
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ นราธิวาส	12
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ พัทลุง	87
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ ยะลา	2
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ สตูล	7
รวม	225

ที่มา: ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและส่วนบริหารจัดการเก็บภาษี สสภ. 9

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่มีประสบการณ์ในด้านนี้จึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาการการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในภาพรวมที่เกิดจากปัจจัยด้านผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สรรพสามิต รวมทั้งปัญหาทางด้านกฎหมายภาษีสุรา ซึ่งจะได้หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นรายได้ให้กับรัฐที่จะนำเงินภาษีดังกล่าวไปพัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

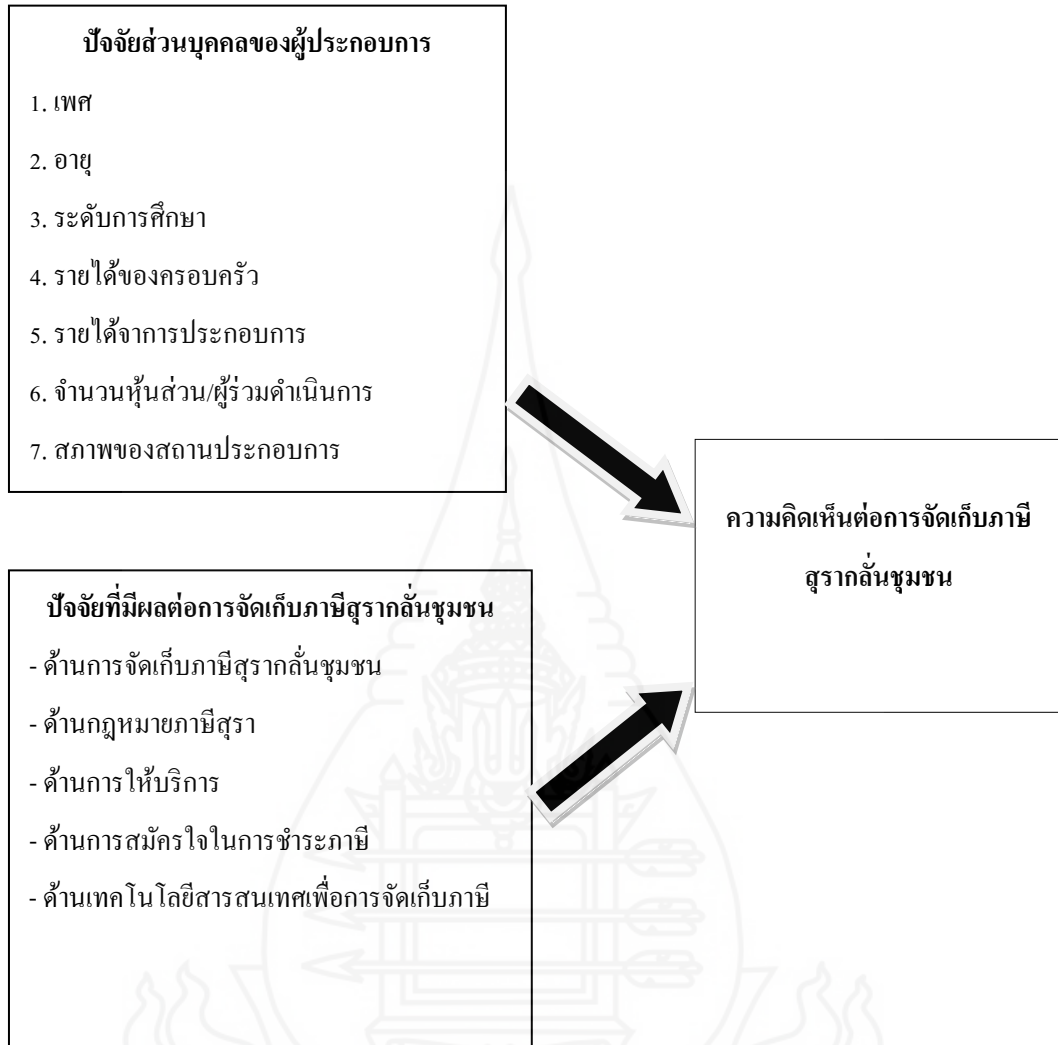
2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยศึกษาความคิดเห็นด้านผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชนจากกรมสรรพสามิตต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี ของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 เท่านั้น โดยใช้แนวความคิดการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรของ World Bank (2007) ซึ่งได้กล่าวถึงการบริหารการจัดเก็บภาษีไว้หลายด้านแต่ผู้ศึกษาได้นำมาศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ด้านกฎหมาย ด้านการให้บริการ ด้านความสนใจเสียภาษี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี ซึ่งผู้ศึกษาคิดว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการบริหารการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของกรมสรรพสามิต

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 **ขอบเขตด้านภูมิศาสตร์** พื้นที่ในการศึกษาคือ การศึกษานี้ดำเนินการเฉพาะผู้ประกอบการ สুরากลั่นชุมชนที่ได้รับอนุญาตในเขตสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

4.2 **ขอบเขตด้านเนื้อหา**ในการศึกษารั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว รายได้จากการประกอบการ จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ สภาพของสถานประกอบการ และปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้านการให้บริการ ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดเก็บภาษี

4.3 **ขอบเขตด้านประชากร** จำนวนผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนที่ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิตภายใต้การกำกับดูแลของสรรพสามิตภาคที่ 9 จำนวน 225 ราย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี** หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนที่ทำให้การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนได้ต่ำหรือสูงกว่าเป้าหมาย

5.2 **สุรากลั่นชุมชน** หมายถึง สุรากลั่นชนิดสุราขาวที่ได้ดื่มกลั่นจากการหมักพืชผลทางการเกษตร แล้วนำไปหมักกับเชื้อสุราเพื่อทำให้เกิดแรงแอลกอฮอล์และได้ชำระภาษีสรรพสามิตครบถ้วนถูกต้องแล้ว

5.3 **การจัดเก็บภาษีสุรา** หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารงานให้สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีสุราชุมชนเป็นไปตามเป้าหมายหรือประมาณการที่กรมสรรพสามิตกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

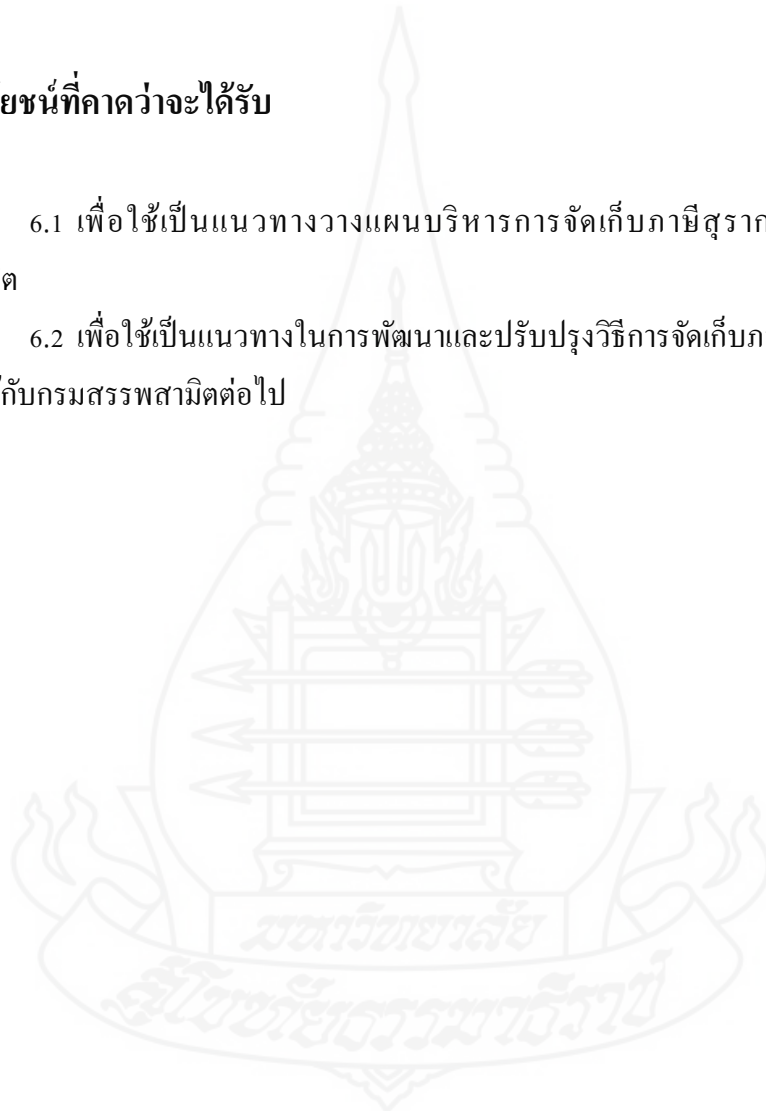
5.4 **ความสมัครใจในการชำระภาษี** หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความจำนงที่จะชำระภาษีให้กับกรมสรรพสามิตอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วยความเต็มใจ

5.5 สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 หมายถึง หน่วยงานราชการที่สังกัดส่วนกลาง มีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการจัดเก็บภาษี ด้านการปราบปรามและการบริหารงานบุคคล กับสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่และสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา โดยมีพื้นที่ในความรับผิดชอบ 7 จังหวัด คือ พื้นที่จังหวัดตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางวางแผนบริหารจัดการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของกรมสรรพสามิต

6.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในอนาคตให้กับกรมสรรพสามิตต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาโดยแบ่งเป็นเรื่องๆ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกรมสรรพสามิต
2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารการจัดเก็บภาษี
3. กฎหมายภาษีสรรพสามิต
4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับความสมัครใจต่อการชำระภาษี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปของกรมสรรพสามิต

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยสันนิษฐานว่า มีการจัดเก็บตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแต่ไม่มีหลักฐาน มาปรากฏหลักฐานในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น สมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ.2178) โดยกฎหมายลักษณะพระธรรมนูญได้กำหนดว่าได้เก็บอากรจากสุราแต่อัตราเท่าใดและวิธีการจัดเก็บอย่างไร ไม่ได้ระบุไว้ แต่ปรากฏหลักฐานชัดเจนในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สำหรับภาษีสรรพสามิตของไทยอาจกล่าวได้ว่ามีต้นกำเนิดมาจากสินค้าสองประเภท คือ ฝิ่น และสุรา ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดเก็บภาษีดังกล่าวแยกจากกัน คือ กรมฝิ่นและกรมสุรา

กิจการสรรพสามิต ถือกำเนิดขึ้นเพื่อจัดเก็บภาษีจากสินค้าหรือบริการเฉพาะอย่างซึ่งมีเหตุผลอันสมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เช่น สินค้าและบริการที่บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ร่างกายและศีลธรรมอันดี สินค้าและบริการที่มีลักษณะเป็นการฟุ่มเฟือย สินค้าและบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือสินค้าและบริการที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากกิจการของรัฐบางประการ

ต้นกำเนิดของภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันมาจากสินค้า 2 ประเภท คือ ฝิ่นและสุรา รัฐบาลได้จัดตั้ง “กรมฝิ่น” ขึ้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม พุทธศักราช 2449 โดยดำเนินการต้มและจำหน่ายฝิ่นเอง ต่อมา จึงได้จัดตั้ง “กรมสุรา” ขึ้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน พุทธศักราช 2452 โดยมอบหมายให้อธิบดีกรมฝิ่น ดูแลการบริหารงานของกรมสุรา ส่วนการจัดเก็บภาษีสุราต่างประเทศ เป็นหน้าที่ของกรมศุลกากร

ต่อมา รัฐบาลเห็นว่า การจัดเก็บภาษีสุราถูกแยกการจัดเก็บเป็น 2 กรม ทำให้ไม่สะดวกต่อการบริหารงาน จึงมอบหมายให้อธิบดีกรมศุลกากร ดูแลการจัดเก็บภาษีสุราภายในประเทศด้วย

ปีพุทธศักราช 2472 กรมสุราได้แยกออกจากกรมศุลกากร และรวมกับกรมสรรพากร ในพุทธศักราช 2473 ต่อมาจึงได้แยกออกจากกรมสรรพากร ในปลายปีเดียวกันนั่นเอง

ปีพุทธศักราช 2474 กรมสุราได้รับมอบหมายจัดเก็บภาษีสินค้าไม้ขีดไฟที่ทำขึ้นในราชอาณาจักรอีกประเภทหนึ่ง รัฐบาลเห็นว่าอนาคตอาจมีการจัดเก็บสินค้าอย่างอื่นเพิ่มขึ้นอีก นามกรมสุราอาจไม่เหมาะสมจึงได้เปลี่ยนนาม “กรมสุรา” เป็น “กรมสรรพสามิตต์”

กรมสรรพสามิตต์รับการสถาปนาขึ้นเมื่อ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2474 โดยมี หม่อมเจ้าจิตร โภคทวี เกษมศรี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพสามิตต์ เป็นคนแรก

ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรม พุทธศักราช 2476 กำหนดให้กรมสรรพสามิตต์และฝิ่น เป็นกรมในกระทรวงการคลัง จึงได้มีกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงการคลัง พุทธศักราช 2476 โดยจำแนกส่วนราชการระดับกองในกรมสรรพสามิตต์และฝิ่น ไว้ในมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวว่ามีกองกลาง กองฝิ่น กองสรรพสามิตต์ตต กองควบคุมร้านฝิ่น และกองโรงงานอยู่ในราชการกลาง

ส่วนราชการท้องถิ่นประกอบด้วย สรรพสามิตต์และฝิ่นมณฑล สรรพสามิตและฝิ่นจังหวัด สรรพสามิตต์และฝิ่นอำเภอ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2476 เปลี่ยนแปลงนามกรม “กรมสรรพสามิตต์และฝิ่น” เป็น “กรมสรรพสามิตต์” ฉะนั้น ตั้งแต่การใช้พระราชกฤษฎีกาวางระเบียบราชการสำนักงาน และกรมในกระทรวงการคลัง พุทธศักราช 2476 และพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมสรรพสามิต ในกระทรวงการคลัง พุทธศักราช 2485 จึงใช้นามกรมว่า “กรมสรรพสามิตต์” มาโดยตลอด จนกระทั่งได้มีการจัดพิมพ์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2493 อธิบาย “สรรพสามิต (สัปปะ) น. อาการที่เก็บจากสิ่งประดิษฐ์ และผลิตขึ้นภายในประเทศว่า “อากรสรรพสามิต” และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการใช้ตัวสะกด ลงวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 กำหนดให้ใช้ตัวสะกดตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานดังกล่าว ชื่อ “กรมสรรพสามิตต์” จึงเป็น “กรมสรรพสามิต” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การจัดเก็บภาษีในปัจจุบันกรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการ ดังนี้ คือ

- สุรา
- หินอ่อนและหินแกรนิตที่แปรรูปแล้ว*
- ไฟ
- น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน
- สารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน
- เครื่องไฟฟ้า
- แก้วและเครื่องแก้ว
- รถยนต์
- เรือ
- สลากกินแบ่ง*
- พรอมและสิ่งปูพื้นอื่นๆ
- *ได้รับการยกเว้นภาษี
- รถจักรยานยนต์
- ยาสูบ
- แบตเตอรี่
- เครื่องดื่ม
- สนามแข่งม้า
- สนามกอล์ฟ
- กิจการโทรคมนาคม
- ไนท์คลับและดิสโก้เทค
- สถานอาบน้ำหรืออบตัวและนวด
- ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอางค์

2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารการจัดเก็บภาษี

World Bank (2007) ให้นิยามว่า การบริหารการจัดเก็บภาษีจะเริ่มจากการเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและการบริหารจัดการ ซึ่งในที่นี้จะพูดถึงเกี่ยวกับหน่วยงาน การจัดการหน้าที่ และทีมของการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร โดยนโยบายภาษีมียผลต่อต้นทุนในการบริหารจัดการ และหน่วยงานภาษี ซึ่งแบบภาษีจะเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดการบริหาร บางประเทศหน่วยงานภาษีและหน่วยงานศุลกากรจะแยกจากกัน บางประเทศจะรวมกัน หรืออาจมีหน่วยงานที่จัดเก็บเฉพาะค่าธรรมเนียมแยกต่างหาก การบริการการจัดเก็บภาษีจะเน้นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการ และการจัดเก็บภาษี ซึ่งหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องจึงต้องพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารการจัดเก็บภาษีให้ได้ตามกฎหมาย

หน่วยงานบริหารจัดการภาษี ปัจจุบันจะเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยเป็นหน่วยงานกึ่งอิสระ (อิสระในการจัดการแต่มีคณะกรรมการ) หลายๆ ประเทศพัฒนา กำลังพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการแบบกึ่งอิสระนี้ การบริหารจัดการด้านหน่วยงานนี้บางประเทศ เช่น เดนมาร์ก แคนาดา รวมหน่วยงานภาษีและศุลกากรเข้าด้วย บางประเทศแยกจากกัน บางประเทศแยกเป็นตำรวจภาษี (Tax Police) เช่น ในอิตาลี

ประเด็นสำคัญในการจัดโครงสร้างภายในของหน่วยงานภาษี มักแบ่งตามหน้าที่ของการจัดเก็บตามชนิดของภาษีหรือตามประเภทของผู้เสียภาษีโดยเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

หน้าที่สำคัญของการบริหารการจัดเก็บภาษี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษี คือ การจัดเก็บภาษี การต่อต้าน การหลบหนีภาษี (ไม่ยินยอมเสียภาษี) โดยส่วนมากเกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลหรือการดำเนินการ กระบวนการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลแรกจะเกี่ยวกับการกำหนดกลุ่มผู้เสียภาษี โดยการให้เลขประจำตัวผู้เสียภาษี (ID) ต่อมา คือ การรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ณ ที่จ่าย การเป็นเจ้าของถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น การให้ความรู้ทางภาษีอากร การให้บริการผู้เสียภาษี เพื่อให้การหลีกเลี่ยงภาษีมิน้อย การสอบยื่นความถูกต้องของการชำระภาษี โดยจะเริ่มจากการยื่นแบบแสดงรายการ การควบคุมชนิดระบบการยื่นแบบและประเมินภาษี การตรวจสอบภาษี ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของการบริหารการจัดเก็บ การตรวจสอบและการติดตามผู้หนีภาษี หรือชำระภาษีน้อยกว่าความเป็นจริงเป็นสิ่งจำเป็น ต้องดำเนินการทางอาญา และลงโทษ และหน้าที่สุดท้าย ซึ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้น คือ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาษีระหว่างประเทศ

การใช้หน่วยงานภายนอกในการบริหารจัดการ เป็นการประยุกต์หลักการของการบริหารงานภาครัฐในการที่จะมอบงานเพื่อให้หน่วยงานมีขนาดเล็กลง โดยการใช้หน่วยงานภายนอก ซึ่งในบางประเทศจะมีประสิทธิผลมากกว่าด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า ซึ่งในอดีตการแปรรูปแบบเต็มรูปแบบเช่นนี้ยังไม่เคยมีมาก่อน การบริหารการจัดเก็บภาษีจะรวมถึงการสร้างคามยินยอมในการเสียภาษีทั้งของผู้เสียภาษีโดยตรง และบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้อง เช่นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ณ ที่จ่าย ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเพื่อที่จะลดต้นทุนในการบริหารจัดการด้วย ในบางประเทศรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานอื่นทำหน้าที่มากกว่าหน่วยงานบริหารจัดการเก็บภาษี เช่น หน่วยงานตำรวจให้มีหน้าที่ดำเนินการฟ้องร้อง หรือแม้แต่การให้ประชาชนช่วยสอดส่องการใช้อำนาจที่มีขอบ หรือการถือราชฎ์บังหลวงของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับภาษีอากร การใช้ผู้ตรวจการ (Ombudsman) เป็นช่องทางอิสระในการขจัดข้อสงสัย ภาคธุรกิจเองก็ต้องการใช้การตรวจสอบบัญชีและการรับรองบัญชีโดยผู้สอบบัญชีเอกชน ให้มีการใช้ผู้แนะนำด้านภาษี หรือแม้แต่การบริหารจัดการด้านศุลกากรให้มีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก โดยการใช้หน่วยงานตรวจสอบของเอกชน

การเตรียมการวางแผนในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ต้องจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นแบบงานที่ชัดเจน และเป็นวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน แจ้งให้ทุกคนในหน่วยงานทราบเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ วิธีปฏิบัติงานต้องชัดเจน โปร่งใส และนำไปปฏิบัติได้ที่สำคัญ คือ ต้องเสมอภาคและเป็นวิธีที่จัดการถือราชฎ์บังหลวง ในประเทศที่มีวิธีปฏิบัติที่ง่ายจะเป็นประโยชน์ในการปฏิรูปการบริหารการจัดเก็บภาษี เป็นการลดต้นทุนในการสร้างความยินยอมในการเสียภาษี และ

ลดต้นทุนในการบริหารจัดการ แนวปฏิบัติที่ซับซ้อนยุ่งยากอาจทำให้เกิดการตกลงยอมความระหว่างผู้เสียหายกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ซึ่งมีได้อยู่บนพื้นฐานของข้อกำหนดของระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งจึงจำเป็น สำหรับกรณีเช่นนี้ การมีจรรยาบรรณอาจใช้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ เพราะกำหนดพฤติกรรม และสิ่งที่ควรปฏิบัติ/ไม่ควรปฏิบัติของพนักงาน นอกจากนี้ผู้เสียหายต้องได้รับทราบเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการภายในอย่างชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ภายใน วิธีการรับทราบข้อมูลต่างๆ การขอเลขประจำตัวผู้เสียหาย การยื่นแบบแสดงรายการ การประเมินภายใน การตรวจสอบ และการติดตามผู้ที่ไม่ยินยอมเสียหาย

2.1 ระบบการบริหารการจ้ดเก็บภายใน (ราณี อธิชัยกุล “แนวคิดเกี่ยวกับการจ้ดเก็บภายใน”

ในเอกสารการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อการจ้ดเก็บภายใน เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 สาขาวิชาวิทยาการจ้ดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2547: 21-24) ระบบภายในมีบทบาทสำคัญในการทำให้รัฐบาลบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจของประเทศ ระบบภายในที่นอกเหนือจากการมีหลักเกณฑ์การจ้ดเก็บภายในที่ดี รวมทั้งวิธีการจ้ดเก็บภายในที่ดีแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารการจ้ดเก็บภายในที่มีประสิทธิภาพด้วย

ระบบการบริหารการจ้ดเก็บภายในเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการกำหนดนโยบายภายในแล้วประกอบด้วยปัจจัยสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจ้ดเก็บภายใน ในการบริหารการจ้ดเก็บภายในนั้น หน่วยงานจ้ดเก็บภายในอาจมีความจำเป็นจะกำหนดระเบียบข้อบังคับขึ้นภายใต้อำนาจตามกฎหมายอันเป็นนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายหรือนโยบายนั้นบังเกิดผลเป็นจริงขึ้น หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจ้ดเก็บภายในส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงการคลัง คือ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร สำหรับหน่วยงานจ้ดเก็บภายในสังกัดกระทรวงอื่นๆ มักจ้ดเก็บภายในที่ได้เรียกว่าภายใน เช่น กรมทรัพยากรจ้ดเก็บค่าภาคหลวงแร่ กรมการบินพาณิชย์จ้ดเก็บค่าธรรมเนียมการบิน กรมป่าไม้จ้ดเก็บค่าภาคหลวงไม้ เป็นต้น นอกจากระเบียบข้อบังคับแล้ว หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจ้ดเก็บภายในจะต้องกำหนดแบบฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารการยื่นเสียหายด้วย

2. การเข้าถึงตัวผู้เสียหายโดยการให้บริการทางภายใน เป็นกิจกรรมสำคัญอันหนึ่งเพื่อให้มั่นใจว่าผู้มีหน้าที่เสียหายทุกคนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารตลอดจนความรู้ทางภายใน เพื่อช่วยให้ผู้เสียหายมีความเข้าใจในหน้าที่ หลักการและวิธีการเสียหาย ตลอดจนบทลงโทษที่อาจได้รับค่าเสียหายไม่ถูกต้อง เช่น วิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ทางภายใน การจ้ดทำเอกสารคู่มือการเสียหายประเภทต่างๆ ตลอดจนการบริการตอบข้อซักถามในปัญหาทางภายใน เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความเข้าใจในกฎหมาย ระบบ วิธีการ และขั้นตอนในการเสียหาย เพื่อช่วยยกระดับความ

สมัครใจในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีได้ดีขึ้น นอกจากนี้การส่งเสริมความรู้สำนึกแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำ การให้บริการทางภาษีตามแนวทางนี้หน่วยงานจัดเก็บภาษีมักเป็นผู้กระทำ อย่างไรก็ตามที่ภาคเอกชน เช่น สมาคมผู้เสียภาษีควรมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษีด้วย

3. การดำเนินการตามกระบวนการบริหารการจัดเก็บภาษี การดำเนินการตามกระบวนการบริหารการจัดเก็บภาษีจะครอบคลุมกิจกรรม โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการบริหารจัดเก็บภาษี การพยากรณ์การจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การจดทะเบียน การจัดให้มีการยื่นแบบรายการเสียภาษีด้วยวิธีต่างๆ การรับชำระเงินเสียภาษี การคืนเงินภาษี รวมทั้งมาตรการทางภาษีต่างๆ เช่น บทลงโทษทางภาษี การเสียค่าปรับเงินเพิ่ม การติดตามและประเมินผลการจัดเก็บภาษี

4. การยินยอมเสียภาษีหรือความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชน ระบบการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือในการเสียภาษีของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนที่มีหน้าที่เสียภาษียินยอมเสียภาษีแก่รัฐด้วยดี โดยไม่พยายามหลบเลี่ยงหรือหนีภาษี การที่ประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษีย่อมทำให้รัฐบาลเก็บภาษีได้มากและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อย ในทางตรงกันข้ามหากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการเสียภาษีแล้วรัฐบาลจะประสบปัญหาความยุ่งยากนานัปการในการจัดเก็บภาษี และทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสูง แต่เก็บภาษีไม่ได้เต็มที่ การที่ประชาชนจะยินยอมชำระภาษีแก่รัฐด้วยความสมัครใจหรือมีจิตสำนึกในการเสียภาษีมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 การเห็นความสำคัญของการเสียภาษี หากประชาชนผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเล็งเห็นประโยชน์หรือความสำคัญของการเสียภาษีแล้ว การยินยอมหรือการให้ความร่วมมือในการเสียภาษีแก่รัฐจะมีมาก แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้เสียภาษีมองไม่เห็นประโยชน์ของภาษีที่ตนเสียไปนั้น การยินยอมเสียภาษีของผู้เสียภาษีจะต่ำการที่จะทำให้ผู้เสียภาษีเห็นประโยชน์ของการเสียภาษีได้นั้นรัฐบาลหรือการใช้ภาษีของรัฐเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมโดยแท้จริง และประชาชนผู้เสียภาษีได้รับผลประโยชน์นั้นด้วย มิใช่เป็นเพียงผลประโยชน์ของกลุ่มคนบางกลุ่ม หรือมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ตลอดจนมีการฉ้อราษฎร์บังหลวง

4.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานและการใช้เงินของรัฐ ความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชนย่อมจะมีมากหากรัฐบาลได้แสดงให้เห็นว่า สามารถบริหารงานและใช้เงินภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าของเงินภาษีที่เสียไปเพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของประเทศ และสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีแก่ประเทศรัฐบาลอาจเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เสียภาษีตระหนักถึงความสำคัญของภาษีที่ตนได้เสียให้แก่รัฐ

4.3 ความเป็นธรรมในการเสียภาษี การที่จะทำให้ประชาชนผู้เสียภาษีร่วมมือกับรัฐในการเสียภาษีนั้นระบบของภาษีที่จัดเก็บนั้นจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีทุกคน ด้วย กล่าวคือ รัฐต้องเก็บภาษีจากประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ทำให้ผู้เสียภาษีทุกคนรู้สึกว่าได้แบกรับภาระภาษีของรัฐอย่างเป็นธรรมเช่นเดียวกับผู้เสียภาษีคนอื่นๆ ตามสมควรใจในการเสียภาษีย่อมมีมากขึ้น

4.4 การลงโทษทางกฎหมายและการลงโทษทางสังคม เนื่องจากภาษีเป็นสิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคน ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีบทลงโทษผู้มีเจตนาหลบเลี่ยงภาษี เพื่อเป็นการป้องกันการหลบเลี่ยงดังกล่าว การลงโทษที่ว่านี้ครอบคลุมทั้งการลงโทษโดยกฎหมายและการลงโทษทางสังคม

การลงโทษทางกฎหมาย รัฐบาลควรพัฒนาหาแนวทางป้องกันการกระทำผิด หรือหลีกเลี่ยงภาษี เช่น การป้องปรามการลึกลอบนำเข้าน้ำมันที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือการผลิตสุราโดยไม่เสียภาษี และภายหลังการตรวจสอบและไต่สวนการทุจริตของผู้เสียภาษีแล้ว หากพบว่ามีความผิดก็จำเป็นต้องมีบทลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี บทลงโทษทางภาษีที่สำคัญอาจแยกได้เป็นโทษทางอาญา และโทษทางแพ่ง

(1) โทษทางอาญา บทลงโทษผู้ที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีจะเป็นโทษทางแพ่งหรืออาญา ขึ้นอยู่กับเจตนา และความรุนแรงของการหลบเลี่ยงหรือหนีภาษี รัฐบาลจะลงโทษทางอาญาแก่ผู้เจตนาหนีภาษีอย่างรุนแรง จะกำหนดไว้เป็นโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งปรับทั้งจำคุก เช่น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) โทษทางแพ่ง รัฐบาลจะลงโทษสถานเบาแก่ผู้ละเลยไม่ยื่นรายการเสียภาษีหรือเสียภาษีไม่ครบ โทษทางแพ่งจะอยู่ในรูปของเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม เบี้ยปรับ คือ เงินที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายภาษี เช่น ผู้เสียภาษีไม่ได้เสียภาษีไว้ หรือเสียภาษีน้อยกว่าที่ควรจะเสีย ก็จะเสียเบี้ยปรับซึ่งคิดตามจำนวนภาษีที่เสียขาดไป หรือไม่ได้เสียไว้ เช่น กำหนดเบี้ยปรับไว้เป็นหนึ่ง หรือสองเท่าของค่าภาษีที่ชำระขาดไป หรือของจำนวนภาษีที่ต้องชำระแล้วแต่กรณี เป็นต้น สำหรับเงินเพิ่มหมายถึง เงินที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายกำหนด มีลักษณะคล้ายดอกเบี้ย เช่นผู้เสียภาษีไม่เสียภาษีภายในเวลาที่กำหนดจะต้องเสียเงินเพิ่มอีก ร้อยละ 1.5 ต่อเดือน เป็นต้น

การลงโทษทางสังคม การป้องกันการหลบเลี่ยงหรือหนีภาษีจะมีผลมากยิ่งขึ้น ถ้าหากสังคมหรือประชาชนส่วนใหญ่รังเกียจหรือประณามผู้หนีภาษี การลงโทษทางสังคมเป็นมาตรการบังคับทางอ้อม ทำให้ผู้นำของสังคมหรือนักการเมืองไม่พยายามหลบเลี่ยงภาษี และช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกของการเสียภาษีด้วยอย่างไรก็ดี ในความเป็นจริงหากผู้นำของสังคมไม่ได้แสดงตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการเสียภาษีแก่ประชาชนทั่วไปก็จะทำให้การขอร้องให้ประชาชนทุกคนเสียภาษียอมไม่ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร

4.5 ทักษะคิดในการเสียภาษี ทักษะคิดในการเสียภาษีของประชาชนมักจะมีผลกระทบต่อกรพยายามหลบหนีหรือหลีกเลี่ยงภาษี ดังนั้นการพยายามเสริมสร้างความสำนึกในการเสียภาษีของประชาชน โดยชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม การยกย่องชมเชยผู้เสียภาษีดีดอันดับ และการสร้างความรู้สึกเกรงกลัวหรือละอายต่อการหลบเลี่ยงหรือหนีภาษี จะช่วยยกระดับความสมัครใจในการเสียภาษีให้สูงขึ้น

5. การอำนวยความสะดวกในการเสียภาษี หากประชาชนผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกในการเสียภาษีไม่ว่าจะเป็นขณะที่มาติดต่อยื่นแบบรายการเสียภาษีของชำระเงินภาษีและขอคืนเงินภาษี ความร่วมมือของประชาชนผู้เสียภาษีจะมีมากขึ้น ผู้เสียภาษีจะไม่เกิดความเบื่อหน่ายในความล่าช้า และความเสียเวลาในการเสียภาษี การอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีควรครอบคลุมทั้งในเรื่องของหน่วยจัดเก็บภาษี ลำดับขั้นตอนการเสียภาษี และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบจัดเก็บภาษี ดังนี้

5.1 หน่วยจัดเก็บภาษี หน่วยจัดเก็บภาษีควรอยู่ในบริเวณที่ไปมาสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ และกระจายให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ โดยทั่วถึง บริเวณที่ทำการเสียภาษีควรประกอบด้วย

(1) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ที่คอยดูแลและให้ข้อมูลตลอดจนขั้นตอนการเสียภาษีอย่างครบถ้วน

(2) ป้ายแสดงลำดับขั้นของวิธีการเสียภาษีอย่างชัดเจน

(3) ที่พักรอระหว่างการเสียภาษี ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม หนังสือ หรือนิตยสารต่างๆ ให้อ่านขณะรอ

5.2 ลำดับขั้นตอนของการเสียภาษี ลำดับขั้นตอนของแต่ละหน่วยงานควรพยายามลดความยุ่งยากโดยให้มีขั้นตอนน้อยที่สุด และเสียเวลาในการเสียภาษีน้อยที่สุด ตลอดจนพิจารณาการอำนวยความสะดวกในการชำระภาษีทางไปรษณีย์ การชำระภาษีผ่านระบบธนาคาร หรือการยื่นแบบชำระภาษีโดยใช้แฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้เสียภาษีไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีมากเกินไป

5.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้จัดเก็บภาษีควรได้รับการพัฒนา และควบคุมให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

(1) จัดให้มีฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ความรู้ใหม่ตลอดจนปลูกจิตสำนึกในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในงานจัดเก็บภาษี เช่น การฝึกอบรมหัวข้อการบริการที่ประทับใจ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน การตรวจสอบภาษีจิตสำนึกในการจัดเก็บภาษี การบันทึกข้อมูลทางบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

(2) จัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติงานที่ความสะดวกและรวดเร็วขึ้น เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

(3) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้บังคับจัดเก็บภาษี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ในการจัดเก็บภาษี

(4) กำหนดคบทลงโทษอย่างรุนแรงแก่เจ้าหน้าที่ที่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของตนตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับสินบนจากการจัดเก็บภาษี

(5) สร้างสิ่งจูงใจและขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษี เช่น การให้รางวัลสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานมีประสิทธิภาพ ซื่อสัตย์และขยัน การให้โอกาสเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

6. การพัฒนาระบบบริหารของหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่ควรกล่าวถึงได้แก่

6.1 การพัฒนาการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี การบริหารงานจัดเก็บภาษีจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ดังนั้นการประสานงานที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการตรวจสอบข้อมูล การเร่งรัดการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

6.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีมีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีให้มีความสมบูรณ์นั้น จะต้องใช้เงินทุนจำนวนมากประกอบกับบุคลากรผู้มีความเข้าใจระบบอย่างแท้จริง ตลอดจนระยะเวลาพอสมควรในการปรับเปลี่ยนระบบจากระบบเดิมสู่ระบบใหม่

6.3 การวางระบบการควบคุมผู้เสียภาษีอย่างทั่วถึงและรัดกุม การบริหารการจัดเก็บภาษีที่ได้ผลดี ควรมีการวางระบบการควบคุมผู้เสียภาษีอย่างทั่วถึง และรัดกุม เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

(1) การวางระบบข้อมูลที่สามารถสอบทานซึ่งกันและกัน กล่าวคือ เมื่อผู้เสียภาษีมาชำระภาษี ควรสามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ตรวจสอบการชำระภาษีรายได้นั้นทันที หากมีส่วนที่ขาดไป และควรประเมินเรียกเก็บส่วนที่ขาดไปพร้อมกันได้ทันที

(2) การดำเนินมาตรการทางภาษีต่างๆ สำหรับผู้หลีกเลี่ยงภาษีอย่างรัดกุม และเข้มแข็ง เช่น ด้านภาษีสรรพากร เมื่อตรวจพบผู้หลีกเลี่ยงภาษี ควรดำเนินการลงโทษทางอาญาอย่างเด็ดขาด สำหรับภาษีศุลกากรควรมีการดำเนินมาตรการเพื่อสกัดกั้นมิให้มีการลักลอบนำเข้า และส่งออกอย่างจริงจัง โดยการเพิ่มอัตราค่าลงเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ เพิ่มรางวัลสินบนนำจับแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพิจารณาใช้บทลงโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ลักลอบ สำหรับภาษีสรรพสามิตควรดำเนินมาตรการเด็ดขาดต่อผู้ที่ปลอมแปลงแสตมป์สุราหรือแสตมป์เครื่องดื่ม เป็นต้น

2.2 ปัจจัยในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษี (Tax Administration Inputs)

การส่งเสริมให้การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น ในทางทฤษฎีงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญ แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังไม่มีข้อสรุป เพราะนอกจากงบประมาณแล้วแล้วยังมีปัจจัยอื่นอีก เช่น กฎระเบียบและข้อบังคับ แนวปฏิบัติ ลักษณะและปริมาณของโครงสร้างทางกายภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ การใช้บุคคลภายนอก การบริหารทรัพยากรบุคคล (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) ซึ่งเริ่มจากวิธีการสรรหา การกำหนดหน้าที่ การกำหนดลักษณะงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการส่งเสริมการบริหารจัดเก็บภาษีต้องระบุไว้ชัดเจน นอกเหนือจากกฎระเบียบข้อราชการพลเรือน การฝึกอบรมต้องมีการกำหนดรูปแบบสำหรับข้าราชการกรมสรรพากร กรมศุลกากร หรือกรมสรรพสามิต ซึ่งแตกต่างกันหรือรวมถึงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมพิเศษสำหรับแต่ละหน่วยงาน หรืออาจจะใช้สถาบันฝึกอบรมภาครัฐ หรือเอกชน และให้มีการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน การกำหนดเงินเดือน ค่าจ้างหรือสิ่งจูงใจ โดยใช้ค่าตอบแทน สิ่งจูงใจอื่นในการกระตุ้นผู้จัดเก็บภาษีอากรให้ปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ เทคโนโลยี ข่าวสารข้อมูล (IT) ต้องเชื่อมโยง และนำมาใช้กับลักษณะการบริหารจัดการของหน่วยงานภาษี ในปัจจุบันการบริหารเปลี่ยนแปลงในมิติพัฒนาทรัพยากรบุคคลได้มีความสำคัญเพิ่มขึ้นในผู้ประกอบการภาคเอกชน ในบางประเทศที่พัฒนาแล้วและในประเทศกำลังพัฒนา หน่วยงานภาครัฐเริ่มหันมาสู่ประสบการณ์ภาคเอกชน และวิธีบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง การบริหารการเปลี่ยนแปลงในภาครัฐนั้นการพัฒนาบุคลากรมีบทบาทร่วมกับการ

บริหารในการออกแบบ กำหนดรูปแบบการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนารวมกิจการปรับเปลี่ยนองค์การที่เปลี่ยนแปลงแบบรวดเร็ว และแพร่กระจายกว้างขวาง การปฏิรูปด้านภาษีอากรมักเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (Transactional Changes) มีส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย ใช้เวลาแบบเป็นขั้นๆ อย่างช้าๆ โดยมุ่งเป้าหมายไปจุดที่ต้องการเปลี่ยน เช่น ด้านเทคนิค หรือด้านการบริหาร แต่หากเป็นภาคเอกชนจะเปลี่ยนแปลงแบบรวดเร็ว (Transforming Changes) ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ แต่การปฏิรูปด้านภาษีอากรส่วนมากจะใช้มุมมองทั้งสองแบบ คือ ด้านผลลัพธ์จะเป็นแบบปรับเปลี่ยนรวดเร็ว เช่น ภาพรวมขององค์การ หรือการเปลี่ยนวัฒนธรรม การจ้างงาน ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ส่วนการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปนั้นจะเป็นการปรับเปลี่ยนด้านระบบเทคนิคต่างๆ หรือการปรับเปลี่ยนหน้าที่ใหม่ การปฏิรูปการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรนั้นจะเน้นใน 4 ลักษณะ คือ ให้นั้นการปฏิรูปการบริหารจัดการด้านรายได้ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ประการที่สอง บังคับภายนอกซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ต้องปฏิรูปในหลาย ๆ ด้าน (Large-scale Reforms) เช่น ในด้านผู้ประกอบการ และส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษี ประการที่สาม ข้อจำกัดด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนา คณะทำงานที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และประการสุดท้าย บทบาทของค่าตอบแทน วัฒนธรรม องค์การ และผู้นำในการกำหนดการปฏิรูปภาษีอากร

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF, 1992) ได้ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรในประเทศกำลังพัฒนา โดยต้องคำนึงถึงโครงสร้างองค์การ และบุคลากร และประสบการณ์ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 กรอบในการพิจารณาการปฏิรูปในภาพรวมคือ การยอมรับนโยบายภาษี ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ และการให้บริการ โดยใช้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งการใช้กรอบนี้ จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น วิทยาลัย ศึกษาศาสตร์ ความสามารถในการนำไปปฏิบัติ และตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาเป็นระบบทั้งหน่วยงานภาษีและลูกค้า โดยจะต้องเข้าใจบริบทในการปฏิรูป และความต้องการที่จะปฏิรูป เช่น วัฒนธรรมองค์การแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่น ลักษณะของเจ้าหน้าที่ และความสัมพันธ์กับหน่วยงาน คุณสมบัติ ทักษะ เป้าหมายส่วนตัว แรงจูงใจของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่สอดคล้องความต้องการ และความคาดหวังของหน่วยงานในเรื่องเกี่ยวกับหน่วยงาน บุคลากร และปัจจัยในการอบรมปัจจัยภายนอกหน่วยงานที่จำเป็นในการปฏิรูปการบริหารจัดการ เช่น การจัดเก็บภาษีลดลงอันเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศลดลง ไม่มีการจัดเก็บภาษีบางประเภท วัฒนธรรมของผู้เสียภาษี เช่น ผู้เสียภาษีรายใหญ่หลบเลี่ยงไม่ชำระภาษีมีจำนวนมาก การจัดเก็บรายได้ลดลง และเกิดวิกฤตทางการเงิน หรือเกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวงในหน่วยงานหรือทุกส่วน หากเป็นเช่นนี้การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรต้องรีบดำเนินการ

ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง หน้าที่หลัก จัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อบำเนินการอย่างรวดเร็ว เช่น จัดตั้งหน่วยเฉพาะพิเศษ และฝึกอบรมเช่นจัดตั้งสำนักผู้ประกอบการรายใหญ่ หรืออาจมีการกำหนดเจ้าหน้าที่ และให้มีโปรแกรมแบบมีอาชีพเพื่อยกระดับการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเครือข่ายการคมนาคม และให้มีการบริหารจัดการ และให้มีผู้นำแบบมีประสิทธิภาพ มีการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบระยะสั้นแต่บ่อยๆ และมีการอบรมซ้ำการปฏิรูปการบริหารการ จัดเก็บภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ เช่น แรงกดดันทางการเงิน สังคมการเมือง การกระตุ้นให้ปรับเปลี่ยนหน่วยงาน การจ้างงาน การควมรวมหน่วยงาน การจัดตั้งหน่วยงานใหม่ การกระจาย การปฏิบัติงาน การพัฒนาซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าเป็นเครื่องมือในการจัดการ และอบรมการให้บริการลูกค้าที่ดีขึ้น การปรับเปลี่ยนระบบเทคโนโลยี และการเปลี่ยน วัฒนธรรมองค์กรเพื่อที่จะต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง เช่น ว่าจ้างพนักงานใหม่ อบรม และให้ แรงจูงใจสำหรับผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการมีส่วนร่วม ต้องใช้กลยุทธ์การพัฒนา และการบริหารแบบสมัยใหม่ สร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะ วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การบริหารการจัดเก็บภาษี ด้านการพัฒนาพนักงาน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มักจะเผชิญกับปัญหาอุปสรรค ในเรื่อง การขาดแคลนมืออาชีพในการอบรม (Well-trained Professionals) งานมีขอบเขตจำกัด และการ พัฒนาพนักงานไม่เชื่อมต่อกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และมักเป็นงานปกติ ผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพที่ จะทำการอบรมในหน่วยงานภาษีมักค่อนข้างน้อย โอกาสที่จะเป็นมืออาชีพของหัวหน้าหน่วย ฝึกอบรมจึงมีจำกัดในประเทศกำลังพัฒนา จะมีการศึกษาแบบต่อเนื่อง และศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยา อุตสาหกรรม รัฐประศาสนศาสตร์ แนวโน้มเกี่ยวกับต่างประเทศ ข้อจำกัดในการใช้บุคลากรก็คือ หน่วยงานมักให้พนักงานเป็นเพียงผู้บันทึกข้อมูล ซึ่งหน่วยงานยังเข้าใจไม่เพียงพอต่อแนวคิดของ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยคิดว่าการจัดการจะมีเพียงการจ้างงาน การโอน การกำหนดค่าจ้าง การฝึกอบรม และการเลื่อนตำแหน่งใหม่ตามเส้นทางอาชีพหรือการกำหนดลักษณะงาน แต่ในยุค ปัจจุบันระบบการพัฒนาพนักงานต้องมีหน่วยงานขับเคลื่อนเพื่อให้เป็นมืออาชีพ และเพิ่มทักษะใน หน่วยงานระบบการศึกษาต้องเพียงพอในด้านบัญชี การตรวจสอบบัญชี เศรษฐศาสตร์ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดเก็บภาษี ซึ่งการอบรมต้องมีการอบรมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงาน

การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีบทบาทมากขึ้นในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในการบริหารการจัดเก็บภาษีในเรื่อง การจ่ายค่าตอบแทน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และภาวะผู้นำ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ภาคเอกชนดำเนินการแล้ว ควรนำมาใช้ประโยชน์ได้บ้างเช่นทุกส่วน ในหน่วยงานต้องเข้าใจกระบวนการต่างๆ การฝึกอบรมต้องกำหนดเป็นเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ในระยะยาวของหน่วยงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า ผลักดันให้มีการ กระตุ้นมิติใหม่ๆ ในหน่วยงาน

การจะเป็นบุคลากรแบบมืออาชีพต้องปรับเปลี่ยนจากการปฏิบัติงานไปสู่กลยุทธ์ จากการทำงานเชิงคุณภาพไปสู่ปริมาณ การกำหนดคน โยบายไปเป็นการเข้าไปเป็นหุ้นส่วน ปฏิบัติงานระยะสั้น ไปเป็นการปฏิบัติงานแบบระยะยาว การบริหารจัดการเป็นการให้คำปรึกษา การปฏิบัติงานแบบทำตามหน้าที่ไปสู่การปฏิบัติเชิงธุรกิจ การเน้นเฉพาะภายในหน่วยงานเป็นการเน้น ภายนอกหน่วยงาน และให้ความสำคัญกับเน้นลูกค้า การปฏิบัติงานที่เป็นการแก้ปัญหา แนวคิด แบบใหม่นี้บุคลากรจะมีหลายบทบาทและมีความรับผิดชอบแบบบูรณาการสำหรับด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร นั้น ได้มีการสร้างศูนย์เครือข่ายที่ใช้ในเรื่องของทรัพยากรมนุษย์ เช่น ในเรื่องของ ผลประโยชน์ การสรรหาและการบรรจุ การจัดการผลการปฏิบัติงาน การวางแผนค่าตอบแทน การ พัฒนาบุคลากร และการจัดการความรู้ ในเรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ On-line การ สร้างโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-paced Learning Programs) และการดัชนีของนายจ้าง นอกจากนี้ยังมีการใช้เครือข่าย ยืดหยุ่น ปฏิบัติได้ง่าย และต้นทุนที่ต่ำกว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญใน การปฏิรูป ผู้นำต้องตัดสินใจ และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ทั้งในด้านการปรับปรุงหน่วยงาน และ การพัฒนาการบริหารจัดการด้วย

จากการประชุม The OECD Committee of Fiscal Affairs Forum on Strategic Management (FSM) เมื่อเดือน มิถุนายน 1999 และการประชุม The FSM Steering Group เมื่อเดือน ธันวาคม 2000 เพื่อจัดทำเอกสารการประชุมเกี่ยวกับหลักการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี (Principles of Good Tax Administration) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่แต่ละประเทศควรนำไป ปฏิบัติทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยนำเสนอหลักการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีของ หน่วยจัดเก็บภาษีอากร (Revenue Authorities) 5 ประการ (Organization for Economic Co-operation Development (OECD), 2001) คือ ประการแรก การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เสียภาษี ในลักษณะที่ กฎหมายภาษีอากร ต้องมีลักษณะที่เป็นธรรม โปร่งใส มีการแจ้งสิทธิหน้าที่ของผู้เสียภาษี การให้ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และทันเวลา การเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารของผู้เสียภาษีมักกฎหมายรองรับ ต้นทุนในการเสียภาษีทำให้ผู้เสียภาษีมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหากจะเปลี่ยนนโยบายวิธี ปฏิบัติ การใช้ข้อมูลผู้เสียภาษีเป็นไปตามกฎหมายกำหนด และรักษาความสัมพันธ์กับผู้เสียภาษีและ

ชุมชน ประการที่สองการสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่สื่อสารให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบถึงจรรยาบรรณ ขจัดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคเอกชน กระบวนการ สรรหา และเลื่อนขั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของระบบคุณธรรมฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่โดยเน้นในเรื่องภาษีที่ซับซ้อน และสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ เช่น ประเทศอังกฤษจะจัดอบรมเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องพยายามดึงดูด และรักษาพนักงานที่มีสมรรถนะ ประการที่สามลักษณะของกฎหมายต้องมีความเป็นธรรม มีความแน่นอน สนับสนุนการกระจายอย่างเป็นธรรม และมีการพัฒนา ไม่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการหลีกเลี่ยง หรือหนีภาษี การให้ข่าวสาร การรักษาความลับของผู้เสียภาษี อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ประการที่สี่ลักษณะของการบริหารจัดการเก็บภาษี มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงข้อมูลย้อนกลับการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอิสระ ข้อมูลต้องสอดคล้องมีนัยสำคัญสามารถนำไปใช้ได้ แจ้งให้ผู้เสียภาษีทราบถึงวิธีปฏิบัติ และผลในการต่อรองภายใต้ กฎเกณฑ์ และต้องสนับสนุนหลักการภาษีระหว่างประเทศ ในเรื่องกำหนดราคาของทรัพย์สินต่ำกว่าราคาตลาดหรือราคาที่เหมาะสม (Transfer Pricing) หรือการขยายสาขา (The Arm's Length Principle) และประการสุดท้าย การจัดการ และการปรับเปลี่ยนสู่การเปลี่ยนแปลง ต้องมีการทบทวนหลักการกระบวนการเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากร จัดให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อพัฒนามาตรการระหว่างประเทศติดตามการยินยอมการเสียภาษี และมาตรฐานการจัดการระหว่างประเทศ และให้มีมาตรวัดที่จำเป็นสำหรับแต่ละประเทศ รวมถึงการจัดทำข้อตกลงทางการค้า และภาษีอากร

ระบบการจัดเก็บภาษีอากร (จรัส สุวรรณมาลา, 2541: 5-6) หมายถึง โครงสร้างและวิธีการจัดเก็บภาษีของประเทศหรือสังคมหนึ่งๆ ซึ่งโครงสร้างภาษีจะประกอบด้วยประเภทที่จัดเก็บ ฐานภาษี รวมถึงอัตราภาษีของภาษีแต่ละประเภท ส่วนวิธีการเก็บภาษีนั้นหมายรวมถึงองค์การ และกระบวนการจัดเก็บภาษีประเภทต่างๆ ทั้งนี้ ในการวางแผนบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น องค์การมีบทบาทสำคัญในการจัดระบบการจัดเก็บปรับกระบวนการจัดเก็บภาษีให้ต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดจนให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตั้งแต่การจัดโครงสร้างองค์การ การแบ่งงาน การรวมและกระจายอำนาจ การกำหนดขั้นตอนการทำงาน การวางแผนและเตรียมการวิธีการรับชำระภาษีการตรวจสอบและประเมินภาษีตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีระบบบริหารงานบุคคลที่ดี และรัดกุม เนื่องจากเจ้าพนักงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีมียอำนาจให้คุณให้โทษแก่ผู้เสียภาษีโดยตรงกับทั้งสามารถใช้อำนาจและดุลยพินิจเพื่อหาประโยชน์ใส่ตัว โดยมีขอบได้โดยง่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างค่านิยมที่เน้นคุณภาพและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีการอบรมเพื่อเสริมสร้าง

จริยธรรมและให้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ เพื่อให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่และ
 วิจารณ์ญาณ โดยชอบอย่างแท้จริงกับทั้งต้องสร้างระบบแรงจูงใจที่สามารถสนับสนุนให้
 ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการปรับปรุงศักยภาพและเพิ่มคุณภาพการทำงานให้ดี
 ยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีระบบวินัยที่เข้มงวด มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงาน
 ของบุคลากรที่ทันเวลา และเชื่อถือได้ โดยมีการสอบสวนที่เป็นธรรมและชัดเจนตลอดจนมีระบบ
 การลงโทษที่รวดเร็วและเด็ดขาด เพื่อป้องปรามและขจัดพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้ได้ผลมากที่สุด

3. กฎหมายภาษีสรรพสามิต

ความสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิต วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541: 99-102) ศึกษา
 ว่า กฎหมายภาษีสรรพสามิตมีความสำคัญต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมอย่างไรบ้าง โดย
 ได้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิตซึ่งมีต่อประเทศชาติ และประชาชน
 ส่วนรวมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงหมายถึง เมื่อจัดเก็บภาษีแล้วเกิดผลโดยตรงต่อ
 ประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม ส่วนทางอ้อมหมายถึง เมื่อจัดเก็บภาษีแล้วไม่เกิดผลโดยตรงที่
 เห็นได้อย่างชัดเจน แต่จะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมต่อไป ดังจะนำเสนอ
 เรียงตามลำดับ

ความสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิตต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม
 ทางตรง มีอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง เป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ

ประการที่สอง เพื่อช่วยจำกัดหรือควบคุมการบริโภค โดยเฉพาะสินค้าหรือบริการที่มี
 ลักษณะฟุ่มเฟือย หรือไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันของประชาชน ตลอดจนสินค้าหรือบริการบาง
 ประเภทที่มีแนวโน้มขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประการที่สาม เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดการขาดดุลการค้าของประเทศเนื่องจากสินค้า
 บางประเภทเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยที่นำเข้าจากต่างประเทศ เช่น รถยนต์ สุรา น้ำหอม และบุหรี่ยี่ ส่งผล
 ให้ปีหนึ่งๆ ไทยต้องเสียดุลการค้าให้กับต่างประเทศที่ส่งสินค้าเข้ามา ดังนั้น การแก้ไขการขาดดุล
 การค้าด้วยการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดการขาดดุลการค้าของประเทศ
 เพราะเมื่อสินค้านำเข้ามีราคาแพง ก็อาจทำให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าน้อยลงได้

ความสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิตต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม ทางอ้อม มีอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง มีส่วนช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคม เนื่องจากกฎหมายภาษีสรรพสามิตบัญญัติให้จัดเก็บจากสินค้าหรือบริการบางประเภท ส่วนใหญ่ผู้มีรายได้สูงจึงสมควรเป็นผู้แบกรับภาระภาษีที่เพิ่มขึ้นนี้ด้วยเช่นนี้นับเป็นหนทางหนึ่งช่วยเฉลี่ยรายได้หรือช่วยดึงเงินจากประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า

ประการที่สอง มีส่วนช่วยส่งเสริมการบริโภคสินค้าหรือบริการบางประเภทที่รัฐต้องการส่งเสริมการบริโภคเป็นต้นว่า เครื่องดื่มประเภทน้ำผลไม้ เพราะมีประโยชน์ต่อร่างกาย กฎหมายภาษีสรรพสามิตส่วนนี้ นอกจากจะเป็นผลดีแก่ประชาชนแล้วยังเป็นผลดีต่อเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้อีกด้วย

ประการที่สาม มีส่วนส่งเสริมการออม การที่กฎหมายภาษีสรรพสามิตกำหนดให้จัดเก็บภาษีสินค้าหรือบริการบางประเภทในอัตราสูงขึ้น การบริโภคก็จะลดน้อยลง การประหยัดก็เกิดตามมา และจะมีส่วนช่วยให้เกิดการออมในที่สุด

ประการที่สี่ มีส่วนส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อกฎหมายภาษีสรรพสามิตให้อำนาจในการจัดเก็บภาษีสินค้าบางประเภท ทำให้สินค้านั้นมีราคาสูงขึ้น และจะมีส่วนช่วยให้ประชาชนใช้สินค้าที่ถูกจัดเก็บภาษีลดน้อยลงก็เท่ากับเป็นการประหยัดหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลงด้วย นอกจากนี้แล้วกฎหมายภาษีสรรพสามิตยังเปิดโอกาสให้ใช้มาตรการทางภาษีเพื่อช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ช่วยลดมลพิษในอากาศโดยการจัดเก็บภาษีน้ำมันเบนซิน ไร่สารตะกั่วในอัตราที่ต่ำกว่าน้ำมันดีเซลที่มีปริมาณกำมะถันสูงหรือลดการจัดเก็บภาษีประเภทเครื่องดื่มหากผู้ผลิตใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ได้ อีก เช่น น้ำอัดลมบรรจุกระป๋องและกระป๋องนั้นนำกลับมาใช้ได้ อีกหลังจากผ่านกระบวนการนำกลับมาใช้ได้ อีก เป็นต้น

ประการที่ห้า มีส่วนส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 และพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ.2527 ได้บัญญัติให้กรมสรรพสามิตเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภท เช่น สุรา เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 10 ของภาษีสรรพสามิต และส่งมอบเงินภาษีให้กระทรวงมหาดไทย ฉะนั้นในปีหนึ่งกรมสรรพสามิตต้องจัดเก็บภาษีส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยไม่น้อยกว่าหมื่นล้านบาท กระทรวงมหาดไทยได้นำเงินส่วนนี้ไปจัดสรรให้แก่กรุงเทพมหานครและราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต่อไป

ประการที่หก มีส่วนช่วยส่งเสริมการส่งออก กฎหมายภาษีสรรพสามิตมีส่วนช่วยส่งเสริมการส่งออก กล่าวคือ กฎหมายภาษีสรรพสามิตได้เปิดโอกาสให้สินค้าที่เสียภาษีสรรพสามิตที่มีการส่งออกต่างประเทศได้รับคืนภาษีหรือยกเว้นภาษีซึ่งจะทำให้สินค้าที่ส่งออกมีต้นทุนการผลิตต่ำ และแข่งขันกับสินค้าของต่างประเทศได้

3.1 หลักการของกฎหมายภาษีสรรพสามิต วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541: 103-105)

หลักการของกฎหมายภาษีสรรพสามิตต้องมีบางส่วนสอดคล้องสัมพันธ์ หรือเหมือนกับลักษณะสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิต เช่น มีหลักการของกฎหมายภาษีสรรพสามิตอย่างน้อย 7 ประการที่เหมือนกับลักษณะสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิต ประโยชน์ที่จะได้จากการพิจารณาศึกษาหลักการของกฎหมายภาษีสรรพสามิตครั้งนี้คือ จะช่วยแสดงให้เห็นถึงกรอบหรือแนวทางสำคัญในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษีสรรพสามิตต่อไป

หลักการที่ 1 กฎหมายภาษีสรรพสามิตเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐบาลในการเก็บภาษีจากรากฐานการบริโภค โดยฐานภาษีหรือสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีมียู่ 4 ฐาน ได้แก่

1. ฐานเกี่ยวกับรายได้ (Income Base) เป็นการเก็บภาษีที่ถือหลักว่ารายได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษี (Ability to Pay) ได้เป็นอย่างดี เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (เป็นภาษีที่เก็บจากกำไรซึ่งถือเป็นรายได้จากกิจการปิโตรเลียม)

2. ฐานเกี่ยวกับการบริโภค (Consumption Base) เป็นการเก็บภาษีที่ถือหลักว่าผู้ใดได้รับความสุขด้วยการบริโภคคือ ใช้ทรัพยากรของสังคมสิ้นเปลืองไปก็ต้องเสียภาษีให้แก่สังคม ภาษีที่เก็บจากรากฐานการบริโภคที่สำคัญ คือ ภาษีการขาย (Sales Tax) ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) ภาษีสินค้าขาเข้า (Import Tax) ภาษีสินค้าส่งออก (Export Tax) และภาษีการใช้จ่าย (Expenditure Tax)

3. ฐานเกี่ยวกับความมั่งคั่ง (Wealth Base) เป็นการเก็บภาษีที่ถือหลักว่าความมั่งคั่งเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีได้เป็นอย่างดี โดยความมั่งคั่งแสดงให้เห็นจากการเป็นเจ้าของหรือใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือโบหุ้น เป็นต้น ตัวอย่างฐานภาษีที่เก็บจากความมั่งคั่ง เช่น ภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก และภาษีความมั่งคั่งสุทธิ (Net Wealth Tax) เป็นต้น

4. ฐานอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการเก็บภาษีที่มุ่งเก็บเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างที่มีใช้การจัดเก็บเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ หรือเพิ่มความเป็นธรรมในสังคม เช่น ภาษีขายโศดที่เก็บในปี พ.ศ.2485 สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประชากรหรือภาษีหน้าต่างและภาษีส้อเกียยที่เก็บในต่างประเทศสมัยกรุงโรม เป็นต้น

กล่าวโดยย่อ จากการพิจารณาศึกษาฐานภาษีที่ผ่านมา ทำให้เห็นได้ว่าหลักการสำคัญข้อแรกของกฎหมายภาษีสรรพสามิต คือ เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีจากฐานการบริโภค ซึ่งแตกต่างจากฐานภาษีอื่น รวมทั้งแตกต่างจากกฎหมายภาษีอื่นในฐานเดียวกัน

หลักการที่ 2 เมื่อผู้เสียภาษีใช้หรือทำให้ทรัพยากรของสังคมตามสัดส่วนแห่งการใช้หรือการบริโภคของคน เช่นนี้ถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดเก็บภาษีจากการบริโภค ดังได้เสนอไว้แล้วในหลักการที่ 1

หลักการที่ 3 ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) ตามกฎหมายภาษีสรรพสามิตมีลักษณะเป็นภาษีทางอ้อม (Indirect Tax)

หลักการที่ 4 ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีการขายเฉพาะ (Specific Sales Tax) ที่จัดเก็บจากสินค้าหรือบริการเฉพาะบางประเภท

หลักการที่ 5 กฎหมายภาษีสรรพสามิตบัญญัติให้ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าทั้งจากภายในประเทศและจากการนำเข้ารวมทั้งจัดเก็บจากบริการ

หลักการที่ 6 กฎหมายภาษีสรรพสามิตบัญญัติให้อัตราการจัดเก็บภาษีจากสินค้าหรือบริการแต่ละประเภทจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสินค้าและบริการแต่ละประเภท

หลักการที่ 7 การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการตามกฎหมายภาษีสรรพสามิตต้องมีเหตุผลอันสมควรที่ต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ ในเวลาเดียวกันต้องไม่ล่วงละเมิดเสรีภาพในการใช้ทรัพยากรของสังคมหรือไม่ล่วงละเมิดการบริโภคของประชาชนมากเกินไป โดยสินค้าหรือบริการที่จะถูกจัดเก็บภาษีสรรพสามิตต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือมีหลายลักษณะ

- 1) เป็นสินค้าหรือบริการที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันของประชาชน
- 2) เป็นสินค้าหรือบริการเพื่อความสำราญ
- 3) เป็นสินค้าหรือบริการที่บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค
- 4) เป็นสินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 5) เป็นสินค้าหรือบริการที่ต้องควบคุมหรือจำกัดการบริโภค

- 6) เป็นสินค้าหรือบริการที่ได้รับผลประโยชน์พิเศษจากการลงทุนของรัฐ
- 7) เป็นสินค้าหรือบริการที่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 8) เป็นสินค้าหรือบริการอื่นที่มีเหตุผลนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

หลักการที่ 8 กฎหมายภาษีสรรพสามิตบัญญัติให้ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่รัฐบาลหรือกรมสรรพสามิตจัดเก็บทอดเดียว โดยจัดเก็บจากผู้เสียภาษีซึ่งครอบคลุมทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้นำเข้าสินค้า และผู้ประกอบการกิจการสถานบริการ ตามแหล่งผลิตและสถานที่ผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

หลักการที่ 9 ผู้เสียภาษีอาจผลการภาษีที่ตนเสียไปให้กับผู้บริโภคได้

หลักการที่ 10 การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บภาษีที่ตรงกันข้ามและคู่กันไปกับการจัดเก็บภาษีศุลกากรตามกฎหมายภาษีศุลกากรซึ่งเก็บจากสินค้าและสิ่งของที่ผลิตในต่างประเทศ

สรุป หลักการสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิต คือ กฎหมายภาษีสรรพสามิตเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐบาลในการเก็บภาษีจากฐานการบริโภค ซึ่งแตกต่างจากฐานภาษีอื่นรวมทั้งแตกต่างจากกฎหมายอื่นในฐานเดียวกัน เช่น กฎหมายภาษีศุลกากร พร้อมกันนั้นยังมีหลักการสำคัญอีกว่าเมื่อผู้เสียภาษีใช้หรือทำให้ทรัพยากรของสังคมสิ้นเปลืองไป ดังนั้น ผู้เสียภาษีจึงต้องเสียภาษีให้กับสังคมตามสัดส่วนแห่งการใช้หรือการบริโภคของคน นอกจากนี้ยังอาจนำลักษณะสำคัญของกฎหมายภาษีสรรพสามิตมาใช้เป็นหลักการของกฎหมายภาษีสรรพสามิตได้ด้วย

3.2 หลักการคัดเลือกสินค้าและบริการสรรพสามิต (ฐาปณี ทินทรชัย) “แนวคิด

หลักการและความสำคัญของภาษีสรรพสามิต” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานสรรพสามิต เล่มที่ 1 หน่วยที่ 2 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541: 54-56) ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการบางประเภทหรือบางกลุ่มทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้า โดยจัดเก็บในอัตราตามสภาพ (ตามปริมาณ) หรือตามมูลค่าและมีการควบคุมการจัดเก็บทางกายภาพ หรือการควบคุมทางบัญชีกลุ่มสินค้าที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยทั่วไป ได้แก่

1. การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าที่เป็นหลักโดยทั่วไปของภาษีสรรพสามิตซึ่งประเทศทั่วโลกจัดเก็บได้แก่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่ให้รายได้ทางภาษีสูง และรัฐมีเจตนาต่อต้านผู้ใช้สินค้าเหล่านี้ เนื่องจากเป็นสินค้าที่บริโภคแล้วนอกจากจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดีแล้ว ยังทำให้รัฐสิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้นในการให้การรักษาและให้บริการแก่ผู้เจ็บป่วย

2. จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากน้ำมันเชื้อเพลิงหรือผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม โดยถือหลักว่าเป็นการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้ถนน เนื่องจากการสร้างถนนนั้นผู้รับประโยชน์คือผู้ใช้รถยนต์ และเป็นแหล่งรายได้ทางภาษีที่สำคัญ

3. จัดเก็บภาษีจากสินค้าที่พิจารณาว่าฟุ่มเฟือยโดยพิจารณาว่าคนที่ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยนั้นแสดงว่ามีความสามารถในการจ่ายเงินและมีแรงจูงใจ และรัฐต้องการลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยที่นำเข้าเพื่อลดการไหลออกของเงินตราต่างประเทศนอกจากสินค้าและบริการที่จัดกลุ่มไว้ข้างต้นแล้วระบบภาษีสรรพสามิตบางครั้งยังเปลี่ยนไปในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น จัดเก็บจากบริการ จัดเก็บโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จากที่กล่าวมาแล้วภาษีสรรพสามิตจัดเก็บจากสินค้าและบริการเฉพาะอย่าง สินค้าและบริการที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิต มีแนวคิดในการคัดเลือกดังนี้

3.1 สินค้าที่มีอุปสงค์ความยืดหยุ่นทางด้านรายได้สูง คือ เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่สูงกว่า เช่น ถ้ารายได้ของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 5 อาจจะทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในสินค้านั้นในอัตราร้อย 10 หรือ 15

3.2 สินค้าที่มีความยืดหยุ่นทางด้านราคาต่ำหรืออุปสงค์ไม่มีความยืดหยุ่น (หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงด้านราคาไม่มีผลกระทบต่อ การบริโภคสินค้า) ควรมีการกำหนดกลุ่มสินค้าเหล่านี้ให้กว้าง ๆ เนื่องจากกลุ่มสินค้าที่ยังกว้าง โอกาสที่ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปซื้อสินค้าอื่นที่ไม่ถูกเรียกเก็บภาษีแทนที่จะลดลง

3.3 สินค้าที่มีการใช้จ่ายในการบริโภคมากในกลุ่มผู้มีรายได้สูง และมีการใช้จ่ายในการบริโภคน้อยในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำและมีมูลค่าการบริโภคสูง ถ้ามูลค่าการบริโภคสินค้านั้นไม่สูง รายได้ที่ได้รับจากการจัดเก็บภาษีจะไม่มากพอ

3.4 สินค้าตามความนิยม ในการซื้อเพื่อกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกัน การจัดกลุ่มอาจจะแยกกลุ่มสินค้าจัดเก็บตามราคาซื้อขาย เช่น รถยนต์ กลุ่มสินค้าที่จัดเก็บตามคุณลักษณะที่ชัดเจนของสินค้า เช่น ระดับออกเทนของน้ำมันเบนซิน ตัวอย่างการกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่าง เช่น ประเทศแถบคาริบเบียน อัตราภาษีไวน์จะสูงกว่าอัตราภาษีเบียร์ เนื่องจากไวน์บริโภคอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้สูง รวมทั้งนักท่องเที่ยว แต่เบียร์บริโภคทั่วไปในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ อัตราภาษีสำหรับสุราที่มีได้ผลิตในประเทศและบริโภคเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้สูง แม้ว่าจะมีอัตราปกติที่จัดเก็บอยู่แล้ว อัตราภาษีสูงสำหรับสุราที่ไม่ได้ผลิตในประเทศและบริโภคเฉพาะกลุ่ม

3.5 สินค้าและบริการอื่นๆ ได้แก่ บริการสนามแข่งม้า หรือกลุ่มสินค้าที่ใช้ในการผลิตหรือบริโภคแล้วมีผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าประเภทแบตเตอรี่ที่มีสารตะกั่ว เป็นต้น สำหรับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสินค้าเพื่อเก็บภาษีสรรพสามิตหลักใหญ่ๆ มี 4 ประการ คือ

1. สินค้าและบริการที่เมื่อบริโภคเข้าไปแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี ตัวอย่างเช่น สุรา ยาสูบ ไฟ ดอกไม้ไฟ ค่าบริการเข้าสถานบันเทิงเรีงรมย์และค่าเข้าไปใช้บริการสถานคาสีโน เป็นต้น สินค้าและบริการเหล่านี้เป็นสินค้าและบริการที่รัฐเข้าไปควบคุมดูแลให้อยู่ในวงจำกัด เพื่อมิให้เป็นผลเสียแก่สังคมมากนัก

2. สินค้าและบริการที่ไม่จำเป็นหรือสินค้าฟุ่มเฟือย (Nonessential or Luxury Excise) เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้บริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยควรที่จะรับภาระภาษีมากกว่าผู้บริโภคสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ ซึ่งเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคมได้ทางหนึ่งด้วย นั่นคือ ผู้มีรายได้มากกว่าผู้มีรายได้ต่ำซึ่งบริโภคสินค้าจำเป็น การจัดเก็บภาษีด้วยหลักเกณฑ์นี้ยังสามารถสร้างนิสัยการประหยัดให้กับประชาชน ยังผลให้รัฐสามารถนำเงินในส่วนนี้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศได้ สินค้าประเภทนี้ได้แก่ เครื่องสำอาง เครื่องหอม เพชรนิลจินดา พรม ผ้าขนสัตว์ อุปกรณ์การถ่ายภาพและภาพยนตร์ เครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด เป็นต้น

3. สินค้าและบริการที่ได้ผลประโยชน์พิเศษจากกิจการของรัฐ (Benefit Based Excise) เนื่องจากกิจการบางประการของรัฐอำนวยผลประโยชน์ให้แก่คนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น คนกลุ่มอื่นมิได้รับประโยชน์ด้วยหรือได้รับประโยชน์บ้างก็เพียงเล็กน้อย ดังนั้นจึงมีเหตุผลสมควรในการเรียกเก็บภาษีจากผู้ใช้กิจกรรมนั้นๆ ตัวอย่างสินค้าและบริการในกลุ่มนี้ได้แก่ รถยนต์น้ำมัน ซึ่งได้รับประโยชน์จากการใช้ถนนโดยตรง และบริการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งซึ่งหลายประเทศได้จัดเก็บภาษีการเดินทาง (Transportation Taxes) โดยเรียกเก็บเพิ่มจากค่าโดยสารและค่าระวางปกติ

4. หลักเกณฑ์เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Excise) เป็นการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตเนื่องจากมีเหตุพิเศษเฉพาะเรื่อง เช่น ในภาวะสงคราม รัฐอาจเรียกเก็บภาษีเพื่อให้ประชาชนเลิกอุปโภคหรือบริโภคสินค้าบางอย่างทั้งนี้เพื่อรัฐจะได้นำสินค้าชนิดนั้นๆ ไปใช้ในกิจการสงครามโดยตรง เช่น เรียกเก็บภาษีไม้เพื่อนำไปต่อเรือใช้ในสงคราม หรือรัฐอาจเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าบางชนิดโดยมุ่งหวังรายได้แต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือเหตุผลอย่างอื่นก็สามารถกระทำได้ตามสภาวะความจำเป็นในขณะนั้นๆ หรือหลักเกณฑ์อื่น เช่น เก็บภาษีแบตเตอรี่เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ปัจจุบันนี้หลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาได้มีการขยายขอบเขตการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าและบริการมากขึ้น โดยมี得有เหตุผลพิเศษแต่ประการใดนอกจากเป็นการจัดเก็บเพื่อรายได้เท่านั้น สินค้าและบริการที่เป็นที่นิยมในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต มีอยู่มากมายหลายรายการซึ่ง ซิเบริน นอสเซน (Sijbern Cnossen) ได้จำแนกออกเป็น 3 หมวดด้วยกัน คือ 1) ภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้า 2) ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากบริการ และ 3) ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากขบวนการ โดยมีประเภทสินค้าในแต่ละหมวด ประกอบด้วย

ภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้า (Selective Taxes on Goods) ประกอบด้วย

1. สินค้าสรรพสามิตดั้งเดิม (Traditional Excise Goods)

1.1 ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้แก่ ใบยา ซิการ์ บุหรี่ กถ้องยาสูบ ยาเส้น ยาเคี้ยว ยาสูบ ยาตัดถั่ว

1.2 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์

1.3 ผลิตภัณฑ์น้ำมัน ได้แก่ น้ำมันดิบ น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันหล่อลื่น และก๊าซธรรมชาติ

2. อาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ (Food and Nonalcoholic Beverages)

2.1 น้ำตาล ได้แก่ น้ำตาลอ้อย น้ำตาล หัวผักกาดหวาน (Beet Sugar) น้ำเชื่อม (Syrup) กากน้ำตาล น้ำตาลไหม้ (Caramel) ลูกกวาด ชะเอม ขนมหวาน ขันพศกร

2.2 เครื่องดื่ม ได้แก่ น้ำแร่ น้ำอัดลม โซดา น้ำผลไม้ เครื่องดื่มบำรุงร่างกาย

2.3 อาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ เกลือ เครื่องเทศ เนยแข็ง ข้างแป้ง บิสกิต ผลไม้ ปลา เนื้อ ไอศกรีม

3. สินค้าที่ไม่ใช่สินค้าสรรพสามิตดั้งเดิม (Nontraditional Excise Goods)

3.1 สิ่งทอและสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาหาร เช่น สิ่งทอ ถู่น่อง รองเท้า ไม้ขีดไฟ สบู่ ผงซักฟอก มิด กรรไกร แวนดา เฟอร์นิเจอร์ ยารักษาโรค ไฟ เป็นต้น

3.2 สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องสำอาง น้ำหอม อัญมณี ผ้าขนสัตว์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ตู้เย็น แอร์ วิทยุ โทรทัศน์ นาฬิกา เครื่องดนตรี เครื่องบันทึกภาพและเสียง ของเด็กเล่น เครื่องกีฬา ดอกไม้ไฟ เป็นต้น

3.3 สินค้าที่ใช้ในการผลิต (Producers Goods) เช่น ซีเมนต์ วัสดุก่อสร้าง สี โลหะ พลาสติก ถ่านหิน ไม้ กระดาษ ยาง แบตเตอรี่ ปอกระเจา สายไฟ สายโทรเลข เป็นต้น

ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากบริการ (Selective Taxes on Services) ประกอบด้วย

1. บริการ (Services)

1.1 การคมนาคมขนส่ง จัดเก็บจากค่าระวางและค่าโดยสาร ค่าใช้จ่าย
สนามบิน

1.2 การธนาคารและกิจการประกันภัยจัดเก็บจากบริการของธนาคาร
การใช้เช็ค การให้ การประกันภัย การประกันชีวิต

1.3 บริการเบ็ดเตล็ด จากบริการด้าน ไฟฟ้า ประปา แก๊ส โทรศัพท์ โทร
เลข ภัตตาคาร โรงแรม กิจการโฆษณาและการท่องเที่ยว

2. การพนัน เกมส์ และความบันเทิง (Betting Gaming and Entertainment)

2.1 บ่อนการพนัน ล็อตเตอรี่ สนามแข่งม้า

2.2 ความบันเทิง ได้แก่ ค่าเข้าสถานคาสีโน ในท์คลับ คาบาเร่ต์ โรงภาพยนตร์
ค่าเข้าชมกีฬา การตกปลา การล่าสัตว์

ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากยานพาหนะที่ใช้ถนน ได้แก่ ค่าธรรมเนียมใบขับขี่

ทะเบียนพาหนะ ภาษีการเดินทาง ขางรถยนต์ทั้งภายในและภายนอก ค่าธรรมเนียมผ่านทาง อากร

พิเศษที่เรียกเก็บจากยานพาหนะ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า สินค้าที่จัดเก็บกันเป็นที่แพร่หลายในประเทศที่มีระบบภาษีสรรพสามิต
ประกอบด้วยสินค้าสรรพสามิตดั้งเดิม บริการด้านความบันเทิงและภาษีจากยานพาหนะ อย่างไรก็ดี
สินค้าอื่นที่มีใช้รายการดังกล่าวก็มีการจัดเก็บในหลายๆ ประเทศ เช่นกัน กล่าวคือ มีการจัดเก็บภาษี
สรรพสามิตจากน้ำตาลและเครื่องดื่มไม่น้อยกว่า 65 ประเทศ จากการเดินทางไม่น้อยกว่า 50 ประเทศ
จากการประกันภัยไม่น้อยกว่า 40 ประเทศ จากภัตตาคารไม่น้อยกว่า 31 ประเทศจากเกลือไม่น้อย
กว่า 29 ประเทศ จากสินค้าฟุ่มเฟือยจำพวกเครื่องสำอาง น้ำหอม เครื่องสุขภัณฑ์และสินค้าที่ใช้ใน
การผลิตต่างๆ ไม่น้อยกว่า 27 ประเทศจากอัญมณี ไม่น้อยกว่า 20 ประเทศ และจากไฟฟ้าน้อยกว่า
17 ประเทศ

3.3 **ฐานภาษีสรรพสามิต (Tax Base)** คือ สิ่งที่ถูกใช้เป็นฐานในการประเมินเก็บภาษี
อากรแต่ละชนิดตามอัตราของภาษีที่ได้กำหนดไว้ ถ้าใช้อัตราภาษีคูณด้วยฐานภาษีจะได้จำนวนภาษี
ที่เสีย สิ่งที่ถูกใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีอาจได้แก่รายได้ ความมั่งคั่ง มูลค่าของสินค้าหรือบริการ
ที่ทำการซื้อขายกัน ซึ่งมักจะถูกใช้เป็นตัววัดถึงความสามารถในการเสียภาษีแต่ละบุคคล ฐาน
ภาษีจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือฐานราย ฐานการบริโภค ฐานความมั่งคั่ง และฐานอื่นๆ

ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่จัดเก็บจากฐานการบริโภคการคำนวณภาษีจะคำนวณตามมูลค่าหรือราคาของสินค้า หรือคำนวณตามสภาพของสินค้า หรือจัดเก็บทั้ง 2 วิธี แล้วแต่จำนวนภาษีตามวิธีใดที่คำนวณได้สูงกว่าซึ่งวิธีนี้จะได้รับประโยชน์ทำให้ได้รับรายได้จากการจัดเก็บภาษีสูงสุดและระบบภาษีมักมีความยืดหยุ่น สามารถผันแปรไปตามภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม ภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยทำให้ระบบเป็นแบบก้าวหน้า (Progressive Tax) ได้ โดยกำหนดอัตราภาษีให้แตกต่างกัน ตัวอย่างที่เห็นได้แก่ ภาษีสรรพสามิตสำหรับรถยนต์ที่มีอัตราแตกต่างกันถึง 4 อัตรา แล้วแต่น้ำหนักเครื่องยนต์หรือประเภทรถยนต์ เป็นต้น

สำหรับสินค้าสรรพสามิตที่จัดเก็บตามมูลค่า ราคาของสินค้าเพื่อการจัดเก็บภาษีอาจใช้มูลค่าของราคาขายปลีก หรือราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม แม้ว่าจะจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่ระดับการผลิต หรือการใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ. (ราคาสินค้าที่นำเข้ามา ค่าขนส่ง ค่าประกันภัย) รวมอากรขาเข้า ภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ในกรณีที่มีการนำเข้าสำหรับสินค้าสรรพสามิตที่จัดเก็บตามสภาพ อาจกำหนดเป็นหน่วยน้ำหนัก เช่น กิโลกรัม หน่วยปริมาตร เช่น ลูกบาศก์เซนติเมตร (ซีซี.) เป็นต้น

จะเห็นว่า ภาษีสรรพสามิตมีอัตราภาษีคงที่ คือ ทุกคนมีภาระต้องเสียภาษีในอัตราเท่ากัน แต่ถ้ามองในแง่ร้อยละของเงินได้ที่ต้องเสียไปแล้ว จะเห็นว่าภาษีสรรพสามิตมีอัตราภาษีแบบถดถอย เพราะผู้มีรายได้ต่ำรับภาระภาษีในอัตราเดียวกับผู้มีรายได้สูง ซึ่งมีลักษณะคงที่ มัสเกรฟ (Musgrave) ให้ข้อสังเกตไว้ว่าภาษีสรรพสามิตจัดเก็บจากกลุ่มบุคคลผู้มีรายได้น้อยในเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าบุคคลผู้มีรายได้สูง การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าชนิดใดจึงเท่ากับเป็นการลงโทษบุคคลผู้บริโภคสินค้านั้นที่ต้องรับภาระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นๆ ที่ไม่ต้องเสียภาษีในการปฏิบัติจัดเก็บจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าสินค้าใดบ้างควรได้รับภาระภาษีสรรพสามิต เพราะฉะนั้นผลของการจัดเก็บจะทำให้ผู้บริโภคสร้างนิสัยของการใช้จ่ายและการออมทรัพย์

3.4 การจัดเก็บภาษีสุรา

1) ชนิดสุราที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิต (<http://www.excise.go.th/กรมสรรพสามิต> ความรู้เรื่องภาษี/สุรา)

สุรา หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา

สุราแช่ หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรี เช่น เบียร์ ไวน์ เป็นต้น

เบียร์ คือ สุราแช่ที่ทำจากข้าวมอลต์ ดอกฮอปหรือข้าว

สุราแช่ผลไม้ คือ สุราที่ทำจากองุ่น แบ่งออกเป็น 2 พวก คือ

◆ ทำจากองุ่นเขียว

◆ ทำจากองุ่นแดง

สุราแช่พื้นเมือง คือ สุราที่ไม่ได้กลั่น ซึ่งทำจากวัตถุดิบจำพวกน้ำตาล หรือข้าว เช่น กะแช่ อุ หากทำจากผลไม้ชนิดอื่น จะต้องระบุชนิดของสุรานั้นๆ ต่อท้าย เช่น ไวน์สับประรด ไวน์มังคุด

สุรากลั่น หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรี

สุราขาว คือ สุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งผสมปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุรากลั่นชุมชน หมายความว่า สุรากลั่นชนิดสุราขาวมีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรี แต่ไม่เกิน 40 ดีกรี

สุราผสม คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี เช่น เชียงขุน หงส์ทอง แสงทิพย์

สุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) คือ สุรากลั่นที่ทำขึ้นโดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุราพิเศษ

◆ วิสกี้ คือ สุราที่กลั่นจากธัญพืช เช่น ข้าวมอลต์ ข้าว ข้าวโพด มีการเก็บบ่มน้ำสุราอย่างน้อย 2 ปี ก่อนปรุงแต่งออกจำหน่าย

◆ บรันดี คือ สุราที่กลั่นจากไวน์องุ่น

◆ สุรากลั่นอย่างอื่น เช่น รัม คือ สุราที่กลั่นจากน้ำตาลหรือกากน้ำตาล

◆ สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 80 ดีกรีขึ้นไป

2) ขั้นตอนการชำระภาษีสุรา มี 2 กรณี (<http://www.excise.go.th>.กรมสรรพสามิต/การชำระภาษี) กล่าวไว้ว่า การชำระภาษีสรรพสามิต มี 2 กรณี คือ

2.1 กรณีสุราที่ทำในราชอาณาจักร โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุราสามารถเลือกยื่นภาษีได้ ณ กองรายได้ กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่โรงงานตั้งอยู่ โดยหากยื่นชำระภาษีที่กรมสรรพสามิต กรมสรรพสามิตก็จะทำหนังสือยืนยันการชำระภาษีแจ้งให้สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่โรงงานสุราตั้งอยู่ทราบ เพื่อจ่ายแสดมป์ให้ต่อไป

2.2 กรณีที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้ายื่นชำระภาษี ณ กรมศุลกากร พร้อมกับชำระอากรเข้า แล้วนำหลักฐานใบเสร็จรับเงิน ใบขนส่งสินค้าขาเข้าพร้อมแบบแสดงรายการภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม ใบอนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ใบ INVOICE และใบอนุญาตให้ขนส่งสุรามาขึ้นที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ให้ทำการตรวจสอบโดยผู้นำเข้าจะต้องกรอกแบบแจ้งขอปิดแสดมป์สุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วถูกต้อง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่จะทำหนังสือถึงกองรายได้ เพื่อจ่ายแสดมป์ให้ผู้นำเข้านำแสดมป์สุราไปปิดสุราที่นำเข้าภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ต่อไป อัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บมีดังนี้

- ◆ อัตราภาษีทั้งสุราผลิตในประเทศ และนำเข้ามาในราชอาณาจักร ใช้ อัตราภาษีเดียวกัน
- ◆ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราจะต้องมีหน้าที่เสียภาษีเก็บเพิ่มเพื่อกระทรวงมหาดไทย 10% ของภาษีสุรา
- ◆ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราจะต้องมีหน้าที่เสียเงินกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2% ของภาษีสุรา

3) สุรากลั่นชุมชน (<http://www.excise.go.th./กรมสรรพสามิต: สุรากลั่นชุมชน>)

กรมสรรพสามิตเชิญชวนผู้ที่สนใจขออนุญาตทำสุรากลั่นชุมชน โดยสามารถสอบถามรายละเอียดหรือยื่นขออนุญาตได้ที่กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา ที่สถานที่ทำสุราตั้งอยู่

4) ประโยชน์ของการเข้ามาอยู่ในระบบการจัดเก็บภาษี

- ◆ เป็นสุราที่เสียภาษีและปิดแสดมป์สุราถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ต้องหลบซ่อนทั้งการทำและการขายสุรา
 - ◆ ผู้ซื้อไว้วางใจ เต็มใจซื้อ กรมสรรพสามิตและหน่วยงานอื่นๆ ช่วยดูแลรับรองในเรื่องของคุณภาพน้ำสุรา
 - ◆ การเสียภาษีเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติและองค์กรส่วนท้องถิ่น
 - ◆ รัฐบาลนำเงินภาษีไปพัฒนาท้องถิ่นทุกถิ่นทุกด้าน เช่น ถนน โรงเรียน โรงพยาบาล โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน สาธารณะประโยชน์ต่างๆ ฯลฯ

♦ สร้างความภูมิใจให้กับตนเองและครอบครัวในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศชาติ

♦ สร้างชื่อเสียง และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้ลูกหลาน และออกสู่สังคมทั่วไป

กรมสรรพสามิตพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการอนุญาต การรับชำระภาษี ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพน้ำสุรา เพื่อเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตร โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. สุรากลั่นชุมชน หมายความว่า สุรากลั่นชนิดสุรากลั่น มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรี แต่ไม่เกิน 40 ดีกรี
2. นำสุราที่ได้ตามข้อ 1 ไปต้มกลั่นโดยใช้เครื่องต้มกลั่นสุราที่ติดตั้งในสถานที่ทำสุราที่ได้รับอนุญาต

5) วิธีการควบคุมการทำและการเสียภาษีสุราชุมชน

ตามระเบียบกรมสรรพสามิตว่าด้วยการควบคุมสถานที่ทำสุราชุมชน พ. ศ. 2549 ฉบับลงวันที่ 16 ตุลาคม 2549 ได้กำหนดให้สรรพสามิตพื้นที่หรือเจ้าหน้าที่สรรพสามิตที่สรรพสามิตมอบหมายให้มีหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ทำสุรา โดยในการตรวจให้บันทึกการตรวจตามแบบที่กรมสรรพสามิตกำหนด ดังนี้

1. การควบคุมสถานที่ทำสุรา เครื่องกลั่นสุราและภาชนะที่ใช้ในสถานที่ทำสุรา

1.1 สถานที่ทำสุราต้องเป็นไปตามแบบแปลนแผนผังที่ผู้รับอนุญาตยื่นพร้อมคำขออนุญาตก่อสร้างสถานที่ทำสุราและได้รับอนุญาตแล้ว หากภายหลังประสงค์จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบแปลนแผนผังสถานที่ทำสุรา จะต้องขออนุญาตต่อสรรพสามิตพื้นที่ ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่สถานที่ทำสุราตั้งอยู่เป็นการล่วงหน้า เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงดำเนินการได้

1.2 กรณีทำสุรากลั่นชุมชน ผู้รับอนุญาตต้องติดตั้งเครื่องกลั่นสุรภายในสถานที่ทำสุราอย่างมั่นคงถาวร

1.3 ภาชนะที่ใช้รับน้ำสุราที่กลั่นได้ ภาชนะที่ใช้เก็บน้ำสุราและภาชนะที่ใช้ปรุงแต่งแรงแอลกอฮอล์สุรา ต้องมีรูปทรงถาวรและสามารถตรวจสอบปริมาตรความจุได้ โดยผู้รับอนุญาตต้องทำเครื่องหมายแสดงระดับของปริมาตรความจุของภาชนะให้เห็นชัดเจนทุกๆ ภาชนะ ทั้งนี้ห้ามมิให้บรรจุน้ำสุราในถุงพลาสติกหรือภาชนะอื่นใดที่มีขนาดบรรจุต่ำกว่า 20 ลิตร

2. การควบคุมการทำบัญชีและงบเดือน

2.1 เมื่อนำวัตถุดิบที่ใช้ในการทำสุราเข้ามาในสถานที่ทำสุรา หรือมีการนำวัตถุดิบไปใช้ในการทำสุรา ให้ผู้รับอนุญาตลงรายการไว้ในบัญชีรับ – จ่ายวัตถุดิบ ตามแบบ สช 101

2.2 ในการหมักสำ การกลั่นสุราและการจ่ายสุราเพื่อบรรจุภาชนะให้ผู้รับอนุญาตระบุนรายการต่างๆ ไว้ในบันทึกการทำสุราประจำวัน

- กรณีทำสุรากลั่นชุมชน ให้ผู้รับอนุญาตบันทึกการทำสุราประจำวัน ตามแบบ สช 102 ก

- กรณีทำสุราแช่ ให้ผู้รับอนุญาตบันทึกการทำสุราประจำวัน ตามแบบ สช 102 ข

2.3 ให้ผู้รับอนุญาตบันทึกการรับ – จ่ายสุราที่บรรจุภาชนะและปิดแสตมป์แล้ว ตามแบบ สช 103

2.4 การลงบัญชีควบคุมการทำสุราตามแบบและขั้นตอนต่างๆ ในขบวนการทำสุราผู้รับอนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 10.00 นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น และต้องเก็บบัญชีไว้ในสถานที่ทำสุราไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้เจ้าหน้าที่สรรพสามิตตรวจสอบได้

2.5 ผู้รับอนุญาตต้องรายงานงบเดือนการทำสุราตามแบบ สช 104 ทุกเดือนต่อสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่สถานที่ทำสุราตั้งอยู่ ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

3. การควบคุมแสตมป์สุราและการปิดแสตมป์สุรา

3.1 ให้ผู้รับอนุญาตชำระภาษีสุรา และรับแสตมป์สุราไปปิดภาชนะบรรจุสุราตามจำนวนที่ใช้ปิดภาชนะบรรจุสุราได้หมดในคราวเดียว โดยไม่มีแสตมป์คงเหลือเก็บไว้ที่สถานที่ทำสุรา การปิดแสตมป์สุราที่ภาชนะบรรจุสุรา ให้กระทำภายในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่

3.2 ในการปิดแสตมป์สุรา ให้ใช้กาวทาหลังดวงแสตมป์ให้เต็มดวง แล้วปิดคร่อมปากภาชนะบรรจุอย่างแนบแน่นสนิทจนไม่สามารถแกะลอกได้และอยู่ในสภาพที่ดวงแสตมป์จะต้องถูกทำลายทันทีเมื่อเปิดภาชนะบรรจุสุรานั้น ในกรณีภาชนะบรรจุสุราเป็นขวด ให้ปิดแสตมป์คร่อมฝาหรือจุกขวด โดยให้ชายแสตมป์ทั้งสองข้างปิดทาบลงมาที่คอขวด

3.3 ให้ผู้รับอนุญาตขีดฆ่าแสตมป์สุราในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยใช้เครื่องหมายที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตกำหนดไว้ในประกาศกรมสรรพสามิต เรื่องกำหนดเครื่องหมายขีดฆ่าแสตมป์สุราสำหรับแสตมป์ที่นำไปปิดภาชนะบรรจุสุราแช่และผลิตภัณฑ์และสุรากลั่นชุมชน

3.4 ห้ามมิให้มีการนำเอาแสดมภ์สุราที่ไม่เต็มดวงหรือมีสภาพคล้ายผ่านการใช้แล้วมาใช้ปิดภาชนะบรรจุสุรา

3.5 อัตราภาษีสรรพสามิต

อัตราภาษีสำหรับสินค้าอาจกำหนดเก็บภาษีหน่วยของสินค้า ซึ่งเราเรียกว่า อัตราตามสภาพ (ตามปริมาณ) และอัตราภาษีสำหรับสินค้าอาจเลือกที่จะกำหนดตามร้อยละของมูลค่าสินค้า ซึ่งเราเรียกว่า อัตราตามมูลค่า

อัตราตามมูลค่า ส่วนใหญ่จะใช้กับภาษีทางตรงทั้งหมด ซึ่งได้แก่ ภาษีเงินได้ ภาษีผลได้จากทุน ภาษีการรับมรดก เป็นต้น และใช้กับภาษีทางอ้อม เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนอัตราตามสภาพส่วนใหญ่จะใช้กับภาษีทางอ้อม ซึ่งได้แก่ ภาษีสรรพสามิต ภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่จะมีทางเลือกระหว่างอัตราตามสภาพ หรืออัตราตามมูลค่า สำหรับภาษีสรรพสามิตในประเทศไทยมีการกำหนดอัตราภาษีตามสภาพหรืออัตราตามมูลค่าสำหรับสินค้าชนิดใดจัดเก็บขึ้นอยู่กับอัตราใดให้ค่าภาษีสูงกว่า

1. อัตราภาษีตามสภาพ เป็นอัตราภาษีที่จัดเก็บตามสภาพของสินค้าโดยใช้หน่วยของสินค้าเป็นฐานในการคำนวณภาษี อาจกำหนดหน่วยเป็นน้ำหนัก เช่น กิโลกรัมหรือกรัม หน่วยเป็นปริมาตร เช่น ลูกบาศก์เซนติเมตร
2. อัตราภาษีตามมูลค่า เป็นอัตราภาษีที่ถือมูลค่าของสินค้าและบริการและบริการฐานในการคำนวณภาษี โดยกำหนดอัตราภาษีเป็นร้อยละของมูลค่าหรือราคาของสินค้าและบริการนั้นๆ

3.6 ภาระภาษีสรรพสามิต

ภาระภาษี (Tax Incidence or Tax Burden) หมายถึง ส่วนของเงินได้ที่แท้จริงลดลงเนื่องจากการเก็บภาษีอากรเมื่อรัฐบาลเรียกเก็บภาษีอากรประเภทใด ผู้เสียภาษีอากรมีทางเลือกอย่างน้อย 6 ทาง ดังนี้

1. อาจผลักภาระภาษีไปข้างหน้า (Forward Shifting) ตัวอย่าง เมื่อผู้ผลิตสินค้าประเภทหนึ่งถูกรัฐเรียกเก็บภาษีสินค้า ผู้ผลิตอาจผลักภาระภาษีไปข้างหน้า ด้วยการรวมภาษีที่เสียทั้งหมดไว้ในราคาสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคเป็นผู้รับภาระ
2. อาจผลักภาระภาษีไปข้างหลัง (Backward Shifting) ตัวอย่าง เมื่อรัฐเรียกเก็บภาษีจากผู้ผลิตสินค้าบางประเภท ผู้ผลิตอาจผลักภาระภาษีไปให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิต เพื่อให้เจ้าของปัจจัยการผลิตเป็นผู้รับภาระภาษีด้วยการจ่ายค่าปัจจัยการผลิต ในราคาที่ต่ำลงเท่ากับภาษีที่ต้องเสีย เช่น กคอัตราค่าจ้างให้ต่ำลง หรือซื้อวัตถุดิบในราคาที่ถูกลง หากผู้ผลิตมีอำนาจต่อรองสูง

3. อาจผลักภาระภาษีบางส่วนไปข้างหน้าและผลักภาระภาษีส่วนที่เหลือไปข้างหลัง
4. อาจผลักภาระภาษีบางส่วนไปข้างหน้า บางส่วนไปข้างหลังและรับบางส่วนที่เหลือ

5. อาจรับภาระภาษีบางส่วนและผลักภาระภาษีที่เหลือไปข้างหน้า
6. อาจรับภาระภาษีบางส่วนและผลักภาระภาษีบางส่วนที่เหลือไปข้างหลัง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภาระภาษีอาจมิได้ตกแก่ผู้เสียภาษีทั้งหมด ตัวอย่าง เช่น การจัดเก็บภาษีสินค้าจากผู้ผลิตแม้ภาระภาษีอย่างเป็นทางการจะตกแก่ผู้ผลิตเพราะผู้ผลิตเป็นผู้จ่ายภาษีเงินภาษีนั่น แต่ภาระภาษีที่แท้จริงนั้น อาจมิได้ตกแก่ผู้ผลิตแต่เพียงผู้เดียว หากผู้ผลิตสามารถผลักภาระภาษีไปข้างหน้าบางส่วน ภาษีที่แท้จริงก็จะตกแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคหรือหากผู้ผลิตสามารถผลักภาระภาษีไปข้างหน้าได้ทั้งหมด ภาระภาษีที่จริงก็จะตกแก่ผู้บริโภคแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้น จะเห็นได้ว่าภาระภาษีอย่างเป็นทางการที่ผู้ผลิตนำไปเสียให้แก่รัฐ จะแตกต่างจากภาระภาษีที่แท้จริงอย่างมาก ในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการเก็บภาษีอากรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะรู้ทั้งภาระภาษีที่ผู้ผลิตนำไปเสียภาษี และยังต้องรู้ถึงภาระภาษีที่แท้จริง เพื่อให้การใช้ภาษีอากรสำหรับเครื่องมือในการบรรลุป่าหมายบางประเภท เช่น การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นต้น

การจัดเก็บภาษีจากประชาชนย่อมก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชน และภาระภาษีที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านต่างๆ ดังนี้

1. ภาษีได้โยกย้ายกำลังการใช้จ่ายจากผู้เสียภาษีไปสู่ภาครัฐ ทำให้กำลังซื้อของผู้เสียภาษีลดลง นั่นคือก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านรายได้ (Income Effect)
2. ภาษีก่อให้เกิดการบิดเบือน (Distortion) ในทางเลือกของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าหรือผู้ผลิตในการเลือกปัจจัยการผลิต เนื่องจากการเก็บภาษีจากการจ่ายในสินค้าและบริการจะมีผลต่อราคาของสินค้า นั่นคือ ราคาสินค้าจะสูงขึ้น ซึ่งมีผลต่อทางเลือกในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคและนำไปสู่การหันไปซื้อสินค้าหรือบริการที่ไม่ถูกเก็บภาษีแทน เรียกว่า ผลกระทบการแทนที่ (Substitution Effect) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

3. ภาษีทำให้เกิดภาระส่วนเกิน (Excess Burden) ต่อชุมชน ผู้เสียภาษีนั้นภาระส่วนเกินต่อชุมชนเกิดขึ้นเมื่อมีการกำหนดภาษیات่อสินค้าชนิดหนึ่ง ถ้าตลาดมีการแข่งขันสมบูรณ์และไม่มีผลกระทบภายนอกเกิดขึ้นจะมีผลทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ซึ่งกระทบต่อผู้ซื้อที่ต้องใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นในการซื้อสินค้านั้น เมื่อสินค้ามีราคาสูงจะมีผลต่อปริมาณการซื้อของผู้ซื้อซึ่งจะซื้อสินค้าลดลงกระทบต่อผู้ผลิต ทำให้ผู้ผลิตส่วนหนึ่งเป็นรายได้ทางบัญชีของรัฐ อีกส่วนหนึ่งก่อให้เกิดผลขาดทุนต่อผู้ซื้อและผู้ผลิต (Dead Weight Loss) หรือเรียกว่า ภาระส่วนเกิน

3.7 คุณสมบัติผู้ขออนุญาต จะต้องมิลักษณะดังนี้

1. เป็นสหกรณ์
2. เป็นกลุ่มบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
3. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่สถานที่ทำสุรากลั่นชุมชนตั้งอยู่ขณะที่ขออนุญาต
4. เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีผู้ถือหุ้นทุกคนมีสัญชาติไทย และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่สถานที่ทำสุรากลั่นชุมชนตั้งอยู่ขณะที่ขออนุญาต
5. เป็นองค์กรเกษตรกรตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ.2542 และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่สถานที่ทำสุรากลั่นชุมชนตั้งอยู่ขณะที่ขออนุญาต

สถานที่ก่อสร้างสถานที่ทำสุรากลั่นชุมชน

1. แยกออกจากส่วนที่อยู่อาศัยโดยชัดเจน ตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณและพื้นที่โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น
2. ตั้งอยู่ห่างจากลำน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 100 เมตร
3. มีระบบบำบัดน้ำสาธารณะไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางปฏิบัติของกรมควบคุมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ใช้เครื่องจักรที่กำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้า หรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือในกรณีที่ใช้เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้า และคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน

วิธีการทำสุรากลั่นชุมชน

1. นำวัตถุดิบจำพวกข้าวหรือแป้ง/ผลไม้/ผลผลิตทางเกษตรอื่นๆ ไปหมักกับเชื้อสุรา เพื่อเกิดแรงแอลกอฮอล์
2. นำสุราที่ได้ตามข้อหนึ่ง ไปต้มกลั่น โดยใช้เครื่องต้มกลั่นสุราที่ติดตั้งในสถานที่ทำสุราที่ได้รับอนุญาต

สุรากลั่นชุมชนที่ทำและขายต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าห้าสิบดีกรี แต่ไม่เกินสี่สิบดีกรี
2. มีปริมาณเมทิลแอลกอฮอล์/ฟูเซออยล์/เฟอร์ฟิวรัลเอสเทอร์/แอลดีไฮด์/เมทิลคาร์บามต/วัตถุเจือปนอาหารประเภทกรดเบนโซอิก หรือเกลือกรดเบนโซอิก และสารปนเปื้อนในน้ำสุรา โดยเฉพาะสารหนูและสารตะกั่วไม่เกินมาตรฐานที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด

ภาชนะที่บรรจุสุรา

1. ภาชนะต้องมีความเหมาะสม สะอาด ปิดสนิท ไม่ทำปฏิกิริยากับสุราและผลิตภัณฑ์สุรา และสามารถปิดแฉกมปีสุราที่ปากภาชนะบรรจุได้

2. ฉลากปิดภาชนะบรรจุอย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังนี้

- ชื่อประเภทผลิตภัณฑ์ว่า “สุรากลั่นชุมชน”
- ชนิดสุรว่าเป็น “สุราขาว”
- ชื่อสุรา
- ส่วนประกอบหลักหรือวัตถุดิบที่ใช้ทำสุรานั้น
- แรงแอลกอฮอล์เป็นดีกรี หรือร้อยละ โดยปริมาตร
- ปริมาตร
- วันเดือนปีที่ทำหรือผลิต หรือรหัสรุ่นที่บรรจุ
- คำเตือนขนาดตัวอักษรไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร ว่า “การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการจับจี้ยานพาหนะลดลง

- ชื่อผู้ได้รับอนุญาต ชื่อสถานที่ทำสุราและที่ตั้งของสถานที่ทำสุรา
- เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

อัตราภาษีสุรากลั่นชุมชน

1. อัตราตามมูลค่าร้อยละ 50
 2. อัตราตามปริมาณลิตรละ 150 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ (คือ 100 ดีกรี)
- โดยนำจำนวนภาษีที่หาได้ทั้งสองอัตรามาเปรียบเทียบกัน ถ้าอัตราใดคิดเป็นเงินภาษีสูงกว่าให้ใช้อัตรา นั้น

ค่าธรรมเนียม

- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำสุรากลั่นชุมชน ปีละ 2,000 บาท
- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำเชื้อสุราสำหรับใช้ในโรงงาน ปีละ 250 บาท
- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายส่งสุรา ประเภทที่ 2 ปีละ 1,000 บาท

ผู้ขออนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนต้องยื่นคำขออนุญาตสร้างถนนที่ทำสุราคู่กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสาขาในเขตท้องที่จะทำสุราร่วมหลักฐาน ดังนี้

1. แผนผังแสดงสถานที่ตั้งสถานที่ทำสุราโดยสังเขป การติดตั้งอุปกรณ์การหมักสุรา เครื่องต้มกลั่นสุรารวมทั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ในการทำสุรา
2. สำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในพื้นที่ดินที่ตั้งสถานที่ทำสุราหรือ
3. หนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้พื้นที่ดินตั้งสถานที่ทำสุราหรือ
 - หนังสืออนุญาตจากผู้มีอำนาจ (เช่น กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน) อนุญาตให้ทำประโยชน์ในพื้นที่ดินเพื่อตั้งสถานที่ทำสุรา กรณีทางราชการไม่สามารถออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน

- แผนผังการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

เอกสารหลักฐานคุณสมบัติที่ต้องนำมายื่นขออนุญาต

1. เป็นสหกรณ์
 - สำเนาใบสำคัญรับจดทะเบียน
 - สำเนาข้อบังคับสหกรณ์
 - รายชื่อคณะกรรมการสหกรณ์
2. กลุ่มเกษตรกร
 - สำเนาใบสำคัญรับจดทะเบียน
 - สำเนาข้อบังคับกลุ่มเกษตรกร
 - รายชื่อคณะกรรมการ
 - สำเนาทะเบียนบ้านของคณะกรรมการฯ
3. นิติบุคคล
 - สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด/บริษัทจำกัด
 - สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคล
 - สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ
 - สำเนารายละเอียดวัตถุประสงค์ห้างหุ้นส่วนจำกัด/บริษัทจำกัด
 - สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนผู้ถือหุ้น

4. องค์กรเกษตรกรรมตาม พ.ร.บ.กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

- สำเนาใบสำคัญรับจดทะเบียนองค์กรเกษตรกรรม
- สำเนาข้อบังคับองค์กรเกษตรกรรม
- รายชื่อคณะกรรมการขององค์กรเกษตรกรรม
- สำเนาทะเบียนบ้านของคณะกรรมการฯ

ประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง กำหนดเครื่องหมายจัดฆ่าแสดมปีสุราสำหรับแสดมปีสุราที่นำไปใช้
ปิดภาชนะบรรจุสุราแช่และสุรากลั่นชุมชน ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2548

ข้อ 4. เจ้าพนักงานสรรพสามิตได้กำหนดเครื่องหมายดังต่อไปนี้ เป็นเครื่องหมาย
จัดฆ่าแสดมปีสุราสำหรับแสดมปีสุราที่นำไปปิดภาชนะบรรจุสุรากลั่นชุมชน

4.1 ให้แสดงเหล็อบสี่ตรงกลางแสดมปีสุรากลั่นชุมชน ดังนี้

4.1.1 สีเขียวสำหรับแสดมปีสุราที่ใช้ปิดภาชนะบรรจุสุรากลั่นชุมชน

ขนาด 0.330 ลิตร

4.1.2 สีแดงสำหรับแสดมปีสุราที่ใช้ปิดภาชนะบรรจุสุรากลั่นชุมชน

ตั้งแต่ขนาด 0.625 ลิตร ขึ้นไป

4.2 ให้แสดงแรงแอลกอฮอล์ไว้ตรงกลางแสดมปีสุรากลั่นชุมชน ดังนี้

4.2.1 สุรากลั่นชุมชน แรงแอลกอฮอล์ 28 ดีกรี แสดงข้อความว่า “28 ดีกรี”

4.2.2 สุรากลั่นชุมชน แรงแอลกอฮอล์ 30 ดีกรี แสดงข้อความว่า “30 ดีกรี”

4.2.3 สุรากลั่นชุมชน แรงแอลกอฮอล์ 35 ดีกรี แสดงข้อความว่า “35 ดีกรี”

4.2.4 สุรากลั่นชุมชน แรงแอลกอฮอล์ 40 ดีกรี แสดงข้อความว่า “40 ดีกรี”

4.3 ให้ใช้ตัวเลขรหัสจำนวน 12 หลัก เรียงจากซ้ายไปขวา ประทับไว้ที่ชาย
ด้านขวาของดวงแสดมปีโดยกำหนดให้

4.3.1 เลขรหัสหลักที่หนึ่งถึงหลักที่ห้า ให้แสดงถึงเลขที่เล่มแสดมปี

4.3.2 เลขรหัสหลักที่หกถึงหลักที่เก้า ให้แสดงถึงปี พ.ศ.ที่พิมพ์แสดมปี

4.3.3 เลขรหัสหลักที่สิบถึงหลักที่สิบสอง ให้แสดงถึงเลขที่แผ่นแสดมปี

4.4 ให้ใช้ตัวเลขและตัวอักษรแสดง วัน เดือน ปี ที่ปิดแสดมปีสุราที่ภาชนะ
บรรจุสุราประทับทางชายด้านซ้ายของดวงแสดมปีด้วยหมึกสีแดง โดยให้ผู้ได้รับอนุญาตทำสุราเป็น
ผู้จัดฆ่าในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แสดงเหล็อบสี่ตรงกลางแสดมปีสุรากลั่นชุมชน
ดังนี้

4.4.1 สีเขียวสำหรับแสดมภ์สุราที่ใช้ปิดภาชนะบรรจุสุรากลั่นชุมชน
ขนาด 0.330 ลิตร

4.4.2 สีแดงสำหรับแสดมภ์สุราที่ใช้ปิดภาชนะบรรจุสุรากลั่นชุมชน
ตั้งแต่ขนาด 0.625 ลิตร ขึ้นไป

กรณีพบการกระทำผิด

1. ให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ทุกฐานความผิดที่กระทำ
2. ให้เพิกถอนใบอนุญาตพร้อมยกเลิกสัญญาว่าด้วยการอนุญาตให้ทำและขาย
สุรากลั่นชุมชน
3. ให้ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 254 มาตรา 256 หรือ มาตรา
257 แล้วแต่กรณี ดังนี้

มาตรา 254 ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งแสดมภ์รัฐบาล ซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์
การภาษีอากรหรือการเก็บค่าธรรมเนียม หรือแปลงแสดมภ์รัฐบาล ซึ่งใช้ในการเช่นนั้นให้ผิดไป
จากเดิมเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปีและปรับตั้ง
แต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา 256 ผู้ใดลบ ถอนหรือกระทำด้วยประการใดๆ แก่แสดมภ์รัฐบาลซึ่ง
ระบุไว้ในมาตรา 254 และมีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใดแสดงว่าใช้ไม่ได้แล้ว เพื่อให้ใช้ได้
อีกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 257 ผู้ใดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยนหรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่ง
แสดมภ์อันเกิดจากการกระทำดังกล่าวในมาตร 254 หรือ 256 ไม่ว่าการกระทำตามมาตรานั้นจะได้
กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจร้านขายปลีกสุราที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างเข้มงวด
หากพบว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขแสดมภ์ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายทันที

5. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทุกรายทราบถึงโทษของการทำความผิด
เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขแสดมภ์ว่า กรมสรรพสามิตจะดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติสุรา
พ.ศ.2493 และตามประมวลกฎหมายอาญารวมทั้งการเพิกถอนใบอนุญาตพร้อมยกเลิกสัญญาว่าด้วย
การอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชนด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การให้บริการของรัฐ (บรรจง กาญจนกุล: อ้างถึงใน กฤษณ์ สุภนราพรรค์ 2548: 25) ให้ความหมายว่า บริการประชาชน (Public Service) คล้ายกับสินค้าสาธารณะว่าหมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน ซึ่งอาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการในด้านความสะดวกในการดำเนินชีวิต

ถาวร โปธิสมบัติ (อ้างถึงใน กฤษณ์ สุภนราพรรค์ 2548: 26) ได้ให้ความหมายของการบริการประชาชน หมายถึง การที่องค์กรของรัฐได้กระจายสินค้าสาธารณะออกไปให้กับประชาชนในสังคม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเอื้ออำนวยประโยชน์สุขแก่ประชาชนให้มากที่สุดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและยังต้องทำการศึกษาลักษณะการให้บริการประชาชนของรัฐ ต้องคำนึงถึงหลัก 3 ประการ คือ

1. เพื่อประโยชน์สาธารณะ การบริการประชาชน เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์กรของรัฐกับประชาชน โดยมีเป้าหมายที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ประชาชน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนซึ่งองค์กรของรัฐมีบทบาทหน้าที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

- 1.1 เป็นกลไกปกครองดูแลประชาชนให้ปฏิบัติตามครรลองของกฎหมาย

- 1.2 เป็นกลไกจัดสรรทรัพยากรและบริการพื้นฐานทางสังคม

การให้บริการขององค์กรของรัฐ จึงประกอบด้วยองค์การ 2 ประเภท คือ องค์กรที่ให้บริการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และองค์กรที่ให้บริการเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล โดย

2. หลักการบริการประชาชน การบริการประชาชนซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐ จะต้องบริการประโยชน์สาธารณะรัฐจะต้องทำหน้าที่ให้บริการต่างๆ ให้แก่ประชาชน เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยและการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในสังคม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาสิทธิมนุษยชน โดยกฎหมายการป้องกันประเทศ การให้สิ่งตอบแทนแก่สมาชิกในสังคม ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง การออกกฎหมายสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงาน การระดมทรัพยากร ได้แก่ เงินภาษีอากรจากสังคม การสาธารณสุข การบริการผู้ยากจนให้เปล่าโดยบัตรสุขภาพ การให้การศึกษาแก่เยาวชนแบบให้เปล่า การวางแผนใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาและวางแผนชุมชนเมือง การจัดทำบริการสาธารณะ

3. หลักการบริหารในด้านการบริการประชาชน รัฐมีเป้าหมายการบริการเพื่อความพึงพอใจของประชาชน รัฐมีหน้าที่เป็นองค์กรของรัฐ ถ้าเจ้าหน้าที่ขององค์กรของรัฐบริการประชาชนดีแล้ว ประชาชนที่ได้รับบริการจากองค์กรของรัฐควรมีความสบายใจซึ่งผลที่ได้จากการบริการของรัฐดังกล่าว ประชาชนจะพอใจและให้ความร่วมมือกับรัฐ การบริการประชาชนเป็นการ

บริหารงานอย่างเป็นระบบ เมื่อประชาชนติดต่อมาขอรับบริการขององค์การของรัฐ ถ้ามีการจัดระบบการบริหารงานที่ดี เช่น การจัดองค์การ การวางแผนการประสานงานกันเป็นอย่างดี ผลที่ได้ก็คือ การทำงานที่เกิดประสิทธิภาพประชาชนที่มาติดต่องานก็จะได้รับความสะดวกในการที่มาใช้บริการ ในทางตรงกันข้ามหากการจัดระบบการบริหารงานหย่อนสมรรถภาพ ผลที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนที่จะต้องเสียเวลา เสียงบประมาณ และประชาชนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายต่อองค์การของรัฐ ซึ่งนำความเสียหายมาสู่การบริหารองค์การของรัฐโดยส่วนรวมทั้งระบบ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2526: 55) กล่าวว่า แคมป์ และแดเนียล ได้เสนอแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่องค์การว่ามีลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะของการเผชิญหน้า คือ ขณะที่ประชาชนพบเจ้าหน้าที่ที่มีการทักทายหรือไม่ พูดกันนาน พูดเป็นกันเองหรือไม่ พูดแบบสุภาพหรือเคร่งเครียด
2. ขั้นตอนหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ประชาชนที่รับบริการต้องผ่านขั้นตอนอะไรบ้าง กรอกแบบฟอร์มมากน้อยแค่ไหน ต้องผ่านเจ้าหน้าที่กี่คน
3. ทรัพยากรผ่านมือ เช่น ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่ตนประสงค์หรือไม่ได้รับบริการตามตั้งใจไว้หรือไม่ ประชาชนต้องเสียค่าบริการมากน้อยเพียงใดจากความหมายของการบริการ

สรุปได้ว่า การบริการเป็นการอำนวยความสะดวกและประสานสัมพันธ์โดยยึดหลักความเสมอภาค มีความยุติธรรมและรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจนั่นเอง

จอห์น ดี มิลเล็ด (1954: 397-400) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริการ (Satisfactory Service) หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ โดยวัดจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียม (Equitable Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรม
2. เสมอภาคและเสมอหน้าไม่ว่าจะเป็นใคร
3. การให้บริการรวดเร็ว ทันต่อเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็น รีบด่วน
4. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความต้องการเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากรวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
5. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) จนกว่าจะบรรลุผล
6. การให้บริการที่มีความก้าวหน้า (Possessive Service) คือ การพัฒนางานบริการทางด้านปริมาณ และคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ

Michael R. Fitzgerald & Robert F. Durant (อ้างถึงใน กฤษณ์ศุภนราพรรัตน์ 2548: 30) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะ (Public Service Satisfaction) ว่า เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการของหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานเกิดจากการรับรู้ (Perceptions) ถึงการส่งมอบการบริการแท้จริง และการประเมินผลนี้ก็จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ

1. ด้านอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ

ส่วน P.Nelson Reid & James H Gundlach (อ้างถึงใน กฤษณ์ ศุภนราพรรัตน์, 2548: 31) มีความเห็นว่า ความพึงพอใจของประชาชนหลังจากการพบปะกับพฤติกรรมกรให้บริการ เป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่เกิดจากการรับบริการจากเจ้าหน้าที่ที่สามารถตอบสนองความต้องการ หรือแก้ไขปัญหา รวมทั้งลดปัญหา และทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจได้มากขึ้นเพียงใด

วัลภา ชายหาด (อ้างถึงใน กฤษณ์ ศุภนราพรรัตน์, 2548: 39) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะว่า หมายถึง ระดับของความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในลักษณะของ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา
3. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง
4. การให้บริการอย่างก้าวหน้า

อัจฉนา โทบุญ (อ้างถึงใน กฤษณ์ ศุภนราพรรัตน์, 2548: 40) ให้แนวคิดว่าระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎร ที่สำนักทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม และหน่วยบริการอำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาได้จากการบริการทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความถูกต้องของเอกสาร
2. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการรับบริการ
3. ด้านความสะดวกจากระบบงานทะเบียนราษฎร
4. ด้านความสะดวกจากอาคารสถานที่
5. ด้านบุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
6. ด้านวิธีปฏิบัติงานให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

จากนั้นปรัชญา เวสารัชช์ (2526: 8) ได้นำแนวคิดของ แคทซ์ และแดเน็ท มาดัดแปลง เป็นกรอบความคิดอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งประกอบด้วยตัวแปรที่มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ขององค์กร ผู้รับบริการและสภาพการพบปะระหว่างคนสองกลุ่ม โดยที่ตัวเจ้าหน้าที่จะได้รับอิทธิพลจากตัว องค์กรเอง และสภาพการพบปะที่ออกมาย่อมมีผลสะท้อนออกมาในรูปทัศนคติหรือการกระทำที่ ส่งผลย้อนไปหาเจ้าหน้าที่องค์กรผู้รับบริการและองค์กรเอง ซึ่งเขาเห็นว่า องค์กรประกอบที่ก่อให้เกิด พฤติกรรมระหว่างการพบปะของทั้งสองฝ่ายอาจแยกได้สามประเภท คือ องค์กรประกอบที่เกิดจากตัว เจ้าหน้าที่ องค์กรประกอบที่เกิดจากตัวผู้บริหาร และองค์กรประกอบที่เกิดจากสภาพการพบปะ โดย รายละเอียดของแต่ละองค์กรประกอบสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

1. องค์กรประกอบที่เกิดจากตัวเจ้าหน้าที่ การที่เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมบางอย่างในการ ปฏิบัติต่อประชาชนขึ้นอยู่กับองค์กรประกอบดังนี้

1.1 ลักษณะทางจิตวิทยา อารมณ์ บุคลิกภาพ สภาพจิตใจของเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์ คนที่กำลังอารมณ์เสียหรือเป็นคนอ่อนไหวง่าย ย่อมมีแนวโน้มปฏิบัติกับประชาชนอย่างไม่เป็นที่น่า พอใจ ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีนิสัยร่าเริงมักทำให้ประชาชนพอใจ

1.2 บทบาทที่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ พิจารณาเจ้าหน้าที่โดยอาศัยบทบาทเข้ามา ช่วย ซึ่งสรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลจะมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นสวมบทบาทอยู่ใน ตำแหน่งอะไร

1.3 ทัศนคติต่อประชาชนและการพบปะกับประชาชน เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อประชาชน ซึ่งแยกเป็นทัศนคติต่อประชาชนเฉพาะบุคคลและต่อส่วนรวม

1.4 ทัศนคติต่อองค์กรและอาชีพ หน่วยงานรัฐเป็นหน่วยงานที่มีความมั่นคงจึง ขาดแรงกระตุ้นในการทำงาน ขณะที่องค์กรเอกชนจะต้องคำนึงถึงการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ เพราะมีผลต่อการทำงานจึงมีแนวโน้มการให้บริการที่ดีกว่า

1.5 พื้นฐานการศึกษาและการฝึกอบรม

2. องค์กรประกอบที่เกิดจากตัวประชาชน ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมระหว่าง ประชาชนและเจ้าหน้าที่ มีดังนี้

2.1 ลักษณะทางจิตวิทยาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอารมณ์และจิตใจในตนเองเดียวกับ ลักษณะของจิตวิทยาของเจ้าหน้าที่ที่กล่าวมาแล้ว

2.2 ทัศนคติต่อการพบปะต่อองค์กรและต่อเจ้าหน้าที่ คือ ความเห็นที่ประชาชนมี ต่อองค์กร

2.3 สถานะทางสังคมหรือความแตกต่างในด้านสถานะทางสังคมหรือระยะห่างทางสังคม (Social Distance) ระหว่างเจ้าหน้าที่องค์กรกับประชาชน ซึ่งมีผลต่อสัมพันธภาพของทั้งสองฝ่าย

2.4 สัมพันธภาพส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ให้การบริการที่สะดวกรวดเร็วกว่าคนที่ไม่รู้จักกัน

2.5 ความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานขององค์กร ซึ่งประชาชนมักไม่ค่อยมี ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถอ้างกฎระเบียบมาใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติต่อประชาชนได้

3. องค์ประกอบที่เกิดจากสภาพการพบปะ การพบปะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ ดังนี้

3.1 สภาพการทำงาน สัมพันธระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองและเจ้าหน้าที่กับผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าความสัมพันธ์เป็นแบบสนิทสนมกันดีก็จะมี ความมั่นใจในการใช้บริการ

3.2 ระยะเวลา เช่น มีการพบประชาชนบ่อยครั้งหรือไม่ ถ้าบ่อยก็คุ้นเคยมีความเป็นกันเองในเวลาต่อมา

3.3 สถานที่พบประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อการพบปะ เช่น ข้าราชการที่ให้บริการประชาชนในห้องที่มีอากาศร้อนอบอ้าวน่าจะมีผลต่อการให้บริการ

3.4 เรื่องที่พบประชาชน ลักษณะการพบประชาชน

3.5 วิธีการพบเป็นไปในรูปใด เป็นส่วนตัวหรือพบเพื่อชี้แจงในที่ประชุมซึ่งเป็นที่ คาดว่าจะก่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรมในการพบที่แตกต่างกันด้วย

นอกจากองค์ประกอบข้างต้นแล้ว ในการบริการของรัฐนั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การให้บริการที่เป็นความพึงพอใจแก่สมาชิกสังคม ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่วัดได้ยากหรือให้คำจำกัดความยาก แต่อาจกล่าวได้อย่างกว้างๆ ถึงองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจดังนี้

1.1 ให้บริการที่เท่าเทียมกันแก่สมาชิกสังคม

1.2 ให้บริการในเวลาที่เหมาะสม เช่น บริการดับเพลิง บริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

1.3 ให้บริการโดยคำนึงถึงปริมาณความมากน้อย คือ ให้บริการไม่มากหรือน้อยเกินไป

1.4 ให้บริการที่มีความสืบเนื่อง เพื่อที่ว่าเป็นบริการที่สมาชิกสังคมที่สามารถรับได้ทุกเมื่อที่ต้องการ

1.5 การให้บริการของรัฐ ต้องได้รับการปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. การให้บริการโดยมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ซึ่งเป็นค่านิยมพื้นฐานสำหรับการบริการของราชการในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งจะทำหน้าที่ภายใต้การชี้แนะทางการเมืองจากตัวแทนของประชาชน และต้องสามารถให้บริการที่มีลักษณะการสนองตอบต่อมหาชน ต้องมีความยืดหยุ่น ที่จะต้องปรับเปลี่ยนลักษณะงานหรือการให้บริการที่สามารถสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่ผู้บริหารให้ความสนใจและเป็นองค์ประกอบที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งสามารถปรับปรุงแก้ไขได้โดยไม่ลำบากนัก คือ ทางด้านตัวเจ้าหน้าที่องค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทัศนคติต่อองค์การและอาชีพ ตลอดจนทัศนคติต่อลูกค้าดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการต่อลูกค้าจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของเจ้าหน้าที่องค์การเป็นสำคัญจากความหมายของความพึงพอใจดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการของหน่วยงานรัฐ เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ ดังนั้น จึงเกิดความรู้สึกมากขึ้นไปตามปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลของการบริการ อันได้แก่ ความสะดวกในการมาใช้บริการ ความเพียงพอของบริการต่อความต้องการ การทันต่อเวลาของการบริการ และความก้าวหน้าของการบริการจากแนวคิดต่าง ๆ ดังได้นำเสนอมาจะเห็นได้ว่า สิ่งที่น่ามาใช้เป็นกรอบแนวทางในการวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการก็คือ คุณลักษณะของบริการสาธารณะ ทั้งคุณลักษณะที่เป็นอยู่ในขณะที่ให้บริการ และคุณลักษณะที่ควรจะเป็นของการให้บริการเมื่อนำสาระความรู้ประการนี้มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้บริการหน่วยงานราชการในจังหวัดสกลนคร จะเห็นได้ว่า การวัดระดับความพึงพอใจ ควรวัดจากคุณลักษณะ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านสถานที่ด้านสาธารณูปโภค
2. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่
3. ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ
4. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริการ

กฤษณ ชนาพงศ์ธร (2530: 303-304) ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการให้บริการที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลกรส่วนใหญ่หรือทั้งหมด มิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะมิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการเอื้ออำนวยประโยชน์และการบริการแล้วยังไม่คุ้มค่ากับการดำเนินงานนั้นๆ ด้วย
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆ หยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติ
3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดขึ้นนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกัน ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่งในลักษณะต่างจากกลุ่มคนอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด
4. หลักความประหยัด ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวก บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะปฏิบัติได้ง่ายสะดวก สบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ให้บริการมากจนเกินไป

มิลเล็ด (อ้างถึงใน กนิษฐา บุญญนิรันดร์, 2539: 30) ให้ทัศนะว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการของหน่วยงานของรัฐนั้น ควรที่จะพิจารณาจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) โดยยึดหลักว่า คนเราทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมกันนั้น หมายถึง ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิ์เท่าเทียมกันทั้งทางกฎหมายและทางการเมือง การให้บริการของรัฐจะต้องไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศิพ หรือความยากจน ตลอดจนสถานะทางสังคม
2. การให้บริการอย่างทันเวลา (Timely Service) จะไม่มีผลงานทางสาธารณะใดๆ ที่เป็นผลงานที่มีประสิทธิภาพหากไม่ตรงต่อเวลาหรือทันต่อเหตุการณ์ เช่น รถดับเพลิงมาถึงหลังจากไฟไหม้หมดแล้ว การบริการนั้นก็ถือว่าไม่เป็นสิ่งที่ถูกต้องและน่าพอใจ
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) นอกจากให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน และให้อย่างรวดเร็วแล้วต้องคำนึงถึงจำนวนคนที่เหมาะสมจำนวนความต้องการในสถานที่ที่เพียงพอในเวลาที่เหมาะสมอีกด้วย

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการตลอดเวลา ต้องพร้อมและเตรียมตัวบริการต่อความสนใจของสาธารณชนเสมอ มีการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำ เช่น การทำงานของตำรวจจะต้องบริการตลอด 24 ชั่วโมง

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) เป็นการบริการที่มีความเจริญ คืบหน้าไปทั้งทางด้านผลงานและคุณภาพ เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ฟิต เซอร์รัตต์ และคูแรนค์ (อ้างถึงใน สุทธิ ปันมา, 2535: 20) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะ (Public Service Satisfaction) ว่าเป็นการ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานเกิดจาก การรับรู้ (Perception) ถึงการส่งมอบการบริการที่แท้จริง และการประเมินผลนี้ก็จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ เกณฑ์ดังนี้

1. ด้านอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
 2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ
- เวีร์อมา (อ้างถึงใน กนิษฐา ปุญญนิรันดร์, 2539: 32) กล่าวว่า การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่ง ขึ้นกับการเข้าถึงบริการ

เพน ซานสกี และ โธมัส (อ้างถึงใน กนิษฐา ปุญญนิรันดร์, 2539: 32) ได้เสนอแนวความคิด เกี่ยวกับการเข้าถึงการบริการดังนี้

1. ความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ (Availability) คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มี อยู่กับความต้องการของผู้รับบริการ
2. การเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวก โดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้งการเดินทาง
3. ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ (Accommodation) ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการยอมรับว่า ให้ความสะดวกและมีสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ความสามารถของผู้รับบริการในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ
5. การยอมรับคุณภาพของบริการ (Acceptability) ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะ ของผู้ให้บริการด้วย

เวเบอร์ (อ้างถึงใน กนิษฐา ปุญญนิรันดร์, 2539: 33) ได้ชี้ให้เห็นว่าการให้บริการที่มี ประสิทธิภาพและประโยชน์ต่อสาธารณะมากที่สุด คือ การให้บริการโดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลหรือ ที่เรียกว่า sine ira et studio กล่าวคือ การให้บริการที่ไม่ใช้อารมณ์และไม่มีความชอบพอใครเป็นพิเศษ แต่ทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติกรอย่างเท่าเทียมกัน ตามหลักเกณฑ์ที่อยู่ในสภาพที่ เหมือนกัน

อมร รักษาสัตย์ (2525: 27) ให้ความเห็นว่า ความพอใจของผู้รับบริการเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพของการบริการงานได้ เพราะการจัดบริการของรัฐไม่ใช่สักแต่ว่าทำให้เสร็จๆ ไปแต่หมายถึงการให้บริการอย่างดีเป็นที่พอใจแก่ประชาชนสำหรับภาครัฐบาลโดยสถาบันมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการของภาครัฐ และได้จัดทำเป็นคู่มือขึ้นมา ซึ่งเรียบเรียงโดย วรเดช จันทรรศ และไพโรจน์ ภัทรนรากุล เพื่อให้ราชการมีระบบบริหารและจัดการที่ดี โดยเป้าหมายภาคราชการจะเน้น ผลลัพธ์ขั้นปลาย (Ultimate Outcomes) 10 ประการ ดังนี้ (สถาบันมาตรฐานการสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย, 2542)

1. ความเสมอภาคในการบริการ
2. ความเป็นธรรมในการบริการ
3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
4. สิทธิเสรีภาพของประชาชน
5. ความทั่วถึง
6. ความพึงพอใจของประชาชนในฐานะลูกค้า
7. ประสิทธิภาพของหน่วยงานที่ให้บริการ
8. ความประหยัดทั้งของภาคราชการและประชาชนผู้รับบริการ
9. คุณภาพและความถูกต้องของการบริการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
10. การรักษาผลประโยชน์สาธารณะ ความผาสุก คุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม

ในการศึกษาความพึงพอใจมักจะมีการศึกษาสองมิติ คือ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และความพึงพอใจในการใช้บริการ (Service Satisfaction) ส่วนในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาในด้านการใช้บริการ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการไว้ ดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 585) ได้ให้ความหมายคำว่า “พอใจ” หมายถึง สมใจ ชอบ เหมาะ

Wolman (1978: 283) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็นสภาพความรู้สึก (Feeling) ของมนุษย์ที่มีความสุข ความอึดอ้อมใจเมื่อความต้องการ (Wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation) ของตนได้รับการตอบสนองตามจุดมุ่งหมาย (Goals)

Powell (1983: 17-18) ได้ให้ความหมายของคำว่าพึงพอใจว่า ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สนุกสนานปราศจากความรู้สึกที่เป็นทุกข์

บั้งอร ผงผ่าน (2538: 29) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึก (Reactionary Feeling) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น (Stimulant) ที่แสดงผลออกมา (Yield) ผลลัพธ์สุดท้าย (Final Outcome) ของกระบวนการประเมิน (Evaluative Process) โดยบ่งบอกทิศทางผลการประเมิน (Direction of Valuation Result) ว่าเป็นไปได้ในลักษณะทิศทางบวก (Positive Direction) หรือทิศทางลบ (Negative Direction) หรือไม่มีปฏิกิริยาคือเฉยๆ (Non Reaction) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ได้

โดยสรุปแล้ว ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิดหรืออารมณ์ในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น ไม่สามารถอธิบายในเชิงเหตุผล ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้นได้ แต่ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ขึ้นกับค่านิยมและประสบการณ์ที่เคยได้รับ

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสมัครใจต่อการชำระภาษีอากร

ความสมัครใจในการเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษีอากร คือ การที่ผู้เสียภาษีมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องเสียภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องเสียให้แก่รัฐอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและผู้เสียภาษีจะต้องปฏิบัติตามการเสียภาษีให้ครบถ้วนในระยเวลานั้น รวมทั้งการที่ผู้เสียภาษีจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประมวลรัษฎากรด้วยความเต็มใจอีกด้วย เช่น การหักภาษี ณ ที่จ่าย การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานภาษีอากร เป็นต้น (เจริญ ธฤติมานนท์, 2534: 89-94)

ความสมัครใจในการเสียภาษี เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยตามประมาณการและเป้าหมายที่วางไว้ ถ้าหากผู้เสียภาษีมีความสมัครใจในการเสียภาษีย่อมทำให้ค่าใช้จ่ายในการกรจัดเก็บภาษียลดลงเป็นจำนวนมาก เพราะหน่วยงานจัดเก็บภาษีไม่จำเป็นต้องวางมาตรการและระบบงานเพื่อป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีโดยการตรวจสอบแต่อย่างใด ทำให้รัฐมีเงินเหลือมากขึ้น สำหรับนำไปใช้ในโครงการอื่นๆ ที่สำคัญๆ อีกประการหนึ่ง การเสียภาษีที่ครบถ้วนโดยความสมัครใจของผู้เสียภาษีจะสร้างความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีส่วนทำให้การกระจายรายได้และทรัพย์สินของประชาชนในชาติเป็นไปอย่างเป็นธรรมยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

ความสมัครใจในการเสียภาษีจะเกิดขึ้นต่อเมื่อประชาชนมีความสำนึกในเรื่องภาษี ว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งความสำนึกในการเสียภาษีจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการและจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ให้สมบูรณ์ดียิ่งขึ้น ปัจจัยต่างประกอบไปด้วย

1. การพัฒนาการศึกษาแก่ประชาชน ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการเสียภาษี รวมทั้งให้การศึกษาเกี่ยวภาษีประเภทต่าง ๆ และวิธีการเสียภาษีแต่ละประเภท
2. การพัฒนาจิตใจของประชาชนให้ยึดมั่นในคุณธรรม มีความประพฤติดีและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบของบ้านเมืองรวมทั้งการต้องเสียภาษีให้ครบถ้วนและมีวินัยต่อตนเอง (Self-discipline) ในการปฏิบัติตนในทุกๆ ด้าน
3. การพัฒนาระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ของบุคคลในประเทศให้สูงขึ้นโดยรัฐบาลดำเนินการทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การจ้างงานมีระดับสูงขึ้น ประชาชนจะมีความสามารถในการเสียภาษี
4. การพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้เป็นธรรมและเอื้ออำนวยให้เกิดขึ้นซึ่งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความเป็นธรรมของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายภาษีอากรจะต้องมีลักษณะเป็นธรรมส่งเสริมให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้นกฎหมายภาษีอากรจะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ และก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและความสะดวกและประหยัดในการเสียภาษีอากร โดยประชาชนทั่วไป
5. รัฐบาลมีนโยบายที่แน่นอนในการส่งเสริมภาคเอกชนในการประกอบธุรกิจและการลงทุนโดยเชื่อมั่นในกลไกตลาดเสรีและระบบภาษีที่เป็นธรรม
6. การสร้างสภาวะแวดล้อมทาง การเมือง เศรษฐกิจสังคม ให้เอื้ออำนวยต่อความสมัครใจในการเสียภาษีได้แก่
 - 6.1 ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความมั่นคงทางการเมือง
 - 6.2 การบริหารของรัฐบาลและหน่วยราชการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ปราศจากการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือการประพฤติมิชอบ
 - 6.3 แบบอย่างการปฏิบัติในการเสียภาษีอากรของบุคคลผู้มีอำนาจปกครองประเทศและบุคคลที่ประชาชนทั่วไปรู้จัก
 - 6.4 สังคมบุคคล โดยถือความมีคุณธรรมและการประกอบความดีต่อประเทศชาติมากกว่าข้อยกบุคคลโดยพิจารณาความร่ำรวยเป็นหลักเกณฑ์
7. ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร อันประกอบด้วยการจัดเก็บภาษีที่อำนวยความสะดวก รวดเร็ว ให้แก่ผู้เสียภาษี

สำหรับหน่วยจัดเก็บภาษีเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องพยายามสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีอากร มาตรการในการบริหารภาษีอากรจะประกอบด้วย มาตรการในการส่งเสริมในการเสียภาษีอากร (Positive Measures) ประกอบด้วย

1. ความสะดวก รวดเร็วในการชำระภาษีอากรจากผู้เสียภาษีอากรประกอบด้วย
 - 1.1 สถานที่ต้องเอื้ออำนวยต่อการมาเสียภาษี มีเนื้อที่เพียงพอในการต้อนรับผู้เสียภาษี
 - 1.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีมียุ่งยืนเพียงพอและมีอัธยาศัย หรือ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี
 - 1.3 มีเครื่องจักร เครื่องมือ ในการรับชำระภาษีอากรอย่างเพียงพอโดยวิธีต่างๆ เช่น ชำระภาษีทางไปรษณีย์ วิธีชำระโดยผ่านธนาคาร
 - 1.4 วิธีการรับชำระภาษีไม่มีขั้นตอนที่ยุงยาก
 - 1.5 อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีในการชำระภาษีโดยวิธีต่างๆ เช่น ชำระภาษีทางไปรษณีย์ ชำระ โดยผ่านธนาคาร
2. การคืนภาษีที่ผู้เสียภาษีชำระไว้เกินหรือถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้เกินจะต้องสะดวกและรวดเร็ว วิธีการขอคืนไม่ยุ่งยาก ผู้ขอคืนสามารถเลือกได้ว่า จะขอรับเงินคืนเป็นเงินสด หรือเช็ค หรือให้นำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร กรณีคืนเงินล่าช้า ต้องมีการจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียภาษีในอัตราที่เป็นธรรม
3. การตรวจสอบภาษีของผู้เสียภาษีที่ยื่นแบบ โดยสุจริต แต่มีการเสียภาษีผิดพลาดโดยไม่มีเจตนา ควรรีบดำเนินการให้เสร็จโดยเร็วเพราะหากล่าช้าผู้เสียภาษีจะต้องรับภาระเงินเพิ่ม เบี้ยปรับ จำนวนมากขึ้น
4. การให้ความรู้และความเข้าใจในการเสียภาษี แก่ผู้เสียภาษีได้แก่
 - 4.1 ให้การศึกษาเกี่ยวกับภาษีอากรในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่การศึกษา ระดับต้นจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อปลูกจิตสำนึกในการเสียภาษีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องแก่เยาวชน
 - 4.2 การให้การอบรมและชี้แจงแก่ผู้เสียภาษีทุกสาขาอาชีพเป็นระยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกฎหมายภาษีอากรก่อนนำมาใช้บังคับ
 - 4.3 ทำการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ความรู้ วิธีการเสียภาษีให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความสนใจ ความสำนึก และความคุ้นเคยเกี่ยวกับภาษีอากรทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ และภาษาที่ใช้ในการสื่อต้องเป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ

5. การให้การยกย่องผู้เสียหายที่ให้ความร่วมมือในการเสียหายโดยการประกาศเกียรติคุณ

6. การตอบข้อหาหรือเกี่ยวกับปัญหาภาษีอากรจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและถูกต้องมีการให้บริการทั้งทางโทรศัพท์ ตอบเป็นหนังสือและมีการให้บริการโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

7. การพิจารณาอุทธรณ์ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

การที่ประชาชนจะยินยอมเสียหายแก่รัฐด้วยความสมัครใจหรือมีจิตสำนึกในการเสียหายมีอย่างน้อยแค่ไหน ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2543: 143-144)

1. การเห็นความสำคัญของการเสียหาย ถ้าหากประชาชนผู้มีส่วนที่เสียหายเห็นถึงประโยชน์หรือความสำคัญของการเสียหาย ความยินยอมหรือการให้ความร่วมมือในการเสียหายแก่รัฐก็จะมีมาก แต่ในกรณีตรงกันข้าม ถ้าหากประชาชนไม่เห็นประโยชน์ของภาษีที่ตนเสียไปแล้ว ความยินยอมเสียหายของประชาชนก็จะมีต่ำ เช่น ถ้าประชาชนมองเห็นว่าเงินภาษีอากรที่ตนเสียไปได้ถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมและก็เป็นผู้ที่รับประโยชน์นั้นด้วยความยินยอมที่จะเสียหายย่อมจะมีมาก ในกรณีตรงกันข้ามหากเงินที่เสียหายไปนั้นถูกนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ ความสมัครใจที่จะเสียหายย่อมจะมีน้อย

2. ประสิทธิภาพในการบริหารงานและการใช้เงินของรัฐ หากรัฐบาลบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเงินภาษีอากรทุกบาททุกสตางค์ได้ถูกนำไปใช้อย่างคุ้มค่า จะช่วยให้ความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชนมีมาก แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากรัฐบาลบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพและใช้เงินงบประมาณแบบล้าสมัย ความสมัครใจที่จะเสียหายของประชาชนก็จะมีน้อย ในเรื่องนี้ปรากฏว่าในประเทศที่มีการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นนั้น ความสำคัญถึงหน้าที่การเสียภาษีท้องถิ่นของประชาชนมักจะมีสูงเพราะว่าประชาชนผู้เสียหายได้มองเห็นถึงความสำคัญของภาษีที่ตนได้เสียให้แก่ท้องถิ่น

3. ความเป็นธรรมในการเสียหาย การที่จะทำให้ประชาชนผู้เสียหายแต่ละคนให้ความร่วมมือในการเสียหายให้แก่รัฐนั้น ระบบของภาษีอากรที่จัดเก็บนั้นจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายทุกคนด้วย

ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทและความเป็นธรรมในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีด้วย กล่าวคือ ภาษีที่เก็บนั้นควรจะเก็บจากประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง มิใช่มุ่งที่จะเก็บจากผู้เสียหายกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด โดยเฉพาะนอกจากนั้นการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีแต่ละชนิด จะต้องเก็บจากผู้มีส่วนที่เสียหายชนิด

นั้นอย่างทั่วถึง และอย่างเสมอภาค กรณีที่จัดเก็บไม่ทั่วถึง หรือมีการเลือกปฏิบัติจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในหมู่ผู้เสียภาษีซึ่งจะเป็นเหตุผลสำคัญทำให้ประชาชนพยายามหลบเลี่ยงการเสียภาษี

4. การลงโทษของกฎหมายและการลงโทษของสังคม เนื่องจากภาษีเป็นสิ่งที่รัฐบาลบังคับการจัดเก็บเงินได้หรือผลประโยชน์ไปจากประชาชน ดังนั้น ประชาชนย่อมจะไม่อยากเสียผลประโยชน์ของตนแก่รัฐ นอกเสียจากว่าผู้เสียภาษินั้นได้เห็นถึงความสำคัญของภาษี และรัฐบาลหรือสังคมมีการลงโทษ ผู้มีเจตนาหลบเลี่ยงภาษีอย่างรุนแรง การป้องกันการหลบเลี่ยงการเสียภาษีจะทำได้ผล เมื่อมีทั้งการลงโทษโดยกฎหมายและการลงโทษโดยสังคม ซึ่งพอจะพิจารณาได้ดังนี้

4.1 การลงโทษโดยกฎหมาย ในกรณีที่ผู้เสียภาษี จงใจหนีภาษีอย่างผิดกฎหมาย (Tax Evasion) เมื่อจับได้จะต้องมีการลงโทษที่รุนแรง เพราะว่าผู้ที่เจตนาหนีภาษีต้องตัดสินใจชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการหนีภาษีกับโทษที่ตนจะได้รับเมื่อถูกจับได้ ถ้าหากผลประโยชน์จากการหนีภาษีมียากกว่าโทษที่จะต้องรับอย่างมากมาแล้ว การหนีภาษีของประชาชนก็จะมียาก

4.2 การลงโทษทางสังคมการป้องกันการหนีภาษีจะได้ผลมากขึ้น หากสังคมหรือประชาชนส่วนใหญ่รังเกียจผู้ที่หนีภาษี การลงโทษทางสังคมจะเป็นมาตรการบังคับทางอ้อมทำให้นักการเมือง หรือผู้ที่เป็ผู้นำของสังคมไม่พยายามหลบเลี่ยงภาษี เมื่อบุคคลซึ่งเป็ผู้นำของสังคมและผู้ที่ถูกมองว่าได้อำนาจรัฐได้เสียภาษีอย่างครบถ้วนแล้ว ย่อมจะทำให้เขาเหล่านั้นสามารถจัดการกับผู้เสียภาษีอย่างเต็มที่และไม่ต้องการให้ผู้อื่นหลบเลี่ยงภาษี

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดเก็บภาษีอากร คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือหรือยินยอมเสียภาษีให้โดยความสมัครใจ ซึ่งจะสามารถทำให้การจัดเก็บภาษีได้มาก โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อย จึงพอจะสรุปได้ว่าการสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชนขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ ประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีอากร การเห็นความสำคัญของการเสียภาษีอากร การให้บริการชำระภาษีอากรที่สะดวกรวดเร็ว เสมอภาค ขึ้นตอนไม่ยุ่งยาก และมีสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสมเพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่บริการชำระภาษีต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการให้บริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตลอดจนต้องมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีอากรให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เข้าใจและทราบแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง นอกจากนี้ การบริหารงานของรัฐต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เงินภาษีอากรต้องถูกใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า จึงจะทำให้ผู้เสียภาษี เกิดความมั่นใจในการใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ประชาชนเกิดความร่วมมือและร่วมใจที่จะเสียภาษีอากรให้กับท้องถิ่นอย่างเต็มใจ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษา ลิลิตธรรม (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต: กรณีศึกษาภาษีสุรากลั่นของกรมสรรพสามิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นของกรมสรรพสามิต เพื่อวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นกับเป้าหมายรายได้สุรากลั่น รวมทั้งปัญหา/อุปสรรคเพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนทางการพัฒนาและปรับปรุงการจัดเก็บภาษีสุราของกรมสรรพสามิต โดยการรวบรวมข้อมูลสถิติการจัดเก็บรายได้สุรากลั่นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540–2549 เพื่อนำมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในช่วงต่างๆ ที่เกิดขึ้นของส่วนกลางของแต่ละภาค ตั้งแต่สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 1–9 รวมทั้งในภาพรวมทั่วประเทศ และเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้ภาษีสุรากลั่นกับการประมาณการรายได้ พร้อมทั้งแสดงแนวโน้มการจัดเก็บรายได้ภาษีสุรากลั่นกับประมาณการที่กรมสรรพสามิตตั้งไว้ในแต่ละปี เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินการสอบถามผู้เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นทางการจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีสุรา และผู้ประกอบการที่เป็นตัวแทนของบริษัทผู้ผลิตสุรา

ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าในช่วง 10 ปี กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้ภาษีสุรากลั่นในปีงบประมาณ 2549 ได้มากที่สุดเป็นจำนวน 29,145.77 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าในปีงบประมาณ 2540–2548 แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคได้ลดการบริโภคสุราลงตามภาวะเศรษฐกิจแต่อย่างใด และจากการเปรียบเทียบการจัดเก็บรายได้สุรากลั่นจริงกับประมาณการที่ตั้งไว้ในแต่ละปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540–2549 พบว่า การจัดเก็บรายได้จากสุรากลั่นโดยรวมแล้วสูงกว่าที่ตั้งไว้ร้อยละ 7.78 โดยปีที่มีการจัดเก็บรายได้จากสุรากลั่นได้สูงกว่าประมาณการที่ตั้งไว้คือ ปี พ.ศ.2541,2542,2545,2546 และ 2548 ปีที่จัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการคือปี พ.ศ.2540,2543,2544,2547 และ 2549 สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีสุรากลั่นที่สำคัญ คือ ปัจจัยเงินนโยบายและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งในการวางแผนทางการพัฒนาและปรับปรุงการจัดเก็บภาษีสูรานี้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์ นโยบายต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน การปรับเพิ่มเพดานอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมสุรา การปรับสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อรับรองการเปลี่ยนแปลงอันจะส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

วิศิษฐ วชิรวีรพห์ (2543) ได้ศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี โดยที่กฎหมายที่เป็นกลไกในการควบคุมการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสุราในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 มาตรา 5 วรรคแรก ได้บัญญัติ “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี” ดังนั้น การที่อธิบดีกรมสรรพสามิตจะอนุญาตให้ผู้ใดทำและขายส่งดังกล่าวได้นั้น จึงประกอบด้วยกฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐหรือกฎหมายการบริหารงานสุราด้วย แต่เนื่องจากรัฐได้มีการเปลี่ยนแปลงเจตนารมณ์ในกฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐหรือกฎหมายการบริหารงานสุรา โดยได้ยุติบทบาทจากการเข้าไปผูกขาดการลงทุนดำเนินการเองในกิจการโรงงานสุราของรัฐ (หรือให้เอกชนเฉพาะรายที่รัฐให้สิทธิ์ในการเข้าทำประโยชน์ในนามของรัฐ) เป็นเปิดกว้างให้เอกชนสามารถทำและจำหน่ายสุราของตนได้อย่างเสรี ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี” นี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงกฎหมายที่เป็นกลไกในการควบคุมการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสุรา ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันสอดคล้อง เอื้อประโยชน์และสนับสนุนกฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐหรือกฎหมายการบริหารงานสุราตามระบบสุราเสรีหรือไม่

จากการวิจัยพบว่า บทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับคำจำกัดความชนิดของสุรา อำนาจของฝ่ายบริหารในการกำหนดเกี่ยวกับการทำและการจำหน่ายสุรา การกำหนดวิธีการเสียภาษีสุราที่ทำในราชอาณาจักร การขนสุรา การกำหนดลักษณะสีของแสดมปีสุราสำหรับปิดภาชนะบรรจุสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร วิธีการเงื่อนไขและข้อกำหนดเกี่ยวกับการขายสุราตามใบอนุญาตขายสุรา การกำหนดเขตการขนสุราที่ทำในราชอาณาจักรเข้ามาในหรือออกนอกเขตท้องที่ที่กำหนดยังไม่สอดคล้อง ไม่เอื้อประโยชน์และไม่สนับสนุนกับกฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐตามระบบสุราเสรีดังกล่าว

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ในส่วนที่กฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐหรือกฎหมายการบริหารงานสุราได้ออกมาเพื่อสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบสุราเสรี โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคำจำกัดความสุราแต่ละชนิด การกำหนดกรรมวิธีการทำสุรา การใช้เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีโดยวิธีอื่นเป็นแสดมปีสุราของรัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากรตามประมวลกฎหมายอาญา ขยายพื้นที่การออกหนังสือสำคัญสำหรับขนสุราของร้านขายส่งให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และยกเลิกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะแต่ละสีของแสดมปีสุราสำหรับใช้ปิดภาชนะบรรจุสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรแต่ละประเภท เงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตขายปลีกสุราต้องซื้อสุราปรุงพิเศษ สุราขาวและสุราผสมที่ทำในราชอาณาจักรจากผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา

ประเภทที่ 2 ในเขตท้องที่จังหวัดเดียวกันกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้ขายสุราเท่านั้นและเขตการขนสุราที่ทำในราชอาณาจักรเข้ามาในหรือออกนอกเขตท้องที่ที่กำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อลดการผูกขาด ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน เพื่อประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมสุรา เพื่อคุณภาพของผลผลิต และเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้บริโภคทั้งในด้านราคาและคุณภาพของสุราตามระบบสุราเสรี

สุภวัฒน์ ทรวงตระกูล (2550) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่เชียงรายสาขาแม่สาย กรณีศึกษา: ประกอบการสุรากลั่นชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่เชียงรายสาขาแม่สาย กรณีศึกษา: ผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนศึกษาและให้ทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่เชียงรายสาขาแม่สายมีวิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 120 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 40-49 ปีมีการศึกษาระดับประถมศึกษามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาทมีสภาพของสถานประกอบการแยกออกจากที่อยู่อาศัยชัดเจน มีประเภทของสถานประกอบการเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีผู้ถือหุ้นทุกคนมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่สถานที่ทำสุรากลั่นชุมชนตั้งอยู่ ขณะที่ขออนุญาตมีระยะห่างระหว่างสถานประกอบการกับแม่น้ำลำคลองเกินกว่า 100 เมตร มีสถานประกอบการที่มีระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมมีจำนวนคนงานในสถานประกอบการน้อยกว่า 5 คน มีสถานประกอบการที่มีเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตและมีกำลังรวมของเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตต่ำกว่า 5 แรงม้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีประสิทธิภาพสูงสุดได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านความสะดวกและเงื่อนไขในการติดต่อขอรับบริการ และต่ำสุดได้แก่ ด้านสถานที่ให้บริการมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคสูงสุดได้แก่ ด้านกฎหมาย รองลงมาคือ ด้านการเสียภาษี และต่ำสุดได้แก่ ด้านบุคลากร

พิศุล ถิ่นธารา (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษาสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พัทลุง โดยการศึกษารังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ปัจจัยด้านกฎหมายสุราและปัจจัยด้านผู้ประกอบการทำและขายสุรา ในเขตท้องที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พัทลุง โดยมีกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำนวน 347 คน เป็นผู้ประกอบการทำสุรากลั่นชุมชน 67 ราย ซึ่งใช้เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมดและประชากรกลุ่มตัวอย่างจากผู้ขออนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 จำนวน 280 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด แต่ละชุดมี 4 ตอน การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ขออนุญาตทำสุราและผู้ขออนุญาตขายสุราในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตรัง กลุ่มละ 30 ชุด พบว่าแบบสอบถามกลุ่มผู้ขออนุญาตทำสุราได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8168 ส่วนแบบสอบถามกลุ่มผู้ขออนุญาตขายสุราได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7729 ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Window) ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. กลุ่มประชากรผู้ขออนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดพัทลุง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 3.24
2. กลุ่มประชากรผู้ขออนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านกฎหมายสุราที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 2.94
3. กลุ่มประชากรผู้ขออนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสียภาษีสุราที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 3.12
4. กลุ่มตัวอย่างผู้ขออนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 3.31
5. กลุ่มตัวอย่างผู้ขออนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านกฎหมายสุราที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 3.16

6. กลุ่มตัวอย่างผู้ขออนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสียภาษีสุราที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุราชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวมเท่ากับ 3.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการหลบหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุราชุมชน 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง

7. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัย 3 ด้าน ที่ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุราชุมชน คือ

7.1 ด้านการบริหารการจัดเก็บภาษี ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีสุราที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การหลีกเลี่ยงภาษีลดลง การตรวจปฏิบัติการโรงงานสุราชุมชนที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอและทั่วถึงจะทำให้การหลีกเลี่ยงภาษีลดลง และการเข้มงวดตรวจสอบร้านขายสุราอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงจะทำให้การหลีกเลี่ยงภาษีลดลง แนวทางแก้ไขของผู้บริหารสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พัทลุง ต้องมอบหมายคนให้เหมาะสมกับงาน ต้องยึดหลักธรรมมาภิบาล และต้องมีจริยธรรมสูง มีจิตสาธารณะคือ มุ่งสู่เป้าหมายของหน่วยงานเป็นหลัก

7.2 ด้านกฎหมายภาษีสุรา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราชำระเงินค่าภาษีมากถึงสามหน่วยงาน จึงเป็นสาเหตุให้มีการหลบหลีกเลี่ยงภาษีมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะรัฐบาลน่าจะพิจารณาจัดเก็บภาษีให้สูงแต่ไม่ควรซ้ำซ้อนถึงสามหน่วยงาน และควรมีการทบทวนกฎหมายภาษีสุราให้มีอำนาจบังคับใช้เหมือนกับพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527 ที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานสรรพสามิตสามารถประเมินภาษี เบี้ยปรับและเงินเพิ่มได้เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการต่อไป

7.3 ด้านผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ประกอบการหลีกเลี่ยงภาษีสุราด้วยเหตุผลของการเสียขายเงินและมีต้นทุนในการผลิตและค่าใช้จ่ายที่สูง ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นต้องควบคุมให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และกฎหมายโดยเคร่งครัด ในระยะยาวต้องดำเนินการ ดังนี้

- ปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนของชาติมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีโดยการสอนในสถาบันการศึกษาทั้งในระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี และมีจิตสำนึกว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี เป็นการแสดงออกถึงความรักชาติอย่างหนึ่ง

- ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านภาษีสรรพสามิตและแนวทางปฏิบัติให้ประชาชนทั่วไปทราบอย่างทั่วถึง โดยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

- ควรมีการจัดฝึกอบรม สัมมนา โดยเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจจริงและที่สำคัญควรจัดทำคู่มือเกี่ยวกับภษีสรรพสามิตและแนวทางปฏิบัติในด้านต่างๆ ให้ครบถ้วนและปรับปรุงแก้ไขเมื่อกฎระเบียบต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางในการยื่นชำระภาษี

บทสรุปผู้บริหาร สวนดุสิต โพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้รับมอบหมายจากกรมสรรพสามิต ให้ดำเนินโครงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสรรพสามิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสำรวจระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการในด้านต่างๆ ของ กรมสรรพสามิต 2) เพื่อเป็นการกระตุ้นและเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้ข้าราชการ /เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตให้มีการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น 3) เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสำรวจมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ของ ข้าราชการ /เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุรา ยาสูบ ไฟ ผู้ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟผู้ประกอบการอุตสาหกรรม สถานบริการ ผู้ผลิต ผู้ตัดแปลง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 1,238 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากกรมสรรพสามิตเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.06 และ 43.94 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.53 รองลงมาได้แก่อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.93 และอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.70 ในด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.39 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 32.15 และระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส. หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 25.36 เมื่อพิจารณาด้านรายได้ต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.55 รองลงมาได้แก่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.89 และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.55

ส่วนสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรม สถานบริการ ผู้ผลิต ผู้ตัดแปลง คิดเป็นร้อยละ 37.64 รองลงมาได้แก่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุรา ยาสูบ ไฟ คิดเป็นร้อยละ 30.05 และผู้ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ คิดเป็นร้อยละ 22.37 กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้นับว่าส่วนใหญ่มาติดต่องานด้านการออกใบอนุญาตต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.69 รองลงมาได้แก่ งานด้านการชำระภาษีสรรพสามิตและภาษี อบจ. คิดเป็นร้อยละ 32.15 และงานด้านการจดทะเบียนตาม พรบ. สรรพสามิต 2527 คิดเป็นร้อยละ 21.16 ส่วนในด้านพื้นที่ให้บริการ พบว่าพื้นที่ให้บริการ 10 แห่ง มีจำนวนผู้ใช้บริการใกล้เคียงกัน มีจำนวนร้อยละอยู่ในช่วง 9.69-10.34

ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการในด้านต่างๆ ของ กรมสรรพสามิต ในภาพรวม จากคะแนนเต็ม 5 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.17 คิดเป็นร้อยละ 80.85 (พึงพอใจอยู่ในระดับมาก) โดยด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 4.28 คิดเป็นร้อยละ 81.40 รองลงมา ด้านกระบวนการขั้นตอน คะแนนเฉลี่ย 4.22 คิดเป็นร้อยละ 81.10 ด้านคุณภาพการให้บริการ คะแนนเฉลี่ย 4.20 คิดเป็นร้อยละ 81.00 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คะแนนเฉลี่ย 3.99 คิดเป็นร้อยละ 79.95 ในขณะที่ภาพรวมกับโครงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสรรพสามิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

ความพึงพอใจต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพสามิต จากการวิเคราะห์สื่อ/แหล่งข้อมูล/ช่องทางที่ทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพสามิตจากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.61 รองลงมาคือเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต คิดเป็นร้อยละ 20.29 อันดับสาม คือ อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 18.14 และสื่อ/แหล่งข้อมูล/ช่องทางที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพสามิตน้อยที่สุด คือ การประชุม คิดเป็นร้อยละ 0.16 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.44 รองลงมา คือ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.76 อันดับสาม คือ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.01

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมของกรมสรรพสามิต จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.10 รองลงมาคือ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.68 อันดับสามคือ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.93

ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของกรมสรรพสามิต จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.55 รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.09 อันดับสามคือ มีความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.86

เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการให้บริการของกรมสรรพสามิตกับปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2554) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้บริการของกรมสรรพสามิตเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างปี พ.ศ.2555 กับ พ.ศ.2554 มีการให้บริการดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 67.77 รองลงมา เห็นว่ามีการให้บริการเหมือนเดิม คิดเป็นร้อยละ 27.54 และมีกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการให้บริการแย่ลง คิดเป็นร้อยละ 1.05

ความเชื่อมั่นต่ออัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.85 รองลงมาคือ มีความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.33 อันดับสามคือ มีความเชื่อมั่นในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.24

การรับรู้อัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิต จากการวิเคราะห์การรับรู้อัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คิดเป็นร้อยละ 79.85 เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ด้านมีระบบการให้บริการที่สะดวกรวดเร็วมีการรับรู้อัตลักษณ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 คิดเป็นร้อยละ 0.45 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านมีเจ้าหน้าที่ที่รอบรู้ เชี่ยวชาญและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คิดเป็นร้อยละ 80.15 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ด้านมีสถานที่ให้บริการ

ความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิต จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อัตลักษณ์ของกรมสรรพสามิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 คิดเป็นร้อยละ 79.75 เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ด้านระบบการให้บริการที่สะดวกรวดเร็วมีการรับรู้อัตลักษณ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คิดเป็นร้อยละ 80.15 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านมีเจ้าหน้าที่ที่รอบรู้ เชี่ยวชาญและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คิดเป็นร้อยละ 80.05 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ด้านมีสถานที่ให้บริการที่มีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 คิดเป็นร้อยละ 79.85 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ด้านให้การช่วยเหลือสังคมและความร่วมมือกับภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 คิดเป็นร้อยละ 79.50 และมีการรับรู้ในระดับมาก และด้านมีพื้นที่ให้บริการอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 คิดเป็นร้อยละ 79.30 และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกรมสรรพสามิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในประเด็นเจ้าหน้าที่ควรมีการบริการที่ดี เป็นกันเอง ยิ้มแย้ม สุภาพมากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 รองลงมาคือ ประเด็นอยากให้รักษามาตรฐานการบริการที่ดีแบบนี้ตลอดไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 อันดับสามคือ ประเด็นการอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ที่มาติดต่อ ได้แก่ ที่นั่ง ที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง ป้ายบอกรายละเอียดต่างๆ/ความเป็นระเบียบเรียบร้อย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชน จากกรมสรรพสามิต ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 จำนวน 225 ราย ซึ่งประกอบด้วย 6 จังหวัด ดังนี้

ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่สงขลา	จำนวน	102	ราย
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ตรัง	จำนวน	15	ราย
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่นราธิวาส	จำนวน	12	ราย
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่พัทลุง	จำนวน	87	ราย
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ยะลา	จำนวน	2	ราย
ผู้ประกอบการในเขตพื้นที่สตูล	จำนวน	7	ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close Ended Question) จำนวน 38 ข้อ โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครอบครัว รายได้รวมจากการประกอบการสุรากลั่นชุมชน สภาพของสถานประกอบการ ประเภทของสถานประกอบการและคุณลักษณะของสถานประกอบการ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	จำนวน 8 ข้อ
2.2 ด้านกฎหมายภาษีสุรา	จำนวน 5 ข้อ
2.3 ด้านการให้บริการ	จำนวน 7 ข้อ
2.4 ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	จำนวน 7 ข้อ
2.5 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี	จำนวน 4 ข้อ

ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 นี้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาด้วยตนเองว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งในแบบสอบถามได้จัดแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการจัดแบบ Likert Scale คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 เพื่อนำมาเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

$$\frac{5-1}{5} = 0.80$$

5

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว กำหนดให้ช่องคะแนนห่างกันเท่ากับ 0.80

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 - 4.20	เห็นด้วย
2.61 - 3.40	ค่อนข้างเห็นด้วย
1.81 - 2.60	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1.00 - 2.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านอื่นๆ

ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปขอรับคำปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบในรายละเอียดความครอบคลุมในสิ่งที่จะศึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แสดงความคิดเห็นในข้อคำถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลในรูปการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มประชากรผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 จำนวน 225 ราย โดยผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ตอบรับ

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) เป็นข้อมูลในรูปแบบของทฤษฎี แนวคิด รวมทั้งงานวิจัยรวบรวมได้จากการค้นคว้าเอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ เอกสารการฝึกอบรม เอกสารของทางราชการและทางเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้ออกมาลงรหัส (Coding) แล้วนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

4.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การอธิบายโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

4.2.1 t-test เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เพื่อให้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม

4.2.2 หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยจำแนกเป็นประเด็นเห็นอย่างชัดเจน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน กรณีศึกษา: สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง X แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองของข้อมูล (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของข้อมูล (Mean Squares)
Df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของตารางที่ประกอบคำอธิบาย จากสถิติดังกล่าววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ซึ่งใช้เกณฑ์การแปลคะแนนดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การอธิบายโดยใช้วิธีคำนวณค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับอธิบายข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	171	76.00
เพศหญิง	54	24.00
รวม	225	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	0.44
อายุ 21-30 ปี	1	0.44
อายุ 31-40 ปี	26	11.55
อายุ 41-50 ปี	94	41.78
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	103	45.78
รวม	225	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	93	41.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	38	16.89
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	53	23.56
ปวส./อนุปริญญา	10	4.44
ปริญญาตรี	31	13.78
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม	225	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	11	4.89
10,000-20,000 บาท	107	47.55
20,001-30,000 บาท	58	25.78
30,001-40,000 บาท	32	14.22
40,001-50,000 บาท	15	6.67
50,001 บาทขึ้นไป	2	0.89
รวม	225	100.00
5. รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	4	1.78
10,000-20,000 บาท	5	2.22
20,001-30,000 บาท	61	27.11
30,001-40,000 บาท	127	56.44
40,001-50,000 บาท	27	12.00
50,001 บาทขึ้นไป	1	0.44
รวม	225	100.00
6. จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ		
จำนวน 1 คน	142	63.11
จำนวน 2 คน	58	25.78
มากกว่า 3 คน	10	4.44
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	15	6.67
รวม	225	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
7. สภาพของสถานประกอบการของท่าน		
แยกออกจากที่อยู่อาศัยชัดเจน	211	93.78
บริเวณเดียวกันกับบ้านหรือที่อยู่อาศัย	1	0.44
ใกล้กับที่อยู่อาศัยแต่คนละอาคาร	13	5.78
รวม	225	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 225 คน พบว่า

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 เพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00
2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 45.78 รองลงมา อายุ 41-50 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 41.78 อายุ 31-40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.56 และอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุ 21-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.44
3. ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 23.56 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16.89 ปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.78 ปวส./อนุปริญญา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.44 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00
4. รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 47.56 รองลงมา รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 25.78 รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 14.22 รายได้ 40,001-50,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.89 และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89

5. รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนทั้งโรงงานเฉลี่ยต่อเดือน รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 56.44 รองลงมา รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 รายได้ 40,001-50,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 รายได้ 10,000-20,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.78 และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.44

6. จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหุ้นส่วน จำนวน 1 คน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 63.11 รองลงมา จำนวน 2 คน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 25.78 ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และจำนวนมากกว่า 3 คน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.44

7. สภาพของสถานประกอบการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสภาพของสถานประกอบการแยกออกจากที่อยู่อาศัยชัดเจน จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 93.78 รองลงมา อยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัยแต่คนละอาคาร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.78 และบริเวณเดียวกันกับบ้านหรือที่อยู่อาศัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.44

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลการแสดงความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในแต่ละด้านรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	4.04	0.37	เห็นด้วย
1. การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลการจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม	4.56	0.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การตรวจปฏิบัติการ โรงงานสุรากลั่นชุมชนสม่ำเสมอถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม	4.20	0.57	เห็นด้วย
3. การเข้มงวดตรวจสอบร้านขายสุร่าอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.03	0.68	เห็นด้วย
4. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับอนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนเข้าใจถึงขั้นตอนการชำระภาษีและระเบียบ ข้อบังคับ กรมสรรพสามิตอย่างสม่ำเสมอทำให้การจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม	3.91	0.68	เห็นด้วย
5. เจ้าหน้าที่สรรพสามิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษีสุร่าและอัตราภาษีสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี	4.20	0.73	เห็นด้วย
6. การที่กรมสรรพสามิตมีระบบการควบคุมท่งบัญชีที่มีประสิทธิภาพทำให้การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนได้ครบถ้วน ถูกต้อง	3.89	0.68	เห็นด้วย
7. นโยบายการประหยัดพลังงาน โดยต้องประหยัดการใช้รถยนต์และน้ำมัน มีผลให้การตรวจปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ได้จำนวนครั้งน้อยลงมีผลกระทบต่อ การรั่วไหลของการหลบเลี่ยงภาษี	3.66	0.85	เห็นด้วย
8. การจัดเก็บภาษีสุร่าทั้งอัตราตามมูลค่าและตามปริมาณโดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีที่คิดเป็นเงินที่สูงกว่านั้นมีความเหมาะสม	3.88	0.66	เห็นด้วย
ด้านกฎหมายภาษีสุร่า	3.98	0.49	เห็นด้วย
9. ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนรัดกุม และปฏิบัติได้ เข้าใจง่าย	4.03	0.61	เห็นด้วย
10. บทกำหนดโทษปัจจุบันมีความเด็ดขาดเพียงพอและเหมาะสม	3.85	0.79	เห็นด้วย
11. ความหมายของคำว่า สุรากลั่นชุมชน มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.25	0.68	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. ท่านมีความรู้ด้าน ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี	3.74	0.65	เห็นด้วย
13. ใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน (มาตรา 5) ฉบับละ 2,000 บาท และ ทำเชื้อสุร่า ฉบับละ 250 บาท ถือว่าเหมาะสมแล้ว	4.01	0.81	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการให้บริการ	4.26	0.43	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
14. สถานที่รับชำระภาษีหาพบได้ง่าย เดินทางสะดวก มีที่นั่งพักเพียงพอ สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.37	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15. การจัดเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ปากกา เตรียมไว้ให้เหมาะสม	4.11	0.65	เห็นด้วย
16. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เสมอภาค ยุติธรรม	4.35	0.70	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. มีการแสดงตัวอย่างของเอกสารเพื่อความสะดวกในการชำระภาษี	4.02	0.64	เห็นด้วย
18. มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกที่มีต่อหน่วยงาน	4.20	0.71	เห็นด้วย
19. เจ้าหน้าที่มีความรู้ความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ	4.43	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
20. การติดต่อขอรับบริการสะดวก มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก	4.35	0.71	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	3.92	0.56	เห็นด้วย
21. การชำระภาษีเพราะเห็นว่าการจัดเก็บภาษีสุราเป็นธรรม	4.06	0.68	เห็นด้วย
22. การชำระภาษีเพราะเห็นว่าบริการของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บภาษีให้ความสะดวกรวดเร็ว	4.20	0.73	เห็นด้วย
23. การชำระภาษีเพราะกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีมียกเว้นผู้มีบุญคุณไม่สลับซับซ้อน อ่านเข้าใจง่ายทำให้เข้าใจวิธีการชำระภาษี	3.98	0.81	เห็นด้วย
24. การชำระภาษีเพราะมั่นใจว่าเงินที่ชำระภาษีจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ	3.96	0.74	เห็นด้วย
25. การที่ชำระภาษีเพราะกฎหมายไม่มีช่องโหว่ให้หลีกเลี่ยงได้	3.81	0.83	เห็นด้วย
26. การชำระภาษีเพราะเกรงกลัวต่อบทลงโทษของกฎหมายเนื่องจากกฎหมายมีบทลงโทษสูง	3.60	1.12	เห็นด้วย
27. การชำระภาษีถูกต้องครบถ้วนเป็นยอมรับของสังคม	3.83	0.73	เห็นด้วย
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี	4.24	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
28. ระบบประมวลผลการชำระภาษีได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว	4.47	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
29. ระบบงานสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ชำระภาษี	4.14	0.58	เห็นด้วย
30. ระบบงานหรือระบบเครือข่ายทำงานได้อย่างต่อเนื่อง หากไม่สามารถปฏิบัติงานได้สามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว	4.11	0.70	เห็นด้วย
31. เจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับชำระภาษีสม่ำเสมอ	4.24	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.08	0.36	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับที่เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.26 รองลงมา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านกฎหมายภาษีสุรา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และด้านการสมัครใจในการชำระภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ และพิจารณาตามรายด้านพบว่า

ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลการจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 รองลงมา ด้านการตรวจสอบปฏิบัติการโรงงานสุรากลั่นชุมชนสม่ำเสมอทั่วถึงจึงทำให้การจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม และด้านเจ้าหน้าที่สรรพสามิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษีสุราและอัตราภาษีสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และด้านการเข้มงวดตรวจสอบร้านขายสุราอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ตามลำดับ

ด้านกฎหมายภาษีสุรา โดยรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความหมายของคำว่าสุรากลั่นชุมชน มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมา ด้านระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนรัดกุมและปฏิบัติได้เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และด้านใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน (มาตรา 5) ฉบับละ 2,000 บาท และทำเชื้อสุรา ฉบับละ 250 บาท ถือว่าเหมาะสมแล้ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ

ด้านการให้บริการ โดยรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่มีความรู้ความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 รองลงมา ด้านสถานที่รับชำระภาษีหาพบได้ง่าย เดินทางสะดวก มีที่นั่งพักเพียงพอ สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เสมอภาค ยุติธรรม และการติดต่อขอรับบริการสะดวก มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ตามลำดับ

ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี โดยรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการชำระภาษี เพราะเห็นว่าการบริการของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บภาษีให้ความสะดวก รวดเร็ว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมา ด้านการชำระภาษีเพราะเห็นว่าการจัดเก็บภาษีสุราเป็นธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และด้านการชำระภาษีเพราะกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีมิซับซ้อนอ่านเข้าใจง่าย ทำให้เข้าใจวิธีการชำระภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ตามลำดับ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี โดยรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านระบบประมวลผลการชำระภาษีได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 รองลงมา ด้านเจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับชำระภาษีสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และด้านระบบงานสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ชำระภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามกลุ่มประชากร

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มประชากร โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่า t-test และการทดสอบความแปรปรวน One - way Analysis of Variance (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ตามตารางที่ 4.3-4.24

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามเพศ

ตัวแปรที่ศึกษา	ชาย		หญิง		t	P
	μ	σ	μ	σ		
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	3.98	0.37	4.22	0.31	-4.37	0.00*
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	3.90	0.48	4.21	0.47	-4.08	0.00*
ด้านการให้บริการ	4.21	0.45	4.43	0.29	-4.10	0.00*
ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	3.85	0.54	4.14	0.59	-3.38	0.00*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี	4.20	0.43	4.38	0.39	-2.70	0.01*
โดยรวม	4.02	0.35	4.27	0.32	-4.62	0.00*

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ประกอบการเพศหญิง มีความเห็นด้วยต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน มากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันในทุกด้าน โดยที่เพศหญิง จะมีความเห็นด้วยมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามอายุ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรา	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.35	4.00	0.09	0.64	0.64
	ภายในกลุ่ม	29.96	220.00	0.14		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	7.77	4.00	1.94	9.07	0.00*
	ภายในกลุ่ม	47.10	220.00	0.21		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.87	4.00	0.22	1.19	0.32
	ภายในกลุ่ม	40.19	220.00	0.18		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	6.72	4.00	1.68	5.80	0.00*
	ภายในกลุ่ม	63.74	220.00	0.29		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	1.00	4.00	0.25	1.41	0.23
	ภายในกลุ่ม	39.11	220.00	0.18		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.43	4.00	0.36	2.86	0.02*
	ภายในกลุ่ม	27.50	220.00	0.13		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามอายุ ในการทดสอบพบว่า โดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกอายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านกฎหมายภาษีสุรา และด้านความสมัครใจในการชำระภาษี

ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.48	4.00	0.37	2.83	0.03*
	ภายในกลุ่ม	28.82	220.00	0.13		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	11.87	4.00	2.97	15.19	0.00*
	ภายในกลุ่ม	43.00	220.00	0.20		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.75	4.00	0.44	2.45	0.05*
	ภายในกลุ่ม	39.30	220.00	0.18		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านความสมัครใจในการชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	17.18	4.00	4.29	17.73	0.00*
	ภายในกลุ่ม	53.29	220.00	0.24		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	1.90	4.00	0.47	2.73	0.03*
	ภายในกลุ่ม	38.21	220.00	0.17		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.70	4.00	0.67	5.66	0.00*
	ภายในกลุ่ม	26.24	220.00	0.12		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้านการให้บริการ ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ระดับการศึกษาโดยภาพรวม	μ	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ป.ตรี
		4.20	3.93	4.04	3.93	3.99
ประถมศึกษา	4.20	-	0.27*	0.16	0.27	0.21
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.93		-	0.11	0.00	0.06
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.04			-	0.11	0.05
ปวส./อนุปริญญา	3.93				-	0.06
ปริญญาตรี	3.99					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 7

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ด้านการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน	μ	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ป.ตรี
		4.10	3.92	4.04	3.80	4.09
ประถมศึกษา	4.10	-	0.17	0.06	0.30	0.01
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.92		-	0.12	0.12	0.17
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.04			-	0.24	0.05
ปวส./อนุปริญญา	3.80				-	0.29
ปริญญาตรี	4.09					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ไม่พบรายคู่ที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุราคลื่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ด้านกฎหมายภาษีสุรา	μ	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ป.ตรี
		4.25	3.78	3.83	3.70	3.75
ประถมศึกษา	4.25	-	0.47*	0.42*	0.55*	0.50*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.78		-	0.05	0.08	0.03
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	3.83			-	0.13	0.08
ปวส./อนุปริญญา	3.70				-	0.05
ปริญญาตรี	3.75					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ด้านกฎหมายภาษีสุรา มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายสุรามากกว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปวส./อนุปริญญาตรี และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านการให้บริการ	μ	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ป.ตรี
		ศึกษา				
		4.20	4.23	4.29	4.23	4.47
ประถมศึกษา	4.20	-	0.03	0.09	0.03	0.27
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.23		-	0.06	0.00	0.24
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.29			-	0.06	0.18
ปวส./อนุปริญญา	4.23				-	0.24
ปริญญาตรี	4.47					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการให้บริการ มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ไม่พบรายคู่ที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านการสมัครใจชำระภาษี	μ	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย/ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ป.ตรี
		4.22	3.69	3.84	3.83	3.47
ประถมศึกษา	4.22	-	0.53*	0.38*	0.39	0.75*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.69		-	0.15	0.14	0.22
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	3.84			-	0.01	0.37*
ปวส./อนุปริญญา	3.83				-	0.36
ปริญญาตรี	3.47					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีความเห็นด้วยกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย 0.53, 0.38 และ 0.75 และผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี
สุรากลั่นชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
จัดเก็บภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดเก็บภาษี	μ	ประถม ศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ป.ตรี
		4.33	4.07	4.25	4.15	4.21
ประถมศึกษา	4.33	-	0.26*	0.08	0.18	0.12
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.07		-	0.17	0.08	0.14
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.25			-	0.10	0.04
ปวส./อนุปริญญา	4.15				-	0.06
ปริญญาตรี	4.21					-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มี
ผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดเก็บภาษี มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.03 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความ
แตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับ
ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี
มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.38	5.00	0.28	2.09	0.07
	ภายในกลุ่ม	28.93	219.00	0.13		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	10.40	5.00	2.08	10.24	0.00*
	ภายในกลุ่ม	44.47	219.00	0.20		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	3.25	5.00	0.65	3.76	0.00*
	ภายในกลุ่ม	37.80	219.00	0.17		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านการสมัครใจชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	10.48	5.00	2.10	7.65	0.00*
	ภายในกลุ่ม	59.98	219.00	0.27		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	1.63	5.00	0.33	1.86	0.10
	ภายในกลุ่ม	38.47	219.00	0.18		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.00	5.00	0.60	5.07	0.00*
	ภายในกลุ่ม	25.93	219.00	0.12		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนพบว่าโดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

รายได้รวม	μ	น้อยกว่า	10,000-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001
		10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	บาทขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	
		3.95	4.01	4.07	4.18	4.45	4.11
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.95	-	0.07	0.12	0.23	0.50*	0.17
10,001-20,000 บาท	4.01		-	0.05	0.16	0.43*	0.10
20,001-30,000 บาท	4.07			-	0.11	0.38*	0.04
30,001-40,000 บาท	4.18				-	0.27	0.07
40,001-50,000 บาท	4.45					-	0.33
50,001 บาทขึ้นไป	4.11						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวม มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท รายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย 0.50, 0.43 และ 0.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านกฎหมายภาษีสุรา	μ	น้อยกว่า	10,000-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001
		10,000 บาท	20,000 บาท	30,000 บาท	40,000 บาท	50,000 บาท	บาทขึ้นไป
		3.96	3.78	4.05	4.25	4.47	4.20
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.96	-	0.18	0.08	0.29	0.50	0.24
10,000-20,000 บาท	3.78		-	0.27*	0.47*	0.68*	0.42
20,001-30,000 บาท	4.05			-	0.20	0.42	0.15
30,001-40,000 บาท	4.25				-	0.22	0.05
40,001-50,000 บาท	4.47					-	0.27
50,001 บาทขึ้นไป	4.20						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านกฎหมายภาษีสุรา มีความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท รายได้ 30,001- 40,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรามากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย 0.27, 0.47 และ 0.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านความคิดเห็นต่อการให้บริการ	μ	น้อยกว่า	10,000-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001
		10,000 บาท	20,000 บาท	30,000 บาท	40,000 บาท	50,000 บาท	บาทขึ้นไป
		3.97	4.32	4.17	4.18	4.54	4.36
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.97	-	0.35	0.19	0.21	0.57*	0.38
10,000-20,000 บาท	4.32		-	0.16	0.14	0.22	0.03
20,001-30,000 บาท	4.17			-	0.02	0.38	0.19
30,001-40,000 บาท	4.18				-	0.36	0.17
40,001-50,000 บาท	4.54					-	0.19
50,001 บาทขึ้นไป	4.36						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการให้บริการมีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการให้บริการมากกว่าผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านการสมัครใจ ในการชำระภาษี	μ	น้อยกว่า	10,000-	20,001-	30,001-	40,001-	50,001
		10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	บาทขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	
		3.86	3.76	3.95	4.14	4.54	3.57
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.86	-	0.10	0.09	0.29	0.69	0.29
10,000-20,000 บาท	3.76		-	0.19	0.38*	0.78*	0.19
20,001-30,000 บาท	3.95			-	0.20	0.60*	0.37
30,001-40,000 บาท	4.14				-	0.40	0.57
40,001-50,000 บาท	4.54					-	0.97
50,001 บาทขึ้นไป	3.57						-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย 0.78 และ 0.60 และผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้จากการประกอบสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.55	5.00	0.31	2.36	0.04*
	ภายในกลุ่ม	28.76	219.00	0.13		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	2.09	5.00	0.42	1.73	0.13
	ภายในกลุ่ม	52.79	219.00	.24		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1.45	5.00	0.29	1.60	0.16
	ภายในกลุ่ม	39.60	219.00	0.18		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านความสมัครใจในการชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	3.20	5.00	0.64	2.09	0.07
	ภายในกลุ่ม	67.26	219.00	0.31		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	1.17	5.00	0.23	1.32	0.26
	ภายในกลุ่ม	38.93	219.00	0.18		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.54	5.00	0.31	2.47	0.03*
	ภายในกลุ่ม	27.39	219.00	0.13		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้จากการประกอบสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน พบว่าโดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามรายได้จากการประกอบสุรากลั่นชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้านการให้บริการ ด้านความสมัครใจต่อการชำระภาษี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.90	3.00	0.30	2.25	0.08
	ภายในกลุ่ม	29.41	221.00	0.13		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	6.84	3.00	2.28	10.49	0.00*
	ภายในกลุ่ม	48.03	221.00	0.22		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2.70	3.00	0.90	5.18	0.00*
	ภายในกลุ่ม	38.35	221.00	0.17		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	16.77	3.00	5.59	23.01	0.00*
	ภายในกลุ่ม	53.70	221.00	0.24		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	4.10	3.00	1.37	8.38	0.00*
	ภายในกลุ่ม	36.01	221.00	0.16		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.29	3.00	0.76	6.33	0.00*
	ภายในกลุ่ม	26.64	221.00	0.12		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ พบว่า โดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามตัวแปรจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ โดยภาพรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน	μ	1 คน	2 คน	มากกว่า 3 คน	ไม่มี
		4.14	3.96	3.77	4.12
จำนวน 1 คน	4.14	-	0.18*	0.37*	0.03
จำนวน 2 คน	3.96		-	0.19	0.15
มากกว่า 3 คน	3.77			-	0.34
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	4.12				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ โดยภาพรวม พบว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 1 คน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวม มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน และจำนวนมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านกฎหมายภาษีสุรา	μ	1 คน	2 คน	มากกว่า 3 คน	ไม่มี
		4.10	3.80	3.50	3.77
จำนวน 1 คน	4.10	-	0.30*	0.60*	0.33
จำนวน 2 คน	3.80		-	0.30	0.03
มากกว่า 3 คน	3.50			-	0.27
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	3.77				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านกฎหมายภาษี พบว่าผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 1 คน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรา มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน และจำนวนมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนจำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการให้บริการ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านความคิดเห็นต่อการให้บริการ	μ	1 คน	2 คน	มากกว่า 3 คน	ไม่มี
		4.22	4.30	4.11	4.64
จำนวน 1 คน	4.22	-	0.08	0.10	0.42*
จำนวน 2 คน	4.30		-	0.18	0.34*
มากกว่า 3 คน	4.11			-	0.52*
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	4.64				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการให้บริการ พบว่าผู้ประกอบการที่ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความเห็นด้วยกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการให้บริการ มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 1 คน จำนวน 2 คน และจำนวนมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	μ	1 คน	2 คน	มากกว่า 3 คน	ไม่มี
		4.12	3.64	3.37	3.45
จำนวน 1 คน	4.12	-	0.49*	0.75*	0.67*
จำนวน 2 คน	3.64		-	0.26	0.19
มากกว่า 3 คน	3.37			-	0.08
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	3.45				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี พบว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 1 คน มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่าผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน จำนวนมากกว่า 3 คน และไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการจ้ดเก็บภาษี	μ	1 คน	2 คน	มากกว่า 3 คน	ไม่มี
		4.30	4.09	3.93	4.53
จำนวน 1 คน	4.30	-	0.21*	0.37	0.24
จำนวน 2 คน	4.09		-	0.16	0.45*
มากกว่า 3 คน	3.93			-	0.61*
ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ	4.53				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษีพบว่า ผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 1 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ ที่ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน และมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่น
ชุมชน จำแนกตามสภาพของสถานประกอบการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี สุรากลั่นชุมชน	แหล่งของความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2.00	0.11	0.78	0.46
	ภายในกลุ่ม	30.09	222.00	0.14		
	รวม	30.31	224.00			
ด้านกฎหมายภาษีสุรา	ระหว่างกลุ่ม	1.14	2.00	0.57	2.35	0.10
	ภายในกลุ่ม	53.73	222.00	0.24		
	รวม	54.87	224.00			
ด้านการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2.00	0.08	0.41	0.67
	ภายในกลุ่ม	40.90	222.00	0.18		
	รวม	41.05	224.00			
ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี	ระหว่างกลุ่ม	0.70	2.00	0.35	1.12	0.33
	ภายในกลุ่ม	69.77	222.00	0.31		
	รวม	70.47	224.00			
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดเก็บภาษี	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2.00	0.05	0.28	0.76
	ภายในกลุ่ม	40.01	222.00	0.18		
	รวม	40.11	224.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.30	2.00	0.15	1.15	0.32
	ภายในกลุ่ม	28.64	222.00	0.13		
	รวม	28.93	224.00			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อ
การจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามสภาพของสถานประกอบการพบว่า โดยรวม
ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน: กรณีศึกษาของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 สามารถนำเสนอได้ดังนี้

1. สรุปการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยดำเนินการดังนี้

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ผู้ประกอบการผลิตสุรากลั่นชุมชนที่ได้รับอนุญาตจากรมสรรพสามิต ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 จำนวน 225 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถาม

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่า t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน One-way Analysis of Variance (ANOVA) ผลการศึกษานำเสนอได้ดังนี้

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.00 มีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.78 มีการศึกษาระดับส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.33 มีรายได้รวมเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.56 รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนทั้งโรงงานเฉลี่ยต่อเดือน รายได้ 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.44 จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการผู้มีหุ้นส่วน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 63.11 สภาพของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีสภาพของสถานประกอบการแยกออกจากที่อยู่อาศัยชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 93.78 ประเภทของสถานประกอบการ เป็นกลุ่มบุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.22 มีสถานประกอบการห่างจากแหล่งน้ำธรรมชาติตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 97.78 สถานประกอบการมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 96.00 มีจำนวนพนักงานในสถานประกอบการ น้อยกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 80.89 มีเครื่องบรรจุน้ำสุรา คิดเป็นร้อยละ 85.78 มีเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ไม่เกิน 5 แรงม้า คิดเป็นร้อยละ 96.89 มีจำนวนเครื่องต้มกลั่นสุรา จำนวน 1 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 46.67 ประเภทของเชื้อเพลิงที่ใช้ในการต้มสุรา คือ แก๊ส คิดเป็นร้อยละ 84.44

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ของผู้ประกอบการภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9

โดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับที่เห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการให้บริการ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ด้านกฎหมายภาษีสุรา อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และด้านการสมัครใจชำระภาษี อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

1.3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้

1) เพศ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ประกอบการเพศหญิง มีความเห็นด้วยต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้าน โดยเพศหญิง จะมีความคิดเห็นมากกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนและเคารพกฎหมายมากกว่าเพศชาย

2) อายุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านการให้บริการ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี

3) ระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้านการให้บริการ ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี โดยที่ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษา ระดับการศึกษาตอนต้น

4) รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่แล้วพบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 40,001–50,000 บาท มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยภาพรวมมากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 10,000 บาท 10,001–20,000 บาท 20,001–30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.05 ,0.43 และ 0.38 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า

ด้านกฎหมาย มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท, 30,001-40,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท มีความเห็น (ผู้มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายมากกว่าผู้มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.27, 0.47 และ 0.68 ตามลำดับ

ด้านการให้บริการ มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท เห็นด้วยกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่มากกว่าผู้มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเท่ากับ 0.57

ด้านความสมัครใจในการชำระภาษี มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่าผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีความสมัครใจในการชำระภาษี มากกว่าผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 และ 20,001-30,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.78, 0.60 ตามลำดับ ผู้ประกอบการที่มีรายได้รวมเฉลี่ย 30,001-40,000 บาท มีความสมัครใจในการชำระภาษีมากกว่าผู้มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,00-20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.38

5) รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนทั้งโรงงานเฉลี่ยต่อเดือนพบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านกฎหมายภาษีสุรา ด้านการให้บริการ ด้านความสมัครใจในการชำระภาษี และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี ตามลำดับ

6) จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ โดยภาพรวมพบว่าผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 1 คน เห็นด้วยมากกว่าผู้ประกอบการที่จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ จำนวน 2 คน และมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.18 และ 0.37 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า

ด้านกฎหมายภาษีสุรา ผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 1 คน เห็นด้วยต่อปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน ด้านกฎหมายภาษีสุรา มากกว่าผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 2 คน และจำนวนมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.30 และ 0.60 ตามลำดับ

ด้านการให้บริการ พบว่าผู้ประกอบการที่ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการเห็นด้วยกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน มากกว่าผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 1 คน จำนวน 2 คน และจำนวน 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี พบว่าผู้ประกอบการที่มีจำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 1 คน มีความเห็นด้วยต่อบังคับที่มีผลต่อผู้ร่วมดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษีสุรา พบว่า ผู้ประกอบการ/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 2 คน เห็นด้วยมากกว่าผู้ประกอบการ/ผู้ร่วมดำเนินการจำนวน 1 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีผลต่างเฉลี่ย 0.21 และผู้ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ มีความเห็นด้วย มากกว่าผู้ประกอบการที่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ 2 คน และมากกว่า 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. สภาพสถานประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบังคับที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสูรากลั่นชุมชน ไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง บังคับที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสูรากลั่นชุมชน: กรณีศึกษาของสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการจัดเก็บภาษีสูรากลั่นชุมชน พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบังคับที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสูรากลั่นชุมชน โดยรวมเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลการจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม รองลงมา ด้านการตรวจสอบปฏิบัติการ โรงงานสุรากลั่นชุมชนสม่ำเสมอทั่วถึงจึงทำให้การจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม เจ้าหน้าที่สรรพสามิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษีสุราและอัตราภาษีสูรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี การเข้มงวดตรวจสอบร้านขายสุราอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดเก็บภาษีสุราทั้งอัตราตามมูลค่าและตามปริมาณโดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีที่คิดเป็นเงินที่สูงกว่านั้นมีความเหมาะสม การที่กรมสรรพสามิตมีระบบการควบคุมท่งบัญชีที่มีประสิทธิภาพทำให้การจัดเก็บภาษีสูรากลั่นชุมชนได้ครบถ้วน ถูกต้อง นโยบายการประหยัดพลังงาน โดยต้องประหยัดการใช้รถยนต์และน้ำมัน มีผลให้การตรวจปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ได้จำนวนครั้งน้อยลงมีผลกระทบต่อภาระรู้ไหลของการหลบเลี่ยงภาษี และด้านที่มีค่าความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับอนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนเข้าใจถึงขั้นตอนการชำระภาษีและระเบียบ ข้อบังคับ กรมสรรพสามิตอย่างสม่ำเสมอทำให้การจัดเก็บภาษี

ได้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ มนัส มนูกุลกิจ (2552) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปัญหาที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทางด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เกิดจากจำนวนอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน และสวัสดิการหรือผลตอบแทนที่ได้รับไม่สร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน สำหรับทางด้านผู้มีเงินได้ ปัญหาสำคัญคือ มีทัศนคติในการเสียภาษีอากรไปในทางลบ มีพฤติกรรมในการหลบเลี่ยงภาษีอากร ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษีอากรอย่างแท้จริง ทำให้ไม่ทราบถึงประโยชน์และผลตอบแทนของการเสียภาษีอากรทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรุงเทพมหานคร แต่ละสำนักงานสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ปกติตามสภาพของพื้นที่รับผิดชอบ สำหรับแนวทางในการบริหารการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามนโยบายหรือแนวปฏิบัติของกรมสรรพากร เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของกรมสรรพากร แต่บางสำนักงานก็ได้ดำเนินการโครงการต่างๆ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจัดทำโครงการตามลักษณะของผู้มีเงินได้ และตามสภาพพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละสำนักงาน เพื่อมุ่งเน้นในการให้บริการความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษี และสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีของผู้มีเงินได้ อาทิเช่น การจัดสัมมนาผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง การให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีรับจ่ายแก่บุคคลธรรมดาที่ประกอบอาชีพอิสระ การให้บริการในการรับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออกสถานที่ เป็นต้น

ด้านกฎหมายภาษีสุรา พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนโดยรวมเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ความหมายของคำว่าสุรากลั่นชุมชน มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย รองลงมาคือ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชน รัศมีและปฏิบัติได้เข้าใจง่าย ใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน (มาตรา 5) ผลิตละ 2,000 บาท และทำเชื้อสุรา ผลิตละ 250 บาท ถือว่าเหมาะสมแล้ว บทกำหนดโทษปัจจุบันมีความเด็ดขาดเพียงพอ และเหมาะสม และความรู้ด้านระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ วิศิษฐ์ วชิรวิรุฬห์ (2543) ได้ศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี ได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ในส่วนที่กฎหมายที่เป็นงานทางนโยบายโดยตรงของรัฐหรือกฎหมายการบริหารงานสุราได้ออกมาเพื่อสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบสุราเสรี โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคำจำกัดความสุราแต่ละชนิด การกำหนดกรรมวิธีการทำสุรา การใช้เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีโดยวิธีอื่นเป็นแสดมภ์สุราของรัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากรตามประมวลกฎหมายอาญา ขยายพื้นที่การออกหนังสือสำคัญสำหรับขนสุราของร้านขายส่งให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และยกเลิกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะแต่ละสีของแสดมภ์สุราสำหรับใช้ปิดภาชนะบรรจุสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรแต่ละประเภท เงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตขายปลีกสุราต้องซื้อสุราปรุงพิเศษ สุราขาวและสุราผสมที่ทำในราชอาณาจักรจากผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ในเขตท้องที่จังหวัดเดียวกันกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้ขายสุรานั้นและเขตการขนสุราที่ทำในราชอาณาจักรเข้ามาในหรือออกนอกเขตท้องที่ที่กำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อลดการผูกขาด ส่งเสริมให้มีการแข่งขัน เพื่อประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมสุรา เพื่อคุณภาพของผลผลิต และเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้บริโภคทั้งในด้านราคาและคุณภาพของสุราตามระบบสุราเสรี

ด้านการให้บริการ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวมเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน การติดต่อขอรับบริการสะดวก มีเจ้าหน้าที่แนะนำและอำนวยความสะดวก สถานที่รับชำระภาษีหาพบง่าย เดินทางสะดวก มีที่นั่งเพียงพอ สะอาดและเป็นระเบียบ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสเสมอ ขนาคยุดิธรรม มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกที่มาติดต่องาน รวมถึงการจัดเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ปากกา ดินสอ เตรียมไว้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของปรัชญา เวสารัชช (2526: 8) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ขององค์การให้บริการ และสภาพการพบประระหว่าคนสองกลุ่มว่า ความพึงพอใจของประชนที่มีต่อการบริการของหน่วยงานของรัฐเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองต่อความถูกต้อง ดังนั้นจึงเกิดความรู้สึกมากขึ้นไปตามปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลของการบริการ อันได้แก่ ความสะดวกสบายในการใช้บริการ ความเพียงพอของบริการต่อความต้องการ การทันต่อเวลาของการบริการ และความก้าวหน้าของการ ซึ่งไปในทิศทางเดียวกันกับ บทสรุปผู้บริหาร ของสวนดุสิตโพล ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสรรพสามิต ประจำปี 2555 ว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของกรมสรรพสามิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการให้บริการของของเจ้าหน้าที่ รองลงมาด้านกระบวนการขั้นตอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านการสมัครใจในการชำระภาษี พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุราครั้งนั้นชุมชน โดยรวมเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี ได้แก่ การชำระภาษีเพราะเห็นว่าบริการของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บภาษีให้ความสะดวกรวดเร็ว การจัดเก็บภาษีเป็นธรรม กฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีไม่สลับซับซ้อนอ่านเข้าใจง่าย ทำให้เข้าใจวิธีการชำระภาษี มั่นใจว่าเงินที่ชำระภาษีจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความถูกต้องครบถ้วนเป็นที่ยอมรับของสังคม กฎหมายไม่มีช่องโหว่ให้หลีกเลี่ยงได้ เกรงกลัวกฎหมายเนื่องจากกฎหมายมีบทบัญญัติสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัจจรีย์ เจริญประสิทธิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อำเภอแหลมงอบ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีเกิดจากการไม่รู้ไม่เข้าใจในเรื่องของภาษีอากร ความไม่รู้หน้าที่ของตนเอง ในการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐตามความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องต่อระบบภาษีอากรที่คิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดเก็บภาษีอากร การต่อต้าน การเห็นแก่ตัว และไม่มองประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ที่ไม่ต้องการเสียเงินให้แก่รัฐหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น และมองไม่เห็นผลประโยชน์ตอบแทน การเสียขายเงิน การมองเห็นว่าการจัดเก็บภาษีไม่เป็นธรรมไม่ทั่วถึงสาเหตุดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดการหลีกเลี่ยงภาษี จากการศึกษาค้นพบวิธีการแก้ไขการหลีกเลี่ยงภาษีซึ่งได้แก่ การให้ความรู้เรื่องภาษีอากร โดยวิธีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่เหมาะสมอย่างพอเพียงการปลูกฝังความคิดว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของพลเมืองไทยที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษี การสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้ประชาชนมีต่อการจัดเก็บภาษีอากรว่ารัฐบาลได้นำเงินภาษีอากรไปใช้ในการพัฒนาประเทศการสร้างแรงจูงใจในการเสียภาษีให้ประชาชนจะเป็นวิธีการสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีจะเป็นสิ่งที่จะแก้ไขปัญหการหลีกเลี่ยงภาษีอากรได้ในที่สุด ซึ่งไปในทิศทางเดียวกันกับคำกล่าวของ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (ภาษีอากร, 2543: 143-144) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่าการสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชนขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ ประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีอากร การเห็นความสำคัญของการเสียภาษีอากร การให้บริการชำระภาษีอากรที่สะดวกรวดเร็ว เสมอภาค ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก และมีสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสมเพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการชำระภาษีต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่อการให้บริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตลอดจนต้องมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีอากรให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้เข้าใจและทราบแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง นอกจากนี้ การบริหารงานของรัฐต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เงินภาษีอากรต้องถูกใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า จึงจะทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความมั่นใจในการใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ประชาชนเกิดความร่วมมือและร่วมใจที่จะเสียภาษีอากรให้กับท้องถิ่นอย่างเต็มใจ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน โดยรวมเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี ได้แก่ ระบบประมวลผลการชำระภาษีได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับชำระภาษีสม่ำเสมอ ระบบงานสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ชำระภาษี ระบบงานหรือเครือข่ายทำงานได้อย่างต่อเนื่องหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้สามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ อุศณี กอจิตตวนิจ กล่าวไว้ในวารสารวิชาชีพการบัญชี (ฉบับที่ 16 สิงหาคม 2553: 38-42) เรื่อง ความพึงพอใจในการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรสำคัญ มี 4 ตัวแปรที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของระบบยื่นแบบภาษีและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย ความง่ายต่อการใช้งาน ความสะดวก ความรวดเร็วและความถูกต้องครบถ้วน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ตมากที่สุด หากมีการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวแล้ว ก็จะสามารถเพิ่มระดับความสนใจในการเสียภาษี ของผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี ในทำนองเดียวกัน (เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2547) ได้ให้ความสำคัญของสารสนเทศว่า สารสนเทศ มีประโยชน์ที่สำคัญต่อการจัดการในทุกระดับขององค์กร ด้วยเหตุนี้ สารสนเทศที่ดีจึงควรมีที่สำคัญคือ การเป็นสารสนเทศที่ดี โดยสารสนเทศจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ มีความเที่ยงตรง มีความทันสมัย ตรงกับความต้องการใช้ และมีความสมบูรณ์ในสารสนเทศที่สำคัญ โดยมีประโยชน์ที่สำคัญที่นำไปช่วยตอบสนองการทำหน้าที่ทางการจัดการได้ ทั้งการวางแผน การจัดองค์กรและการนำหรือการชักจูง และการประเมินผล

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน: กรณีศึกษาสำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 9 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน

มาตรการประหยัดพลังงานของกรมสรรพสามิตมีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนเพราะทำให้การจัดเก็บภาษีไม่เป็นตามเป้าหมายเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านพลังงานที่ใช้ในการออกตรวจปฏิบัติการสถานประกอบการสุรากลั่นชุมชน ทำให้เกิดช่องว่างในการหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย กรมสรรพสามิตควรมีการเพิ่มงบประมาณในส่วนนี้ให้มากขึ้นเพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายภาษีที่สูงขึ้น นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ถือว่ามีส่วนต่อการจัดเก็บภาษี ฉะนั้น กรมสรรพสามิตควรกำหนดให้สำนักงานพื้นที่แต่ละพื้นที่มีผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชน จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสุรากลั่นชุมชน และจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการประชาสัมพันธ์โดยกรมสรรพสามิตเป็นผู้ฝึกอบรมให้ความรู้และเทคนิคต่างๆ ให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการสุรากลั่นชุมชนเข้าใจขั้นตอนการชำระภาษี ระเบียบข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติอย่างทั่วถึงและไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ

ด้านกฎหมาย

กรมสรรพสามิตควรมีการแก้ไขกฎหมายโดยมีการเพิ่มบทกำหนดโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการเสียภาษี นอกจากนี้การออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวกับสุรากลั่นชุมชนของกรมสรรพสามิตควรมีความชัดเจน ให้เหมาะสมกับสถานะปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้

ด้านการให้บริการ

ควรมีการแสดงตัวอย่างในแบบฟอร์มการขอชำระภาษีให้ชัดเจน การจัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ เตรียมไว้ให้เพียงพอวางไว้ในที่ที่เหมาะสม สะดวกต่อการใช้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วของผู้มารับบริการ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาในทุกกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนได้เสีย เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บภาษี ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป และควรศึกษารายด้านเป็นการเฉพาะเพื่อจะได้ระดับความคิดเห็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ปุณฺณนิรันดร์. (2539). ความพึงพอใจของผู้รับบริการ: ศึกษากรณีเปรียบเทียบระหว่าง
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาบางน้ำเปรี้ยว และธนาคารกรุงเทพ จำกัด
(มหาชน) สาขาบางน้ำเปรี้ยว. (ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- กรรณิกา ลิลิตธรรม. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต กรณีศึกษาสุรา
กลั่นของกรมสรรพสามิต. (ปัญหาพิเศษการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ)
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กุลชน ธนาพงศ์ธร. (2530). “ประโยชน์และบริการ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล.
(พิมพ์ครั้งที่ 7). สาขาวิชาวิทยาการจัดการ นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กฤษณี โพธิ์ชนะพันธ์. (2542). ความพึงพอใจต่อบริการของผู้บริการแผนกผู้ป่วยนอก สถาบัน
โรคผิวหนัง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- จุฑาทอง จารุมิตินท. (2546). เข้าใจนโยบายภาษี. *สรรพากรสาส์น*, 50(12), 83-87.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2541). “ความรู้พื้นฐานการบริหารงานคลังสาธารณะเรื่อง รายได้ของรัฐบาล”
ใน เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปณี ทินทรชัย. (2541) “หลักการคัดเลือกสินค้าและบริการของกรมสรรพสามิต” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาการบริหารงานสรรพสามิต. เล่มที่ 1 หน่วยที่ 2 สาขาวิชาวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชริด จอมเรือง. (2533). ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการจัดเก็บภาษีสถานบริการของ
สำนักงานสรรพสามิตภาคที่ 5. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- บทสรุปผู้บริหาร. “ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสรรพสามิต
ประจำปีงบประมาณ 2555” *สวนดุสิตโพล*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ประภัสร์ จันทรสม. (2551). ผลสัมฤทธิ์ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในจังหวัดเชียงใหม่.
(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2526). องค์การกับลูกค้า. *วารสารสังคมศาสตร์* 15, 12 (ตุลาคม-ธันวาคม): 61-76.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พิกุล ถิ่นธรา. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการหลบหลีกและหลีกเลี่ยงการชำระภาษีสุรากลั่นชุมชน” กรณีศึกษาสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พัทลุง*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วิศิษฐ วชิรวิรุฬห์. (2543). *ปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ราณี อธิชัยกุล. (2547). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- สุทธิ ปั้นมา. (2535). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการของธนาคารกสิกรไทย สาขา กาศสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อมร รักษาสัตย์. (2525). *บทบาทจากผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ*. รัฐประศาสนศาสตร์. 6(1): 27.
- อรอนงค์ ประสงค์. (2550). *การบริหารการจัดเก็บภาษีอากร: ศึกษากรณีกลุ่มภารกิจด้านรายได้ กระทรวงการคลัง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- International Monetary Fund. (IMF). (1992). *Improving tax-administration in developing countries*. Retrieved March 2, 2003, from <http://www.emi.no/research/tax/tad final report04>.
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2001). *Principles of good tax administration, center of tax policy and administration, prepared by the OECD Committee of fiscal affairs forum on strategic management*. New York: Author.
- Rubin, I. S. (1998). *Class, tax, and power: Municipal budgeting in the united states*. Englewood Cliffs, NJ: Chatham House.
- World Bank. (2007). *The institutional framework of tax administration*. Retrieved March 18, 2006, from <http://www.worldbank.org>., <http://www.excise.go.th>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5. รายได้จากการประกอบการสุรากลั่นชุมชนตั้งโรงงานเฉลี่ยต่อเดือน
1. () น้อยกว่า 10,000 บาท
 2. () 10,000 – 20,000 บาท
 3. () 20,001 – 30,000 บาท
 4. () 30,001 – 40,000 บาท
 5. () 40,001 – 50,000 บาท
 6. () 50,001 บาทขึ้นไป
6. จำนวนหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ
1. () จำนวน 1 คน
 2. () จำนวน 2 คน
 3. () มากกว่า 3 คน
 4. () ไม่มีหุ้นส่วน/ผู้ร่วมดำเนินการ
7. สภาพของสถานประกอบการของท่าน
1. () แยกออกจากที่อยู่อาศัยชัดเจน
 2. () บริเวณเดียวกันกับบ้านหรือที่อยู่อาศัย
 3. () ใกล้กับที่อยู่อาศัยแต่คนละอาคาร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีสุรพสามิต					
1. การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพทำให้ผลการจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม					
2. การตรวจปฏิบัติการโรงงานสุรากลั่นชุมชนสม่ำเสมอทั่วถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม					
3. การเข้มงวดตรวจสอบร้านขายสุราอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงจะทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้น					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับอนุญาตทำสุรากลั่นชุมชนเข้าใจถึงขั้นตอนการชำระภาษีและระเบียบ ข้อบังคับ กรมสรรพสามิตอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม					
5. เจ้าหน้าที่สรรพสามิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบภาษีสุราและอัตราภาษีสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี					
6. การที่กรมสรรพสามิตมีระบบการควบคุมทางบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดภาษีสุรากลั่นชุมชนได้ครบถ้วน ถูกต้อง					
7. นโยบายการประหยัดพลังงาน โดยต้องประหยัดการใช้รถยนต์และน้ำมัน มีผลให้การตรวจปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ได้จำนวนครั้งน้อยลงมีผลกระทบต่อกรรไพลของการหลบเลี่ยงภาษี					
8. การจัดเก็บภาษีสุราทั้งอัตราตามมูลค่าและตามปริมาณโดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีที่คิดเป็นเงินที่สูงกว่านั้นมีความเหมาะสม					
ด้านกฎหมายภาษีสุรา					
9. ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนรัดกุม และปฏิบัติได้ เข้าใจง่าย					
10. บทกำหนดโทษปัจจุบันมีความเด็ดขาดเพียงพอและเหมาะสม					
11. ความหมายของคำว่า สุรากลั่นชุมชน มีความชัดเจน และเข้าใจง่าย					
12. ท่านมีความรู้ด้านระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่างๆ ของสุรากลั่นชุมชนเป็นอย่างดี					
13. ใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน (มาตรา 5) ฉบับละ 2,000 บาท และทำเชื้อสุรา ฉบับละ 250 บาท ถือว่าเหมาะสมแล้ว					
ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน					
14. สถานที่รับชำระภาษีหาพบได้ง่าย เดินทางสะดวก มีที่นั่งพักเพียงพอ สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
15. การจัดเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ปากกา เตรียมไว้ให้เหมาะสม					
16. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เสมอภาค ยุติธรรม					
17. มีการแสดงตัวอย่างของเอกสารเพื่อความสะดวกในการชำระภาษี					
18. มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกที่มีต่อหน่วยงาน					
19. เจ้าหน้าที่มีความรู้ความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ					
20. การติดต่อขอรับบริการสะดวก มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านความสมัครใจต่อการชำระภาษี					
21. การชำระภาษีเพราะเห็นว่าการจัดเก็บภาษีสุราเป็นธรรม					
22. การชำระภาษีเพราะเห็นว่าการบริการของเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บภาษีให้ความสะดวกรวดเร็ว					
23. การชำระภาษีเพราะกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีมิมีบทบัญญัติไม่สลับซับซ้อนอ่านเข้าใจง่ายทำให้เข้าใจวิธีการชำระภาษี					
24. การชำระภาษีเพราะมั่นใจว่าเงินที่ชำระภาษีจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ					
25. การที่ชำระภาษีเพราะกฎหมายไม่มีช่องโหว่ให้หลีกเลี่ยงได้					
26. การชำระภาษีเพราะเกรงกลัวต่อบทลงโทษของกฎหมายเนื่องจากกฎหมายมีบทลงโทษสูง					
27. การชำระภาษีถูกต้องครบถ้วนเป็นที่ยอมรับของสังคม					
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บภาษี					
28. ระบบประมวลผลการชำระภาษีได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว					
29. ระบบงานสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ชำระภาษี					
30. ระบบงานหรือระบบเครือข่ายทำงานได้อย่างต่อเนื่อง หากไม่สามารถปฏิบัติงานได้สามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว					
31. เจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับชำระภาษีสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดเก็บภาษีสูราครั้งชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุรินทร์ ชุมวงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	25 ธันวาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2552
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	นักวิชาการสรรพสามิตชำนาญการ

